

VREME
VREME

Oblačno z občasnimi padavinami. V nedeljo se bo vreme postopno izboljšalo.

VESTNIK

Murska Sobota, 13. aprila 1989 • Leto XII • Št. 14 • Cena 3000 din

V teh dneh živi Kosovo v znamenju policije in vojske. Ljudem je prepovedano zbiranje, uvedena je policijska ura, nekaj časa ni bilo pouka na osnovnih, srednjih in visokih šolah, odpovedane so tudi vse javne prireditve. Mali Miloš pa si je na korzu v Prištini za igro z žogo izbral stričke, ki jih te dni največ srečuje... Foto: Igor Mali

Reportažo
s Kosova preberite
na 4. strani

GOVORIMO O ZDRAVJU

Odlučil sem se (generalni sekretar svetovne zdravstvene organizacije, Hiroshi Nakajime), da bom Svetovni dan zdravja 1989 posvetil komunikaciji na področju zdravstva. Z vsa resnostjo se obračam na vse tiste, ki so odgovorni za informiranje, izobraževanje in ustvarjanje družbenega dialoga — kajti zdravstvo potrebuje prav vašo pomoč. Tako zdravje posameznika kot zdravje celotne družbe je namreč naše največje bogastvo. Zdravniki, novinarji, učitelji, tisti, ki odločate, starši, prijatelji — pozivam vas, da prevzamete naše svojo odgovornost. Naj bo naša komunikacija raje namenjena zdravju kot boleznim. Govorimo o tem! Brez zdravja ni nič mogoče... Govorimo o zdravju!

DOKTOR ŠTEFAN GRUŠKOVNJAK: Če se že o čem pogovarjamo, bi se morali pogovarjati o zdravstveni vzgoji v družini. Nikoli se namreč nismo posvečali zdravstveni vzgoji družine, čeprav bi bilo osnovno in temeljno. Zakaj? Ker se v družini dogaja vse, se rodi, umira, dela samomor, zdravi, rehabilitira. Niti v slovenskem prostoru nismo izdelali nobenega koncepta o zdravstveni vzgoji družine, razen Cerkve, ki je ohranila to kontinuiteto. V teh štiridesetih letih smo naredili zelo malo ali nič.

DOKTOR JOŽE BEDERNJAK: Medicina je sposobna veliko narediti, del bremena pa je na človeku, ljudeh, ki si varujejo zdravje in se začno pravočasno zdraviti. Vsak posameznik mora postati aktiven nosilec skrbi za zdravje.

DOKTOR JOŽE MIKLIC: Tema je za naše razmere še posebno aktualna. Dejstvo je, da se nam razmere v zdravstvu slabšajo. Po vojnem času zdravstvo še ni delovalo s tako nizkim deležem narodnega dohodka, namenjenega za zdravstvo. Leta 1988 je bil ta odstotek 3,92, kar je na ravni Afrike, in polovico manj kot leta 1979. Zato je treba aktivirati vse druge sile, druge metode.

DOKTOR ALOJZ HORVAT: Vsaka taka informacija (s področja medicine) se v medijih dobro nese. Časopisi velikokrat na naslovi strani prinašajo novice iz sveta medicine, za katere pa se na žalost čez čas pokaže, da niso resnične in potem splahni upanje določenega kroga bolnikov.

V zadnjem času se tudi pri nas javlja tako imenovana alternativna medicina, ki deluje prek psihološkega efekta in mnogih primerih daje tudi nasvete. Tudi zdravstveni delavci dajejo nasvete, ki pa so zastoj, a jih bolniki ne sprejemajo resno. Za nasvet alternativca pa je treba nekaj dati, žrtvovati, zato ga tudi bolj upoštevajo.

Majda Horvat

O POMURSKIH PROMETNIH TOKOVH

Eno najpomembnejših pomurskih oken v svet je magistrata Lendava—Murska Sobota—Gornja Radgona—Maribor, ki pa je luknjasta in obrabljena da le kaj. O tem se je prepričal tudi predstavnik mednarodne banke, ki je pripravljena za obnovo te ceste odobriti posojilo. Vendar mora Slovenija zagotoviti lasten delež v višini 40 odstotkov. Več o pomurskih prometnih tokovih pa v aktualni temi na str. 5.

Ludvik Kovač

ZA KRUH IN MLEKO

Nova zvezna vlada nadaljuje z izvajanjem politike, ki jo je zastavil njen mandatar. Odlučno se zavzema za delovanje trga in tržnih zakonitosti, kar je sicer spodbudno, saj bi bilo nesmiselno zatiskati oči in še naprej vztrajati pri tistem, kar smo delali narobe čez desetletja. Izkušnje v svetu kažejo, da je tržišče najboljši barometer, na njem pa lahko vzdržijo in obstajajo le tisti, ki so se mu sposobni prilagoditi. Za slabe, ki smo jim dajali socialno varnost in na njihov račun slabili tudi uspešne, na svobodnem tržišču ni prostora. To sicer zveni kruto, vendar je tudi to ena od poti iz naše krize.

Ob tem pa se nam nehoti porajajo občutki, da včasih zaideemo tudi v skrajnosti. Na sedanji stopnji našega gospodarskega razvoja namreč le ne bi kazalo izenačevati delovanja trga v enaki meri za vsa področja. V mislih imamo osnovne življenjske potrebe, med katere gotovo spadata tudi kruh in mleko. Če

sta bila še doslej »socialni« kruh in konzumno mleko pod neposredno kontrolo države, se od minulega tedna tudi cene teh izdelkov oblikujejo svobodno. Ni bilo sicer prav, da so morali doslej breme na račun življenjskega standarda nositi pridelovalci in predelovalci, vendar vseh bremen zdaj naenkrat ne moremo prenesti tudi na potrošnika. Dobri del teh je bil že doslej ogrožen, zato bi bilo potrebno poiskati ustrezne rešitve in jih zaščititi. Če v razvitih zahodnih državah porabi povprečna družina za hrano le neznaten del svojega proračuna, pri naših vzhodnih sosedih približno polovico, pa je naša delavska družina že doslej morala dati za preživetje dobre tri četrtine družinskega proračuna. In kako bo poslej, ko so se sprostile cene še tistih najosnovnejših življenjskih potrebščin??

Najnovejša odločitev zvezne vlade pa seveda ne pomeni le udarca za potrošnika, pač pa se

bo zagotovo neugodno pokazala tudi pri pridelovalcih in predelovalcih. V obdobju enega leta se je cena konzumnega mleka v Sloveniji povečala za sedemkrat, cene osnovne vrste kruha v pol leta za skoraj desetkrat, če to primerjamo z rastjo osebnih dohodkov, pa je vsak komentar odveč. Prosto oblikovanje cen osnovnih živil namreč kaj malo pomaga,

če se zmanjšuje krog tistih, ki se lahko kupujejo drage izdelke. Problematike kruha in mleka nikjer v svetu ne rešujejo s trgom in tržnimi zakonitostmi, in gotovo je ne bomo rešili tudi pri nas. Vendar, pri nas pač želimo biti izvirni, in tudi po tem se razlikujemo od drugih.

ŠNOVANJE NOVE SLOVENSKE USTAVE

ZA SAMOODLOČBO IN PRAVICO DO ODCEPITVE

Prva seja delovne skupine za pripravo izhodišč za novo ustavo SR Slovenije prejšnji ponedeljek na RK SZDL v Ljubljani je pokazala, da je treba izoblikovati samostojna izhodišča za novo ustavno ureditev naše republike. Torej bo gotovo eno od osrednjih vprašanj odnosi v federaciji oz. federalni koncept Jugoslavije. Slovenska ustavna ureditev je

namreč v bistvu sestavljena iz dveh besedil — zvezne in republiške ustave. Po besedah predsednika delovne skupine dr. Lojzeta Udeta bodo izoblikovali samostojen pogled ne glede na odzive druge po državi, pač v smislu opredelitve, »da želimo živeti v federaciji, vendar ne v vsakršni, ampak takšni, ki ustreza slovenskim interesom.« Drugo po-

membno vprašanje bodo nedvomno človekove pravice in svobodine in s tem povezan politični sistem. Pri tem bo delovna skupina upoštevala Gradivo za slovensko ustavo, ki ga je lani ponudilo društvo slovenskih pisateljev, knjižni prispevek dr. Gojka Staniča, delež sodelavca Marksističnega centra pri CK ZKS Mitje Zagarja in seveda dozdajšnja razprava v ustavni komisiji slovenske skupščine. Vsekakor se bo skupina vključila tudi v razpravo o osnutku ustav-

nih dopolnil, saj obeh dejavnosti vsebinsko ni mogoče ločiti.

Na ponedeljkovi seji — udeležili so se tudi t. i. alternativni politični subjekti — so se navzoči na osnovi dozdajšnjih vsakršnih premišljevanj povsem določno opredelili, naj se že zdaj v normativno besedilo ustave vne- se določba o samoodločbi slovenskega naroda s pravico do odcepitve in ponovne združitve v federacijo.

B. Žunec

NAGRAJUJEMO!

super Li

Motel Čarda ♥♥♥

**NAGRAJUJE NAROČNIKE
VESTNIKA**

Super li po celotni Sloveniji, od Bleda do Murske Soboti!

Izbrali smo naslednje tri naročnike Vestnika, ki jim bomo poslali brezplačno večno vstopnico za vse SUPER LJE v Sloveniji; srečevali so: VIKTOR HORVAT, Mahovci 15, APAČE, LUDVIK BALEK, Neračunovci 22, GOR. PETROVCI, in JAKOB VOGRIN, Smolinci 45, CERKVENJAK V SLOV. GORICAH, Čestitamo!

Čimprej postanite naročnik VESTNIKA in morda čaka v prihodnje sreča prav vas. Z igro bomo nadaljevali in nagrade bodo še lepše.

KDO ODVZEMA ZDRAVSTVU DENAR?

Pred sredinim skupščinskim zasedanjem republiške zdravstvene skupnosti, kjer naj bi spet sprejeli posebne ukrepe v zdravstvu, oziroma jih bodo morali, ker bodo drugače uveljavljeni po interventni poti, ki naj bi začeli veljati maja, so se sestali tudi člani koordinacijskega odbora za svobodno menjava dela pri soboški zdravstveni skupnosti. Ukrepi so v tem trenutku resda potrebni, vendar ti, ki so pripravljeni, so nestrokovni, prizadeli bodo spet najbolj uporabni-ke in so linearni, torej bodo enako prizadeli namišljene kot resnične bolnike. Ne morejo se strinjati tudi s prepovedjo zaposlovanja in zmanjševanja števila zaposlenih na raven iz leta 1985, ko je bilo v Pomurju za polovico manj zdravstvenih delavcev na prebivalca kot v Sloveniji in so z zaposlovanjem hoteli ujeti ali se približati pov-

prečju. To pomeni, da ni rešitve za 39 delavcev v bolnišnici, ki jih zdravstvene skupnosti ne smejo plačati, presežki delovne sile pa so potemtakem tudi v zdravstvenih domovih, skupaj je to več kot 60 ljudi. V ukrepih je tudi zapisano, da se zadržijo računi solidarnostnega dimarja tistim organizacijam oziroma interesnim skupnostim, ki bodo kršile sprejete ukrepe, ter občinam, ki bodo imele nižje prispevne stopnje od slovenskega povprečja, med njimi je tudi Sobot-

V razpravi pa so postavili tudi retorično vprašanje, ali lahko kdo pove, kam gre tisti delež družbenega proizvoda, ki ga je pred leti dobivalo zdravstvo, saj vemo, da se je delež družbenega proizvoda za zdravstvo zelo zmanjšal, celo razpolovil.

mh

NE BODITE V SKRBEH, PRIDE ZAGOTOVO!

ČAKAJOČ NA VESTNIKOV VLAK.

Naj vam zaupamo: nikar ne zgrešite prihodnjega Vestnika, kajti ta bo povedal, kam se bodo letos popeljali Vestnikovi potniki.

Naj bo tokrat na tem mestu prostor za tiste — moramo reči res najstarejše — ki so doživljali konec avstro-ogrske monarhije. Prvega aprila so v grobnico dunajskega kapucinskega samostana položili k večjemu počitku zadnjo avstrijsko cesarico in madžarsko kraljico, 97-letno Zito Habsburško, ženo zadnjega monarha Karla. Republika Avstrija je trdo vztrajala na tem, da Habsburžani ne smejo v Avstrijo in komaj pred desetimi leti so se malo omeščani in Ziti dovolili, da je obiskala Avstrijo. Na sliki je šest vranec, ki vozijo 2,5 ton težki mrljiški voz. Po protokolu bi jih moralo biti osem in to iz neke žrebarne, ki je sedaj v ČSSR. Ti, na sliki, so iz starodavne žrebarne Lea an der Thaya na Nižjem Avstrijskem. Pa nič zato, Avstrija se je dostojno poslovila od svoje zadnje cesarice, nič manj Madžarska s številnimi neformalnimi delegacijami.

VABILO RADIKALCEV V BUDIMPEŠTO

Kongres je odprt za vse

Na stotine članov v jugoslovanskem časopisu; zasedanje Federalnega sveta v Bohinju; 350 jugoslovanskih članov transnacionalne radikalne stranke; Marco Panella sprejet v članstvo ZSMS; apeli, gladovne stavke in otipljive solidarnostne akcije po vsej Evropi — vse to ni uspelo omajati jugoslovanske vlade v njenem vnaprej odklonilnem stališču do kongresa radikalne stranke v Zagrebu. Madžarske oblasti pa so sprejele izredno pomembno odločitev.

Z naslovnice časopisa Radikalne novice, izdaja v slovenščini, izdajatelj Transnacionalna radikalna stranka (Bruselj), ki nam

je prišel v roke, najprej pade v oči naslov Kongres v Budimpešti od 22. do 26. aprila. Že 35. bo. »Gre za dogodek, ki ga po vsej pravici lahko razglasimo za zgodovinskega: prvokrat po štiridesetih letih se železna zavesa odpira kongresu stranke, ki je drugačna od edine stranke; prvokrat neka dežela vzhodne Evrope dopušča potek najvišjega zasedanja nekomunistične stranke, ki od zmerom trdno dviga zastavo obrambe človekovih pravic in politične demokracije. To je najbolj jasn dokaz, da madžarska pomlad oznanja izjemno plodno obdobje,« meni uvodničar.

Radikalne novice na osmih straneh prinašajo pod skupnim

vodilom Madžarska pomlad pogovor z dvema madžarskima razumnikoma; prvi je Francois Fejtő, zgodovinar in politolog (izraža upanje v novo demokracijo), drugi pa Miklos Vársárhelyi (stavi na reforme za izhod iz krize). Pod združujočima tezama Želja po Evropi in Jugoslovanski tisk se ne boji radikalcev novice povzemajo vse, kar je o radikalcih od novembra 1988 do januarja 1989 objavilo naše časopisje. Časnik tudi priobča predlog resolucije z zahtevo po nujni razpravi o položaju v Jugoslaviji v evropskem parlamentu, računajoč na najmanj 500 jugoslovanskih članov v radikalni stranki.

B. Ž.

Avstrijsko videnje Evropske skupnosti

S sklepom, naj avstrijska vlada v naslednjih mesecih zaprosi v Bruslju za vstop v Evropsko skupnost, pri čemer bodo natančno navedeni pogoji, s katerimi je Avstrija pripravljena za takšen korak, je kancler in predsednik socialistične stranke (SPO) Franz Vranitzky izbojeval bitko v vrstah lastne stranke, obenem pa nakazal svojo pogajalsko strategijo z ES in pomiril koalicijsko ljudsko stranko (ÖVP).

Pogoji, s katerimi naj bi bila Avstrija pripravljena, da se z Brusljem pogaja o svojem vstopu, pa so naslednji: nedotakljivost avstrijskega statusa trajne

nevtralnosti; nedotakljivost avstrijskega visokega socialnega standarda in strogih ekoloških norm; priprava kataloga ukrepov, s katerimi se bo v primeru avstrijskega vstopa v ES lahko preprečila razprodaja avstrijskih zemljišč tujcem; nedotakljivost avstrijskih določil v zvezi z azilantsko politiko; ohranitev tesnih vezi z drugimi članicami Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTA) in odprte politike sodelovanja z nečlanicami Evropske skupnosti; varovanje interesa avstrijskih kmetov; s pogajanjem s ES je treba rešiti tranzitni promet po zahodni Avstriji še

pred začetkom pogajanj z Brusljem o pristopu Avstrije k ES.

Seznam pogojev je pravzaprav povzetek argumentov, s katerimi avstrijski nasprotniki utemeljujejo, da bi vstop v ES bistveno zožil suverenost države tako v zunanji politiki kot na drugih področjih.

Pogoji za vstop v ES so vsaj v prvi etapi namenjeni ÖVP, saj morata koalicijska partnerja najprej uskladiti svoja stališča. Nato vozniki red — če bodo stališča SPO in ÖVP usklajena — predvideva vladni predlog parlamentu, končno pa formalno prošnjo avstrijske vlade Bruslju, da bi se pogajanja lahko začela. Spriču prvih pozitivnih reakcij ÖVP na socialistični sklep kancler precej optimistično gleda na možnost, da bi »pismo« z avstrijsko prošnjo odpotovalo v Bruselj še pred koncem polletja.

Seveda je mogoče, da ES ne bo sprejela naših pogojev, meni Vranitzky, zato pa bodo v Bruslju prisiljeni razmišljati o drugačnih variantah, npr. o posebnem združenju za nevtralne in druge zunanje notranjega evropskega trga.

TEMELJITOST

Kot mimogrede smo zvedeli, da se je predsedstvo CK ZKJ odločilo za datum kongresa ZKJ ob koncu tega leta, ni pa se moglo odločiti o tem, ali bo to redni ali izredni kongres. To odločitev je torej moral predsedstvo prepustiti v odločanje CK ZKJ, kar pomeni, da utegnemo doživeti še eno burno sejo tega najvišjega foruma ZKJ in da je predsedstvo CK ZKJ v pat poziciji, kot je to sicer s samoupravljanjem pri nas že dolgo.

Pomeni da nepomirljivost znotraj ZKJ še vedno traja, kajti če naj bo kongres redni, čeprav nekoliko prej, kot je sicer predvideno, mora nastajati po pravilih Zveze komunistov Jugoslavije, tako da bodo najprej temeljni kongresi organizacij komunistov po republikah in še prej konference organizacij komunistov po pokrajinah, da bi obveljalo pravilo organiziranosti Zveze komunistov. Če pa bi pristali na izredni kongres ZKJ brez vsakršnega odlaganja, ne glede na temeljno organiziranost komunistov, se pravi pred kongresi komunistov po republikah in konferencah komunistov po pokrajinah in tudi v JLA, bi lahko govorili samo še o kongresu komunistične partije v njeni klasični politični obliki. Mar ne?

Glede na (pat) pozicijo predsedstva CK ZKJ je sam Stipe Šušar opozoril na nevarnost tudi formalnega razcepa organizacije komunistov, če se bo polarizacija okrog naziva kongresa razgizeno nadaljevala.

Pomeni, da se politična vojna znotraj ZKJ še vedno nadaljuje z enako različnih ideoloških stališč, čeprav brez prejšnjega razpihovanja na množice. Vsebinsko je v odgovoru na vprašanje: kakšen socializem, na katero je Kučan dal notančen odgovor: socializem po meri človeka, ne pa po meri naroda. Zahteva temelji na strahotnih izkušnjah pooktobrskesa socializma, v katerem je bil človek samo vajak revolucije, ne pa tudi sousvarjalec novega sveta, ki je še vedno samo daleč pred nami.

Pomensko je to tako različno kot vprašanje: kako obvladati množice? naproti vprašanju: kako naj človek obvlada svet v katerem živimo?

Na to slednje vprašanje ni doslej še nihče odgovoril, najmanj s preglasovanjem na kongresih, zato od prezgodnjega kongresa ZKJ tega nikar ne pričakujemo, predvsem zategadelj, ker je prezgodnji za odgovor na takšno vprašanje v času, ko nam vsakovrstne krize vsiljujejo vse mogoče kompromise. Se le ko se bomo znebili dolgov in predvsem slabega gospodarjenja, lahko začnemo računati z osvobodilno energijo človekovega dela. Dotlej moramo sprostiti družbo iz oklepov nezaupanja v človeka, miselnosti, da pač on živi samo od dolžnosti do socializma in s tem komunizma.

Slišimo, da Gorbačov že vrača svoj svet h geslu Oblast sovjetom — zemljo kmetom, kar je samo priredba gesla, ki smo ga s samoupravljanjem obnovili že mnogo prej (Tovarne delavcem — zemljo kmetom), čeprav nismo dovolj postorili, da bi lahko politično birokracijo še pravočasno razlastili. Saj vam je nabrž jasno, da samoupravljanje pomensko ni podružabljanje politike, temveč razlaščenje politike z vzpostavljanjem neposredne oblasti delavcev in delovnih ljudi, kot temu radi rečemo frazersko.

Pravo dimenzijo tega vidimo v ravnanju z zemljo. Spomnite se primera izpred trideset in nekaj let, ki sem ga opisal (ko je kmetijski tehnik hotel prenesti izkušnje iz Danske na svojih 30 arov zemlje, pa mu za to varuhi družbe niso niti posodili denarja). Tudi dandanes ostajajo pri varovanju (celo neobdelane) zemlje pred delovnimi ljudmi ti isti dobri nameni, češ da je za družbo bolje, če ne obogatijo. Ob dejstvu, da je na milijone hektarjev zemlje nezaodstno obdelano, milijon hektarjev pa je ostaja sploh neobdelane. Seveda ob istem številu pol- in nezaposlenih občanov, ki bi vse svoje probleme lahka rešili, če bi bil socializem po meri človeka. Tak, da lahko vsak poskrbi za svoje delo in dobro živi od njega.

Manjka nam torej temeljitost pri reševanju iz zablod socializma, zato ni bila odveč pripomba, izrečena že na 17. seji CK ZKJ: vrnilo se raje k marksizmu (iz praznih besedičenj, seveda).

Viktor Širec

Skrivnost sodov iz Krškega

Ni še dolgo od polemike v slovenskem in hrvaškem časopisu glede pregrevanja Save v krški jedrski elektrarni. Nesporazum naj bi bil menda v metodologiji izračunavanja ogrevanja vode. Po beograjski Borbi, za katero v Sloveniji sodimo, da je tudi v teh razgreditih časih vendarle objektivna, smo si sposodili pisanje pod naslovom: Skrivnost sodov iz Krškega, ki ga je pripravila Tea Bohuš.

S Savo odtekajo radioaktivni odpadki, nihče ne ve koliko, čeprav gre pri tem za zadevo, ki je nenehno na očeh kontrole javnosti, trdi Bohuševe.

Ljudje, ki jim je varstvo narave pri srcu, na Hrvaškem že leta in leta zahtevajo od elektrarne nekatere podatke, na primer, koliko odpadnih radioaktivnih snovi spuščajo v Savo, kaj je s sodi začasno hranjenje radioaktivnih odpadkov, za katere kaže, da jih je vedno manj. Pri mnogih odprtih vprašanjih se ustavimo samo pri tistih, najbolj pomembnih: Krško že od vsega začetka

deluje brez veljavnega dovoljenja za trajno in varno obratovanje. Tega ne more dobiti, ker še vedno nima trajnega odlagališča za odpadke z nizkim in srednjim žarčenjem. Ni dokončno rešeno vprašanje glede pitne vode za prebivalstvo nizvodno od elektrarne, prav tako ni poskrbljeno, da bi bila voda Save pred elektrarno dovolj očiščena. Kljub temu pa vse kaže, da bo Krško dobilo še »sestro«, kakšnih 15 kilometrov od Zagreba, v Prevlaki, kjer že kopljejo energetiki pa trdijo, da je to samo preskušanje terena, da bi bili pripravljeni na trenutek, ko bo naša javnost morala postavljena pred izbiro: ali jedrska elektrarna ali — tema.

Zgodba o temi sicer ni nova, toda energetiki nikoli niso ponudili kakšne alternativne »svetlobe«, čeprav vemo, da porabi naše gospodarstvo na enoto proizvoda štiri- do petkrat več energije kot na primer Švica, okoli trikrat več kot sosednja Avstrija, dvakrat več kot Italija ali ZDA.

Nikoli se nismo tudi vprašali, zakaj z našo zastarelo prenosno elektro mrežo izgubljam več energije, kot bi nam je dala nova jedrska elektrarna.

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Temperaturo javnosti je dvignilo obnašanje naše jedrske elektrarne to »zimsko«, ko je bila Sava najnižja v zadnjih 150 letih. Elektrarna je delala s »polno paro«, kljub nizki vodi in opozorilom, da naj delajo z omejeno močjo, kar pomeni, da naj Savo dogrevajo samo za dve stopinji Celzija; dejansko pa so jo več kot za tri stopinje.

Po mnenju znanstvenega sveta v inštitutu Rudjer Bošković in predsednika skupnosti za zaščito voda Jugoslavije, dr. Marka Branica, dosega temperatura Save afriški Nil, to pa škoduje vsem tistim živilom bitjem v reki, ki so biološko naravnana na zimsko mirovanje. Zato najverjetneje ni naključno — kot trdi Bohuševe — da nekatere ribe v Savi plavajo bočno.

Mednarodna agencija za atomsko energijo na Dunaju priporoča vsaki jedrski elektrarni posebno skupino 14 strokovnjakov z ustrezno visokošolsko izobrazbo in 6 s srednješolsko, ki bi nenehno bdeli nad delovanjem elektrarne. To je izkušnja Černobila, kjer ni odgovarjala tehnologija, temveč človek.

Kot trdi Bohuševe, Krška atomska elektrarna ne spoštuje tudi tega priporočila.

Prav je, da od časa do časa slišimo tudi drugo plat zvona, saj gre za napravo, ki uničuječo deluje na vse živo, če ne teče vse po vnaprej določenem strogem redu. Naključij in improvizacij tu ne sme biti.

KOSOVSKA ZGODBA

Prvi človek osemndnevne stavke rudarjev Trepče v Starém Trgu — o tem se je že veliko pisalo — je bil direktor rudnika, Burhan Kavaja, ki je med stavko odločal o tem, kako se bodo rudarji obnašali pred tv kamerami, kdo bo govoril s predsednikom Predsedstva CK ZKJ Stipetom Šušarjem, ko je le-ta prišel v rudnik in tako dalje.

V tistih dramatičnih dnevih so nam televizijske kamere kazale, v kakšnih razmerah živijo

stavkajoči rudarji: petrolejke na steni, skoraj nobenega pohištva in kup otrok. Skratka, siromaštvo, nevredno konca dvajsetega stoletja. O Burhanu Kavaji, ki se je postavil za nekakšnega zaščitnika rudarjev, pa so potem »izvrtali« naslednja dejstva: Kavaja ima kot solastnik, v Pristini štiri lokale z okrog 200 kvadratnimi metri površine in dve garaži. Za te objekte nihče ne plačuje nobenih dajatev. V Titovi Mitrovici ima Burhan Kavaja kemično

čistilnico, trgovinico (branjarijo) in proizvodni objekt za pripravo hamburgerjev. Blizu Ulicinja ima Kavaja tudi luksuzno opremljen vikend. Burhana Kavajó so že leta 1987 sodno preganjali zaradi zlorabe službenega položaja in še zaradi nekaterih drugih navzkrižij z zakonom. Poznavalci razmer trdijo, da se Kavaji kljub temu ni nič zgodilo.

Ni nujno, da tej zgodbi verjamemo, je pa tudi eden izmed scenarijev za kosovski danes.

Nacionalni egoizem

Marsikaj kaže na to, da so se posamezni deli države oddaljili drug od drugega. Pred tednom dni je hrvaško glasilo Vjesnik, sklicujoč se na uradne podatke, pisalo o bojkotu slovenskega blaga predvsem v Srbiji. Pravzaprav je zelo čudno, da v času, ko partija in vlada govorita o radikalnih gospodarskih reformah (s tem pa vsak razume nekaj drugega in zdi se, da je to srž političnih zaostrov), ki se kažejo z dogodki na Kosovu, teče enostranska trgovinska vojna med Slovenci in Srbi, ki spominja na metode, stare nekaj stoletij.

Nekateri opazovalci v Beogradu se sprašujejo, ali bodo imeli razmeroma malo znani šefi resorjev, ki imajo sicer veliko strokovnega znanja, vendar malo političnih izkušenj, dovolj moči za gospodarsko reformo. Se posebej, ker bi morali imeti, če hočejo odločitev izpeljati v posameznih delih, tudi politično podporo. Drugi razmišljajo drugače in menijo, da bi vladi pri odporu proti nacionalnemu egoizmu konstili jugoslovansko usmerjeni strokovnjaki, ker bi z njimi laže presegli partikularne interese posameznih republik in avtonomnih pokrajin, piše Neue Zürcher Zeitung.

MURSKA SOBOTA — Na skupnem posvetu predstavnikov krajevnih konferenc SZDL in krajevnih organizacij ZRVS v mestu, ki so se ga udeležili tudi predstavniki nekaterih primestnih krajevnih organizacij ZRVS, so se dogovorili o konkretnih nalogah. Pogovor je tekel predvsem o organiziranosti in težavah, s katerimi se ubada ta organizacija v Murski Soboti. Prav tako so se dogovorili o podružljanju SLO in družbene samozasčite ter skupnih nalogah ZRVS in SZDL pri tem.

MURSKA SOBOTA — V soboških sindikatih bodo osrednjo pozornost letos namenili utrjevanju materialnega in samoupravnega položaja delavcev. Zato bodo, kot so zapisali v programski usmeritvi, ves čas vzdrževali stike z osnovnimi sindikalnimi organizacijami v občini. To pomeni, da bodo izvajali takšno politiko in se zavzemali za takšno stališča, ki bodo odsevali zahtev in razmer sindikalnega članstva. V tej zvezi bodo v ospredju aktivnosti soboških sindikatov spremembe gospodarskega sistema, delitev po delu in rezultatih dela ter razbremenjevanje gospodarstva.

MURSKA SOBOTA — Podatke, da je v soboški občini že več kot 1800 brezposelnih, kar je 12 odstotkov vseh brezposelnih v SR Sloveniji, je gotovo vznemirljivo. Tega se dobro zavedajo tudi v občinskem izvršnem svetu, ki si prizadeva, da bi v prihodnje zagotovili načrtno skrb za nadpovprečno nadarjene učence, doslednejšo štipendijsko politiko in poklicno usmerjanje. Še posebej zato, ker v občini še vedno prevladujejo štipendije iz združenih sredstev, kadrovske štipendije pa je vedno manj.

LENDAVA — Na skupni seji so se sestali delegati sisov za prosveto in kulturo pripadnikov madžarske narodnosti občin Lendava in Murska Sobota. Seznani so se s predlogi stališč in sklepov o vzgoji in izobraževanju ter kadrovske in štipendijske politiki. V ospredju pa so bila predvsem tista vprašanja, ki so za narodnost posebnega pomena. Tako je bilo največ izrečenih besed o delovanju in problemih dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih organizacij.

Delegati so se tudi seznanili s najnovejšimi spremembami, ki jih predvidevajo dopolnila k slovenski ustavi in o katerih je bil govor na republiški ustavni komisiji. Na koncu pa so obravnavali še poročilo o problemih sredstev javnega obveščanja pripadnikov madžarske narodnosti.

LENDAVA: Na letni programsko-volilni konferenci občinske organizacije Zveze šoferjev in avtomobilistov so ocenili dveletno delo zveze in ugotovili, da je bilo uspešno. Zlasti uspešno je bilo sodelovanje šoferjev z občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Šoferji so bili predavatelji na temo o prometni varnosti v krajevnih skupnostih in šolah, posebno skrb pa so namenili lastnemu izobraževanju. Zveza je po dolgem času dobila tudi svoje prostore, tako bo delovanje lahko še bolj uspešno. Na programsko-volilni konferenci so izvolili novo vodstvo.

LENDAVA — Na prvem letošnjem pogovoru med predstavniki organizacij združenega dela lendavske občine, službe družbenega knjigovodstva, gospodarske zbornice, družbenopolitičnih organizacij in občinskega izvršnega sveta, ki je bil sklicatelj, so obravnavali poslovanje gospodarstva in negospodarstva v lanskem letu ter govorili o prizadevanjih za razbremenitev gospodarstva. Gre sicer za pisno gradivo, o katerem bo tekla beseda na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine. Predstavniki združenega dela so na pogovor potožili čez težave razmere, v katerih poteka izdelava in prodaja, in čez preveliko skupno in splošno porabo.

MURSKA SOBOTA — Gradivo Potrebe in možnosti za pospeševanje podjetniške iniciative na ravni Pomurja doživlja tačas nove potrditve; nazadnje v odboru za razvoj in organiziranost, gospodarski sistem, za napredek dela in poslovanja na Medobčinski gospodarski zbornici. Kaže skratka, da tudi Pomurci začenejo staviti na karto podjetništva, kar je med drugim razbrati iz gradiva Prestrukturiranje pomurskega gospodarstva, ki ga je te dni pripravil Medobčinski svet ZKS Pomurja. Tudi o njem se je omenjeni zbornični odbor na ponedeljkovi seji pohvalno izrazil. Govor je bil še o lanskem gospodarjenju v pokrajini in letošnjem programu dela odbora. B. Ž.

MURSKA SOBOTA — Akcija zbiranja prostovoljnih prispevkov za ponesrečene ob potresu v Armeniji je v soboški občini dobro uspešna. To so ugotovili na seji koordinacijskega odbora za solidarnost pri predsedstvu OK SZDL. To velja predvsem za KS na terenu, kjer so se angažirali predstavniki RK in KK SZDL. Ker doslej še niso dobili uradnih podatkov od RKS, bodo dokončno poročilo pripravili pozneje. Sodelovali bodo tudi pri tednu RK in zbiranju raznih živilskih izdelkov ob koncu maja ter v tednu solidarnosti v juniju, ko bodo več pozornosti namenili Romom in ostarelim občanom na Gorickem.

MURSKA SOBOTA — V izložbenem oknu občinske zgradbe je že nekaj časa na ogled osnutek sprememb dokumenta načrta za melioracijsko območje Pertoče—Jurj. Ta dokument je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem, razgrnjen pa bo (tudi v Potrošnikovi trgovini v Pertoči) do 15. aprila, dokler bo trajala javna razprava.

do tedna

Prenova sindikatov ne sme obiti nikogar

Dokument iz krize s sindikatom jasno opredeljuje odnos te delavske organizacije do prenove gospodarstva in socialne politike. Odpravljanje vzrokov nezadovoljstva delavcev je namreč terjalo praktične akcije, kar je navsezadnje privedlo do nujne zožitve sindikalne aktivnosti v nekatere temeljne usmeritve. V ospredje se je zato postavila t. i. »strategija sindikata v prenovi«, ki je dobila vso podporo med sindikalnim članstvom tudi v Pomurju. Gre za obsežne organizacijske, kadrovske in vsebinske premike v sindikatu, ki naj prispevajo k večji učinkovitosti te družbenopolitične organizacije.

Že določila letošnje sindikalne liste so vzbudila precej pozornosti in so naletela na ugoden odmev v združenem delu, čeprav so bila ponekod tudi nerazumevanja vodilnih delavcev. V sindikatih poudarjajo, da večja skrb in zaščita delavčevih pravic nikakor ni v nasprotju s prizadevanji tržnega gospodarstva. V sindikatih si prizadevajo doseči drugačen dogovor o delitvi osebnih dohodkov, zato vztrajajo pri takih najnižjih osebnih dohodkih, ki bodo delavcu zagotavljali vsaj minimalne življenjske možnosti. Hkrati pa so tudi za to, da prenehajo omejevat osebnih dohodke na določeni zgornji meji. Zanimivo pa je, da so tudi v sindikatih proti monopolu delovnega mesta. Delavec se mora dokazati z rezultati svojega dela, vendar ne more kar tako izgubiti pravic iz delovnih razmerij. V sindikalni listi jasno piše, da gre delavcu, ki mu preneha delovno razmerje zaradi zmanjšane ob-

sega dela ali prenehanja poslovanja organizacije odpravnina v višini 6.635.000 dinarjev. Vprašanje pa je, koliko odpuščenih delavcev je odpravnino tudi dobilo.

Seveda odpravnine niso edina naloga Zveze sindikatov, ki jo bo treba uresničiti, ampak jo bodo morali spraviti v določene sistemske okvire. Tako bi pravzaprav morali zgraditi veliko učinkovitejši sistem solidarnosti iz dela sredstev t. i. razvojnega dinarja, iz sredstev skupnosti za zaposlovanje, pa tudi iz sindikalnega dinarja. To je samo eno od vprašanj, postavljenih v razpravi o prenovi Zveze sindikatov. Programske zasnove prenovljene vloge sindikata namreč terjajo nadaljnji razvoj samoupravljanja in zavzemanje za takšen socializem, ki bo gospodarsko učinkovit in socialno uspešen, ki bo spodbujal ustvarjalno inovativno delo ter razvijal civilizacijske, znanstveno-tehnološke, informa-

Gradilo in obnavljalo se bo vedno, toda ...

Sejem gradbeništva in gradbenih materialov se je v petek ob 18. uri končal, vendar ne bi bilo prav, če bi se s tem končalo oziroma pozabilo vse, kar smo zanimivega slišali in videli na radgonskem sejmišču od 3. do 7. aprila. Sodobna tehnologija—produktivnost—kakovost je bil moto letošnjega sejma. Če so ga vsi, ki jim je bil namenjen, tudi doleteli, bodo v prihodnje s pridom izkoristili novo znanje in spoznanje. Vendar bi lahko ta moto (glede na sedanje razmere) tudi nekoliko obrnili: s kakovostjo doseči večjo produktivnost (kajti na trgu bo uspelo le kakovostno delo gradbenikov), večja produktivnost pomeni tudi boljši zaslužek in s tem možnost nakupa sodobne tehnologije.

Gradbeni sejem je izpolnil pričakovanja tako organizatorjev, razstavljalcev kot tudi obiskovalcev. Presenečenje je bil predvsem velik obisk, saj so predzadnji in zadnji dan sejma množično obiskali delavci raznih organizacij združenega dela iz vse Slovenije ter učenci osnovnih in srednjih šol. Obisk je bil velik tudi na posvetovanjih. Tako lahko poudarimo torkovo Inovativnost v gradbeništvu, pa sredino Stano-

vanj za jutri, o zbiranju, posredovanju in izmenjavi informacij (sodeloval je strokovnjak iz Anglije) ter o urejanju voda in kmetijskih zemljišč v prostoru in okolju (sodelovali so »vodarji« in varstveniki narave), prav tako pa so bili zanimivi četrtkovni posveti o gradnji cest (predstavili so tudi potek gradnje in zaplete pri predoru pod Karavankami) in o reševanju komunalnih odpadkov v Podravju (udeleženci posveta so si ogledali bližnje odlagališče komunalnih odpadkov v Avstriji), omeniti pa moramo tudi petek, ki je minil v znamenju izobraževanja v gradbeništvu in 100-letnice gradbenega šolstva v Sloveniji. Udeležba Pomurcev ni bila tako velika kot na kmetijsko-živilskem sejmu, pa če govorimo o obiskovalcih, razstavljalcih ali o sodelovanju na posvetih. Med 350 razstavljalci smo jih našli le okrog 20 iz Pomurja, vendar pa njihova udeležba ni bila nepomembna in neopazna. Tako je na primer na razstavi inovacij, ki so jo letos organizirali prvič (razstavili so 45 novih izdelkov), sodeloval tudi IM-GRAD Ljutomer. Poleg šestih nazivov inovacija leta (podelil jih je Republiški odbor sindikata

delavcev v gradbeništvu) so podelili tudi 11 bronastih, 8 srebrnih in 13 zlatih plaket za kakovost (komistijo sta imenovala PE Pomurski sejem in Splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije). Zlate plakete so prejeli tudi Tovarna dušika Ruše, tozdr PKP Puconci za aditiv EPS, Gorenje IMO Lendava za sanitarno kabino in Obrtna zadruga 14. oktobra Radgona (Anton Kampuš) za transportno dvigalo MTL 2. Nasploh se je sejma udeležilo veliko obrtnikov, bodisi samostojno ali pod okriljem združenj in združenj, in prav pri njih smo opazili, da se prav dobro zavedajo pomembnosti hitrega prilagajanja tržišču.

Gradbeniki bodo vedno potrebni, je dejal eden od mladih obiskovalcev sejma, ki se je odločil za ta poklic. Potrebni bodo, to je res, kajti gradilo in obnavljalo se bo vedno. Toda od strokovni in kakovosti opravljenega je odvisno, kdo bo v prihodnje opravljal to pomembno delo. To pa bo le tisti, ki bo znal prisluhniti zahtevam sodobnega časa in željam porabnikov, ki bo delal hitro in kakovostno, poleg tega pa skrbel za naravno okolje in videz. Bernarda B. Peček

GRADBENIŠKO SPOGLEDVANJE Z EDI-JEM

Nastal je leta 1985 v okviru Organizacije združenih narodov, v bistvu pa gre za t. i. nepapirnat »poslovanjek«. Nekateri ugotavljajo, da je računalniško izmenjavanje podatkov najbolj revolucionarna ideja od odkritja telefona. »EDI — Electronic Data Interchange pomeni na ustreznih standardih zasnovano izmenjavanje poslovnih listin in podatkov med računalniki dveh ali več organizacij. Gre torej za povezanost dveh uporabniških rešitev (aplikacij), ki lahko medsebojno izmenjujejo podatke, tudi brez posredovanja človeka.« Tako razlaga smo slišali od Angleža Johna Sandersa na radgonskem posvetu o zbiranju, posredovanju in izmenjavi tehnično-tehnoloških in poslovnih informacij v gradbeništvu in IGM. Cilj računalniške izmenjave podatkov, kjer smo v naši pokrajini šele na začetku, je kajpak izboljšati in poceniti vsakodnevna opravila v poslovnih sistemih in med njimi, pogoj pa je — tako Sanders — »da uporabniki razpolagajo z računalniškim protokolom EDI, ki omogoča interaktivno izmenjavo in transakcijo dokumentov.«

Poseben pomen ima EDI ob nastajanju združenega tržišča Evrope '92, saj je usklajen z mednarodnimi računalniškimi standardi. Da bi poslovanje EDI prenesli v gradbeništvu, so v Angliji leta 1986 osnovali agencijo EDICON, ki naj bi se spopadla s posebnimi problemi uvajanja

EDI-ja s področja britanskega in mednarodnega gradbeništva. Navzoči na posvetu, ki sta ga organizirala Centralna tehniška knjižnica, SIC za graditeljstvo iz Ljubljane in Zveza društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije, so z zanimanjem prisluhnili, česa vse je »spособen« EDI.

Ženske o osveščanju in vzgojnem varstvu

»Ženske ne želimo stati ob strani, zato smo se aktivno zavzele za ureditev problematike vzgojno-varstvene dejavnosti.« je po zadnji seji sveta za družbeno-ekonomski in politični položaj žensk dejala Erika Hriberšek, ki ga vodi. Dejanskega stanja žensk, med katerimi je veliko zaposlenih mater, ni posebej ko-

mentirala, poudarila pa je aktualna vprašanja, o katerih so v zvezi z otroškim varstvom razpravljale članice sveta pri predsedstvu občinske konference Socialistične zveze v Murski Soboti.

Mednje gotovo sodi vprašanje normativov, ki so zdaj previsoki, saj je s tridesetimi otroki v vrstici težko že v varstvu, še težje pa z vzgojnim delom, na katerega so starši premalo pozorni. Zato jih bo kazalo osveščati, da se bodo zavedali, kako pomembno je vključevanje otrok v vzgojni program, ko so najbolj dojemljivi in bodo s pridobljenim znanjem lažje shajali v šoli. Zdaj so šolarna izhodišča različna, priprava na šolo je razlike malce omejila, še bolj pa bi jih, če bi v vrstici tako organizirali čas varstva, da bi se bolj prilagodili potrebam staršev in njihovih otrok. Ne želijo namreč vsi imeti kosila in po njem počivati za vsako ceno, ampak zadovoljiti svoje potrebe po kolektivni igri, druženju in vzgoji, za to pa ni potrebno osem in še več ur, kolikor jih nekateri malčki prebijajo v vzgojno-varstvenih ustanovah. Za bolj kakovostno delo v njih pa bi poleg namestitve potrebne števila vzgojiteljic in varuhinj potrebovali tudi strokovnjake, kot so pedagog, psiholog, in logoped.

V časih, kot so današnji, in omejevanjem na vseh ravneh tako imenovane družbene porabe zvenijo zahtevki morda nestvarni, ob temeljitem pomisleku v smeri napredka, v katerega nas gotovo ne bodo vodili neuki in nesposobni posamezniki, pa bi kazalo upoštevati strokovna mnenja in dejstva. Eno takih je, da lahko otroku dajemo največ v najzgodnejšem obdobju, pa tudi, da se bo moral vrtec organizacijsko prilagoditi potrebam, če bo skušal biti gospodaren in opravljati svoje pomembno poslanstvo za mladi rod.

Milan Jerše

B. Bavčar

PIONIREKA V SEJEMSKI RADGONI

Mag. ekonomije Janez Gabrijelčič iz novomeške firme GIP Pionir pojasnjuje, da se za PIONIREKO — z aluzijami na EUREKO oz. Arhimedovo HEUREKO — skriva dolgoročni program, s katerim so hoteli motivirati vseh 4200 zaposlenih k porajanju novih, izvirnih, ustvarjalnih zamisli.

Novomeški projekt, ob katerem ugledni slovenski razvojni ekonomist dr. Matjaž Mulej z mariborskega Vekša navaja zgovoren podatek: 25 odstotkov celotnega prihodka brez investicij (gre seveda za inovacijski dohodek!), je bil sicer v središču zanimanja na posvetu o inovativni dejavnosti v gradbeništvu in industriji gradbenih materialov. Drugi dan petega jugoslovanskega sejma gradbeništva in gradbenih materialov z mednarodno udeležbo v Gornji Radgoni sta si ga omislila komisija za inovativno dejavnost pri republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev in splošno združenje gradbeništva in IGM Slovenije.

»Priprčani smo, da rojevanje inovacij ni samo domena strokovnjakov in visokokvalificiranih ljudi, ampak so lahko inovatorji vsi naši kvalificirani in ne kvalificirani delavci. V tem smislu PIONIREKA ni samo program, marveč tudi gibanje, ki naj pripomore k boljšemu, ugodnejšemu vzdušju za množično inovativno dejavnost,« je na posvetu razmišljal mag. Gabrijelčič. Izvršni odbor Gospodarske zbornice Slovenije poudarja, da mora imeti sleherni naša organizacija program za premostitev razvojnega razkoraka z visoko razvitiimi deželami. Sicer pa se ukvarjamo tudi z drugimi, ne povsem gradbeniškiimi dejavnostmi. Gre nam za stik z Evropo 1992, za poslovanje po evropskih standardih tudi v lesni, keramični, strojni dejavnosti. Pravzaprav naj bi imel vsak Pionirjev delavec svojo PIONIREKO za svoje delovno mesto.«

Ob Gabrijelčičevem teziščnem predavanju so imeli uvodno referate še A. Kerin, F. Ribič in I. Česnik. Zbrani so dobili zbornik posvetovanja in si ogledali razstavljenih 43 inovativnih dosežkov; šest jih je dobilo naziv inovacije leta.

B. Žunec

GORENJE VARSTROJ LENDAVA

Zguba tako in drugače

Zaključni račun lendavskega Gorenja Varstroj za leto 1988 je prikazal 1.268.233.000 dinarjev izgube. Zanj navajajo več vzrokov: neskladje med cenami surovin in končnih izdelkov, ki so bili dolgo časa pod družbeno kontrolo (niso jim smeli kar tako povečati cene), izvorne denarne spodbude so se prepolovile, manj dohodka je bilo zaradi visokih obrestí za posojila, nazadnje pa je tu še neplačana realizacija oziroma neporavnani računi, katerih skupna vsota je ob koncu leta znašala več kot 2 milijardi. Po določitih finančnih predpisov tega zneska seveda niso mogli pristeti med prihodke. Jasno kot beli dan je, da (knjigovodske) izgube ne bi bilo, ko bi vsaj polovico dolžnikov pravočasno (v 15-dnevem zakonskem roku) plačali plačal. Seveda je treba zamudnikom zaračunati obresti, vprašanje pa je, če jih bodo poravnali in ali se jim s tem ne bodo ozamerili. In ker podjetja, kot Varstroj, ne dobivajo pravočasno denarja za svoje terjatve, so lastna obratna sredstva premajhna za nemoteno proizvodnjo (in pristiljeno kreditiranje), zato jih pot vodi v banko po kratkoročna posojila, za katera je treba plačati visoke obresti.

V Gorenju Varstroj si upravičeno obetajo veliko od nove zvezne vlade, čeprav se zavedajo, da tudi posledje ne bo lahko. Ugled, ki so si ga ustvarili v poslovnem svetu, si bodo prizadevali znova utrditi. Med zasebniki so še vedno najbolj znani po malih varilnih transformatorjih, s katerimi »pokrivajo« 75 odstotkov jugoslovanskega tržišča (trije aparati so njihovi, eden pa od drugih izdelovalec). S svojo varilno (profesionalno) tehniko zdaj prodirajo tudi v jugoslovanske ladjedelnice. Sicer pa so znani izdelovalec varilnih in rezalnih strojev za potrebe mnogih organizacij združenega dela, vedno bolj pa osvajajo tuja tržišča, pri čemer sta jim v veliko pomoč Gorenjevi podjetji v Münchnu in Gradcu, saj prek njiju ne le prodajajo, ampak tudi uvažajo, med drugim tudi novosti, ki jih uspešno »presadijo« v svoje izdelke. To pa seveda ni pravilo, kajti veliko novosti prihaja od domače (Varstrojeve) razvojne službe. Znanja torej ne manjka, zato ga bodo (posredno in neposredno — tako imenovani know how — prodajali. Možnosti za to je največ na Vzhodu, kjer tudi za svoje varilne aparate iztržijo višjo ceno. Tam pa se utegnejo uveljaviti tudi posredno, kajti v robotu, ki ga je izdelal ribniški Riko in s katerim se bo predstavljal na bližnji razstavi v Sovjetski zvezi, so varilne naprave iz lendavskega Varstroja. 560-članski kolektiv pa si obeta večjo prodajo v omenjeno državo tudi zato, ker je naprava vertivar, ki so jo podarili Erevanu, kjer je bil potreben, nenadomestljiva za varjenje železobetonskih konstrukcij, zato bo prav gotovo prišlo naročilo. Je pač tako, da so za uspešno prodajo potrebni vsakršni prijem.

Š. Sobočan

V DRUŽBI POMURSKIH NESMRTNIKOV (II)

Akademik = 1. član akademije, 2. visokošolček, slušatelj na vseučilišču.

Akademski/akademice = znanstven, visokošolski, vseučiliški; fig. pejor. šolsko teoretičen, učenjaški, ločen od življenja.

Pri predstavljanju pomurskih akademikov, članov SAZU, smo ostali pri dr. Antonu Vratušu. Pri tem sledimo podatkom, razvidnim iz lani izdane biografškega zbornika ob 50-letnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

»Med pomembnejšimi znanstvenoraziskovalnimi projekti, ki jih je organiziral sam ali skupaj z drugimi sodelavci, je omeniti zlasti: Organizacija jugoslovanske komunne in odnosi v njej (Inštitut družbenih ved, 1961–63); Odnosi v večnacionalnih skupnostih (Inštitut družbenih ved, 1966); Vrednosti v politiki, mednarodna primerjalna raziskava ob sodelovanju znanstvenikov iz Indije,

Dr. Franc Zdravce

Jugoslavije, Poljske in ZDA (1965–69, knjiga objavljena v ZDA 1969); Zakonitosti razvoja jugoslovanske komunne (1978); Razvoj teorije in prakse samoupravnega prava v Jugoslaviji (1984–87); Narodnosti in narodne manjšine (1986). Od 1983. glavni in odgovorni urednik Zbranih del Edvarda Kardelja. Objavljal prek tristo razprav in člankov. Sodeluje na mednarodnih znanstvenih in strokovnih kongresih, konferencah in seminarjih v tujini in Jugoslaviji. Objavlja prispevke v tujih in domačih znanstvenih in strokovnih časopisih. K številnim državnim in mednarodnim odlikovanjem dodajamo, da je dopisni član SAZU od 1978., redni pa od 1985.

Franc Zdravce je rojen 27. septembra 1925, doktor literarnozgodovinskih znanosti, od 1962. docent, od 1967. izredni, od 1973. pa redni profesor za slovensko literarno zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. »Težišče njegovih raziskav so novejša obdobja slovenske književnosti od naturalizma in simbolizma naprej. Vse tri literarne vrste in literarno kritiko preučuje kot izraz in odsev, kot sintezo ustvarjalčeve enkratnosti in družbenozgodovinske danosti. Posebni poudarki veljajo umetnosti Ivana Cankarja, Otona Župančiča, Alojza Gradnika, Srečka Kosove in Miška Kranjca v primerjem evropskem literarnem kontekstu. Posebne študije so namenjene ekspresionistični literaturi in dramatik, teoriji realizma po moderni in novejši literarni kritiki. Izdal je več knjig (Miško Kranjec 1908–1935, leta 1963; Oktobrska revolucija in slovenska literatura, leta 1968; Ekspresionizem in socialni realizem, prvi in drugi del, leta 1972; Literarni teoretik in kritik Josip Vidmar, leta 1976; Elementi slovenske moderne književnosti, leta 1980, Umetnikov »črni piruh«, leta 1981, Poet prekmurskih ravnin Miško Kranjec 1908–1983, leta 1988 in druge), uredil in s študijami opremil več zbornikov in drugih knjižnih del (Panonski zbornik, 1966, Cankarjev zbornik, 1976, 15 knjig Miška Kranjca in tako naprej), objavil pa še čez 200 znanstvenih razprav, študij in člankov doma in v tujini. Urejal je revijo Jezik in slovstvo, od leta 1981 je odgovorni urednik Slavistične revije, sodeluje pa tudi pri Zgodovini srednjeevropskih književnosti, ki jo pripravlja Inštitut za primerjalno literarno zgodovino na univerzi v Innsbrucku. Iz njegove biografije oz. bibliografije razbiramo

inovacije

udeležbo (z referati) na številnih znanstvenih srečanjih po Sloveniji, Jugoslaviji in drugod po svetu ter predavanj na domačih in tujih univerzah. Leta 1977 je prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča, 1984 Kidričevo nagrado. Od 1979. dopisni, od 1983. redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ludvik Gyergyek, rojen 2. septembra 1922, je doktor tehničnih ved, znanstveni svetnik Inštituta Jožef Stefan v Ljubljani, redni profesor za sisteme, avtomatiko in kibernetiko na ljubljanski Fakulteti za elektrotehniko, kjer je bil 20 let — vse od njenega začetka — predstojnik Katedre za sisteme, avtomatiko in kibernetiko. Doktorat tehničnih ved si je pridobil na Univerzi v Bruslju leta 1957. Ima častna doktorata budimpeštanske (tehniške) in mariborske Univerze. »Sprva je gojil predvsem teorijo električnih filtrov in električnih vezij. Nato je posegel v avtomatiko, kibernetiko in teorijo o informacijah, v zadnjem obdobju pa se je posvetil zlasti sistemskim vedam in umetni inteligenci,« beremo v biografskem zborniku SAZU ob 50-letnici,

Dr. Ludvik Gyergyek

ki je izšel lani, nakar sledi podrobnejša členitev izjemno širokega spektra problemov, ki jih je obravnaval v minulih 35 letih in sodijo na področje sistemskih ved in elektrotehnike. »S področja komunikacij je izvir njegov prispevek za primerjanje modulacij, ki je zasnovan na kapaciteti komunikacijskega kanala. S področja avtomatskih regulacij je predložil novo metodologijo obravnave adaptivnih sistemov glede na stabilnost njihovega delovanja ob prisotnosti motenj. Zasnoval je in obdelal izvirni postopek sinteze optimalnega samodejno prilagodljivega sprejemnika dvojskih signalov, motenega z belim šumom. Pri prenosu informacije je tu uporabil kot kriterij optimalnosti minimalno dvoumnost namesto običajno rabljene verjetnosti oblik signala. Do pomembnih rezultatov je prišel tudi na področju govornih informacij, s tem da je razvil postopek za izločanje manj značilnih podatkov govornih signalov. Pri skoraj nezmanjšani kakovosti govora je dosegel občutno zmanjšanje števila podatkov, kar olajšuje pomnjenje in računalniško obdelavo signalov. Več se je ukvarjal z matematično lingvistiko in posebej s statistično informacijsko obdelavo slovensščine. Tehten je njegov prispevek Naravni jeziki kot uspešne kode, kjer je potrdil domnevo, da se naravni jeziki obnašajo kot uspešne binarne kode.« Izrednega pomena je njegovo znanstveno delovanje pri razpoznavanju vzorcev, kot so na primer pisane in tiskane črke ter prstni odtisi, izvirne je njegov prispevek pri kodiranju vzorcev za razpoznavne sisteme in na polju medicinske diagnostike, pomembni so njegovi prispevki k poznavanju nevrofizioloških mehanizmov živčno-mišičnega sistema. Svoje bogato teoretično znanje je uporabil pri optimalnem vodenju velikih vodovodnih sistemov in pri robotiki. Sodeloval je na številnih mednarodnih znanstvenih srečanjih, seminarjih in kongresih. Omenimo še, da je dobil dve nagradi Sklada Borisa Kidriča in leta 1987 Kidričevo nagrado za življenjsko delo. Dopisni član SAZU je od 1981, redni od 1987.

(nadaljevanje prihodnjič)

Branko Žunec

SOLZE ZA SRBSKO USTAVO

KOSOVO, NAŠA USODA IN PRIHODNOST?

Novinarji z vsega sveta so na svoje oči spremljali, na kak način si v tej državi predstavljamo demokracijo, kako sprejemamo temeljne akte o človekovih svoboščinah. V ponedeljek, 27. marca, na dan torej, ko so se spopadi med albanskimi demonstranti in združenimi enotami milice razvneli do tragičnega vrhunca, je na Kosovo prispel tudi sodelavec ljubljanskega Radia, Pomurec Marjan Dora. Njegovo pričevanje ne bo ponavljalo nekaterih dejstev, o katerih je govoril v svojih radijskih poročilih, ki smo jih lahko prebirali v časnikih. V pričujočem sestavku razmišlja o občutkih, ki človeka, rojenega po drugi svetovni vojni, spreletavajo, ko se sreča z nekim povsem drugačnim stanjem od tistega, ki ga je bil navajen.

Uredniki ljubljanskega radia so mi sporočili, da sem določil, da bom od ponedeljka naprej spremljal razvoj dogodkov na Kosovu, šele v petek. Na ta dan so divjali spopadi med policijo in demonstranti v Uroševcu, ki so se nadaljevali tudi v soboto, v nedeljo je prišlo do nemirov tudi v Prištini, kjer so albanski demonstranti izkoristili gnečo po nogometni tekmi, da povzročijo incidente. Vedoč vse to sem torej odpotoval proti Prištini. S skopskega letališča sem s Kompasovim avtomobilom pred Grand hotel v Prištini pripeljal nekaj minut po petnajsti uri popoldne. V avli hotela sem prvega srečal Tineta Goloba, snemalca ljubljanske televizije, ki mi je v nekaj besedah pojasnil, da sem prišel naravnost v središče najbolj silovitih bojov. Albanski nacionalisti so namreč organizirali ljudi, da so se ob odhodu iz službe pričeli zbirati v samem središču Prištine in vzklikati proti sprejemu srbske ustave, za pravice Albancev na Kosovu, proti odpravi izrednih ukrepov. Združene enote milice so demonstrante razgnale, prav kmalu pa so se spet pričeli zbirati v predmestju Prištine, v ozkih uličicah, kjer so začeli s kamenjem in drugimi sredstvi napadati miličnike.

Udeleženci demonstracij v Prištini, pa tudi v Titovi Mitrovici, Podujevu, Suvi reki, Lipljanu, Gnjanah, Dečanah, Klini in Peči, in še v nekaterih drugih mestih, so bili predvsem mladi, uradna ocena pa tudi je, da so nacionalisti pritegnili v demonstracije tudi žene in otroke. Za vse demonstracije je obveljala tudi ocena, da so bile zelo agresivne, da so imele rušilne namene, da so demonstranti uporabljali tudi strelno orožje.

V torek, 28. marca, so novi incidenti zajeli nekatere manjše kraje, najbolj znana vasica na svetu pa je tega dne postal Žur, kjer v priznani občini, kjer so vaščani albanske narodnosti napadli policijsko postajo, pri tem pa je bil po uradnih podatkih ubit 18-letni demonstrant.

Uradni podatek krvavih bojov proti spremembam srbske ustave, ki so jih tako bučno še isti teden proslavljali po vsej Srbiji, je, da je v demonstracijah življenje izgubilo skupaj 24 ljudi. Dva miličnika in 22 demonstrantov.

Foto: Igor Mali

Ogromno ranjenih, veliko materialne škode, predvsem pa strah med vsemi prebivalci Kosova in sla po maščevanju med velikim delom pripadnikov albanske narodnosti.

Položaj se je od srede naprej pomiril. Seveda ne zato, ker bi bili pripadniki albanske narodnosti zdaj zadovoljni z doseženim, ampak zato, ker so prispelo na Kosovo nove okrepitve organom varnosti, ker so okrepili svojo dejavnost pripadniki JLA, ki obkrožajo kosovske kraje, ker je pokrajinski izvršni svet sprejel dodatne ukrepe za omejitve gibanja, uvedel policijsko uro, ker so na ulicah vseh kosovskih mest nenehno dežurale petčlanske patrulje milice, med sabo oddaljene največ petdeset metrov.

Pouk na šolah so prekinili, odpovedali so vse javne prireditve, začela pa se je tudi hajka za tistimi, ki naj bi organizirali demonstracije ob koncu marca.

Bodi dovolj o dovolj znanih dejstvih. V nadaljevanju želim pisati predvsem o tem, kako se je

v teh razmerah znašla številčna, več kot 200 glava novinarska srednja, ki je v teh dneh dopotovala v Prištino z vseh koncev sveta, da bi poročala o novem kriznem žarišču.

Okoli 70 tujih in še več domačih novinarjev je vseskozi kombiniralo: uradne informacije so prihajale pozno ali sploh niso prihajale, neuradne so bile pogosto iz preveč sumljivih ali pristranskih virov.

Zato je pričela že kmalu v novinarski postojanki, prištinskem hotelu Grand, delovati svojevrstna novinarska samoorganizacija. Zjutraj, po zajtrku so se novinarji dogovorili, kdo bo šel na

je to komentiral z naslednjimi besedami: »Počutim se kot mladi upokojenec. Vse, kar vidim, zapišem, objavljajo pa tisto, kar pošlje Tanjug.« Enako je v ostalih uredništvih. V teh dneh bi potrebovali le napovedovalce in tehnične urednike, vse ostalo zanje dela Tanjug.

Prav zanimivo pa je, kako svoj politični marketing v teh dneh vršijo albanski nacionalisti. Skupina slovenskih novinarjev nas sedi na vrtu pred Grandom. K sosednji mizi prisede mladenič. Gleda mimo nas in kot na videz govori sam s sabo: »Iz Slovenije ste?« Priklamo. »Jutri okoli poldneva pridite v Vučitrn, k džamiji. Nekaj bomo poskusili.« In odide, kot je prišel.

Novinarji, ki so že dalj časa v Prištini, pravijo, da se take napovedi v 90 odstotkov primerov uresničijo. Tudi za začetek demonstracij v Uroševcu so izvedle tako. Zato zmeraj, ko kdo pride s takimi informacijami, del novinarske kolonije preveri na kraju samem, ali je napoved točna. V petek so nam potem v Vučitrnu na ulici pred džamijo pristopili Albanci, ki so nam pojasnili, da ne bo nič: »Preveč jih je, tudi med civilji je vsak drug policaj!« mi je govoril nekdo, ki se mu nisem predstavil, niti ga nisem nič vprašal.

V nedeljo zvečer smo šli v veliko skupino novinarji na kozarček pijače v bližnji lokal zveze gluhih. Mimogrede kolega fotoreporter vpraša policijsko patrolo, ali jih sme fotografirati. Nikakor, je bil odgovor. Pa smo vsi skupaj, novinarji in miličniki, tik pred vhodom v prištinski korzo srečali manj kot dve leti starega Miloša z očkom in žogo. In Miloš brne žogo pod noge enemu od do zob oboroženih miličnikov. Ta mu jo nežno vrne. Miloš seveda ne gleda, komu vrca žogo, ampak jo spet udara. Miličniki, novinarji in Miloš in njegov očka naredimo krog v središču Prištine in si podajamo žogo. Fotoreporterji mirno opravljajo svoje delo.

Za hip vsi skupaj pozabimo zakaj smo tu. Pozabimo na solze, ki jih je celo Kosovo prešlo za ustavo. Solze iz srca, solze, ki jih povzroči plin.

Kakor se dogodki odvijajo, pa se mali Miloš in tisoči njegovih vrstnikov še dolgo ne bodo mogli mimo igrati. Brez stričkov policajev.

Marjan Dora

Zdravila se dražijo

Za Pomurske lekarne lahko rečemo, da so bile v primerjavi z drugimi po Sloveniji kar dobro založene z zdravili, tudi takrat, ko je bilo veliko pomanjkanje zaradi zakonske prepovedi uvoza potrebnih snovi za izdelavo zdravil. Lekarne pa se sedaj ubadajo z drugim problemom, s finančnimi težavami. Tako kot v zdravstvu, se položaj slabša tudi v lekarnah. Dokaz slabšanja finančne moči je nemoč lekarn, da bi kupile dovolj zdravil za zalogo. Po zakonu bi namreč morale imeti za šestdeset dni zalogo. Leta 1987 so Pomurske lekarne imele toliko denarja, da so kupile predpisano zalogo, lani pa so lahko kupile le še za manj kot petdeset dni. Vrednost prodanih zdravil resda dobijo povrnjeno od zdravstvenih skupnosti, vendar z mesečno zamudo od radgonske in soboške zdravstvene skupnosti in dvomesečno iz Ljutomer in Lendave. Ljutomerčani so jim dolžni 120 milijonov in Lendavčani 180 ter še 35 milijonov iz lanskega leta. Redno plačevanje zdravil je zanje pomembno, saj je vrednost zdravil v celotnem prihodku lekarn prek 70-odstotna.

V drugi polovici lanskega leta so dobili deset odstotkov prihodka s soudeležbo pri zdravilih, letos se je ta delež razpolovil. Lani so prodali tudi za tri odstotke manj zdravil na recept kot leto poprej, občutno pa se je zmanjšala tudi prodaja zdravil brez recepta, in sicer za 9 odstotkov. Podražitve pa ne čutijo samo zdravstvene skupnosti in posamezniki, ampak tudi lekarne. Zaradi večkratnega zviševanja cen zdravilom so iz računalnikov morali izpisati 60 tisoč strani cenikov, kar pomeni precej denarja. Tudi letos so se zdravila podražila za več kot 99 odstotkov. Finančne težave se poznajo tudi

pri osebnih dohodkih delavcev, saj so na primer Pomurske lekarne po svojih osebnih dohodkih na predzadnjem mestu med lekarnami Slovenije.

Premostitev težav vidijo v dogovoru z zdravstvenimi skupnostmi, da bi jim za zdravila dajali akontacijo, torej vnaprej, in bi delali poročune. Saj ne bi radi šli po poti, ki so jo ubrale nekatere lekarne po Sloveniji, da uporabnik mora plačati polno ceno zdravila, denar pa dobi vrnjen od zdravstvene skupnosti.

Majda Horvat

DESETI RADENSKI DNEVI

Prejšnji teden so se v Radinu na desetih, jubilejnih radenskih dnevih zbrali zdravniki bolnišnice in ožila. Strokovni sestanek je tudi tokrat organizirala Kardiološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva. Zbrane je pozdravil predsednik sekcije, doktor Boris Cibic, ter med drugim povedal, da zaradi denarnih težav na tokratno srečanje niso mogli povabiti več strokovnjakov, predavateljev iz tujine, zato pa je prišlo več priznanih strokovnjakov iz Hrvaške in Srbije. Med gosti je bil tudi doktor Nedeljko, predsednik Zdrženja kardiologov Jugoslavije.

Da so srečanje lahko organizirali, se morajo zahvaliti predvsem dvema delovnim organizacijama, Lek in Krka — ter seveda Radenski.

Zbrane je pozdravil tudi pomočnik generalnega direktorja gostiteljske, Franc Huber, in povedal, da ti dnevi tokrat sovpadajo s praznovanjem Radenske, saj je minilo 120 let, ko so v svet poslali prve steklenice mineralne vode. Omenil je tudi, da imajo težave, že znane javnosti, nato pa zaželel srečanju uspešno in strokovno delo.

mh

NOVO!

**KOMISIJSKA
TEHNIČNA TRGOVINA**

FRANC ŽOHAR
Iva Lole Ribarja 13
MURSKA SOBOTA

Posredujem prodajo in nakup vsega tehničnega blaga:

- osebnih vozil, kmetijskih strojev, traktorjev itd. (rabljeno in novo).

Priporočam se!

O POMURSKIH PROMETNIH
TOKOVH

Kako je (in naj bi bilo) Pomurje povezano s svetom? Kot najbolj severovzhodna slovenska pokrajina je žal tudi med najbolj oddaljenimi od prometnih tokov. Povezave (cestne in železniške), ki jih ima, pa so poleg tega večinoma v ožjak slabem stanju. Nekaj se sicer premika na bolje, vendar ne toliko, da bi odpravili odlinjenost.

MAGISTRALA DOKAJ
KLAVRNA

Najpomembnejša prometnica Pomurja je vsekakor magistralna cesta Dolga vas—Lendava—Murska Sobota—Gornja Radgona—Maribor. Stanje na njej je na večjem delu trase dokaj klavarno. In žal za letošnje niče kaže, da bi jo obnovili, razen da bodo zakrpal prevelike luknje in razpoke. Kakšne so pravzaprav možnosti za to cesto, smo se najprej pozanimali na republiškem komiteju za promet in zveze. Marjan Kranjc nam je povedal, da je obnova te magistrale stalna na 1. mestu v republiškem programu obnovitvenih del, nekaj odsekov so uspeli posodobiti, za celotno traso pa ni bilo dovolj denarja. Zdj tečejo pogovori z mednarodno banko za kreditiranje naše cestne infrastrukture. Obeta se nam posojilo v višini okrog 250 milijonov dolarjev, ki pa ga bo treba razdeliti med vsemi jugoslovanskimi republikami in pokrajinama. Kako, se ni dogovorjeno. Določeno pa je, da mora posojilodajemalec zagotoviti za novo cesto 50, za obnovo pa 40 odstotkov lastnih sredstev in to mednarodni banki prikazati v finančnem načrtu za tri leta vnaprej. Ta pogoj pa lahko stvar precej oteži. Po predvidevanjih pa naj bi Slovenija kljub vsemu dobila okrog 50 milijonov dolarjev posojila. Z njim nameravajo obnoviti tudi pomursko magistralo. Da je to res potrebno storiti, se je prepričal tudi eden od predstavnikov mednarodne banke iz Washingtona.

Poklicali smo tudi Skupnost za ceste SR Slovenije, kjer je bil naš sogovornik Lado Prah. Dejal je, da je obnova magistrale Počehova—Lendava res odvisna od sofinanciranja mednarodne banke (posojila IBRD), zato bodo letos pripravili vso potrebno tehnično dokumentacijo za ta dela. Kaj drugega pa skoraj ne bo mogoče storiti. Prav tako nam je povedal, da so mu znani predlogi Pomurja in da so naše želje večje od možnosti.

V pregledu porabe za letni plan 1989 za avtomobilsko, magistralno, regionalno in lokalno ceste, kar se ho financiralo iz razsirnjen reprodukcije, pa smo zasledili postavko 1,72 milijarde dinarjev za manjša obnovitvena dela na cesti Pavlovci—Stročja vas, 584 in 131 milijonov dinarjev za obnovo ceste skozi Gornjo Radgono oziroma Lendavo ter predvidene zneske za obnovo nekaterih cestnih mostov v različnih krajih Pomurja.

KRITIČNIH TUDI 14
KILOMETROV
REGIONALNIH CEST

Kakšen pa je pravzaprav pomurski predlog za letošnje? Kaj bi bilo poleg obnove magistrale najnujnejše storiti na regionalnih cestah? V programu, ki so ga uskladjili v okviru Medobčinske gospodarske zbornice oziroma občinskih sivoz za ceste in izvršnih svetov, je predvideno, da bodo letos obnovili nekaj čez 33 kilometrov cest: vendar so pred kratkim ta program nekoliko skrcili. Najbolj kritičnih pa je 6 odsekov, in to Skakovci—Čankova, Radenci—Kapela, Podgrad—Trate, Ljutomer do meje z Ormožem, Krizevci—Ljutomer in Martjanci—Mačkovo. To je skupaj okrog 14 kilometrov. V skrcenem programu pa so predvidena še sredstva za prevleko cest Lipovci—Veržej in Dobrovnik—Dolga vas ter za asfaltiranje makadamskih cest Videm—Senarska in Petrovci—Sotina. Ali bo vse to uresničeno, pa je žal drugo vprašanje. Ponavadi kaj izpade, ker pač zmanjka denarja. V teh predlogih pa seveda niso zajete ceste (lokalne), ki jih bodo v posameznih pomurskih občinah posodobili s samopripekami in drugimi viri.

Glede na lepe možnosti večjega razmaha turizma v Pomurju (zdraviški, lovni idr.), temu ceste še zdaleč ne sledijo. Toda kaj si moremo, če so za Slovenijo pomembnejše številne obvoznice v Ljubljani, hitra cesta skozi Maribor, karavanski predor, osim-

ske in druge ceste, ki so oddaljene od Pomurja.

AVTOBUSNI IN TOVORNI
PROMET SE KAR RAZVITA,
ZATO CESTE PRECEJ
'TRPIJO'

Kakšne pa so »premikajoče« prometne zveze? V Pomurju imamo samostojno avtobusno podjetje (Avtobusni promet Murska Sobota), ki razpolaga z blizu 100 avtobusi. K nam pa pripeljejo in odpeljejo tudi avtobusi drugih prevoznikov. Iz Murske Sobotne je dnevno 10 odhodov proti Ljubljani, proti Mariboru pa kar 30. Dvakrat dnevno odpelje tudi avtobus proti Zagrebu, dvakrat tedensko pa se lahko peljemo na Dunaj. Dokaj ugodne pa so še zveze z Ormožem in Čakovcem (še posebej Lendava).

Direktor AP M. Sobotne Ivan Hanc nas je seznanil, da bo na posled 1. junijem začel voziti v Ljubljano pravi poslovni avtobus, in sicer bo štartal v Moravskih Toplicah (iz M. Sobotne bo odpeljal ob 4.50), v Ljubljano pa bo prispel ob 8.15. Nazaj se bo vračal ob 13.15 in bo v Murski Soboti že ob 17.00 uri. Proga bo potekala po hitri cesti. Razmišljajo, da bi potnikom tudi s čim postregli. Poleg tega bodo nekoliko skrajšali čas vožnje že uvedenih hitrih avtobusov. Uvedli bodo tudi novo sezonsko (nočno) progo Lendava—Piran, in sicer med 15. junijem in 15.

Skozi Pomurje poteka dokaj gost tovarni promet, ki mu ceste, kakršne imamo, še zdaleč niso kos.

Foto: N. J.)

septembrom, prav tako pa bo vozil sezonski avtobus na progi Murska Sobota—Ljovčica—Rovinj. To bodo torej zveze z morjem. Da bodo bolj kos povečanemu potniškemu prometu, bodo letos kupili 10 novih sodobnih avtobusov. Štirje so že kupljeni. Ščasoma nameravajo na vseh avtobusih uvesti tudi prodajo vozovnic s posebnimi stroški, tako kot je to praksa boljših prevoznikov.

Za prevoz blaga po cestah pa ima Pomurje še kar veliko raznih transportnih sredstev, saj je registriranih okrog 630 tovornjakov v zasebni in blizu 800 v družbeni lasti. Med največjimi prevozniki so Avtoradgona, Viator Lendava, Avtoprevoznik Ljutomer, Agromerur, Mesna industrija Murska Sobota itd. Tokrat nas je posebej zanimalo, kako je s prevozom nafte in njenih derivatov. Oglasilci smo se torej v lendavski Rafineriji. Vodja transportne dejavnosti Drago Baša nam je povedal tole: »Naša delovna organizacija Ina Nafta Lendava je nekoč imela lastno transportno službo, vendar je bilo ugotovljeno, da je za nas boljše, če se s prevozom ne ukvarjamo posebej. Zato smo to dejavnost skoraj povsem opustili, imamo jo le za lastne potrebe, sklepamo pa pogodbe z različnimi drugimi prevozniki. Največ za nas prevažajo Viator Lendava, ATP Varaždin, Čazmatrans, Transport Hirska Bistrica idr. Ob konicah se dnevno obrne na našem dvorišču od

150 do 200 avtomobilskih cistern. Poleg tega pa koristimo tudi železnico, saj imamo v zakupu od 30 do 100 specializiranih vagonov za prevoz nafte in naftnih derivatov ter razsutih materialov (uree). Naša transportna služba se torej v glavnem ukvarja z organizacijo in usklajevanjem prevoznih storitev. Zato tudi nimamo posebnih vozil za posredovanje na cestah, če pride do kakšne nesreče. Pomagamo lahko le z gasilsko cisterno in opremo za gašenje, ki jo imamo v okviru našega industrijskega gasilskega društva. Sicer pa je skrb pri prevozu nafte in njenih derivatov v celoti zaupana prevoznikom.»

Zvedeli smo še, da je razmerje prevozov za rafinerijo okrog 70:30 v korist cestnega transporta, za kar ne bi mogli reči, da je dobro. Bruto teža ene avtomobilske cisterne je namreč kar 50 ton. Tako ceste kar precej »trpijo«, pa tudi nevarnost, da se zgodi kaj nepredvidenega, je večja kot na železnici. Bistveno spremeniti to razmerje pa žal zaenkrat ni možno.

Sicer pa se lotimo še dveh členov iz verige prometnih tokov — železnice in javnih skladišč.

PREVOZ BLAGA IN POTNIŠKI
PROVOZ NA ŽELEZNICO

Ob zastareli železniški magistrali obstaja resna bojezen, da se bo prevoz blaga in potnikov še bolj preusmeril z železnice na ceste, namesto obratno, za kar se sicer zavzemamo v vseh dokumentih. Ta strah je gotovo upravičen, če se zadeve na tem pomembnem področju ne bodo skorajda spremenile. Tega se

meni, da bodo njihovi uporabniki pravočasno in dosti prej kot doslej zvedeli za prihod tovorov na soboško železniško postajo. Ta novost pa je velikega pomena za večjo konkurenčnost železnice glede na cestne prevoznike. Treba je omeniti, da po načrtih poteka tudi prestavitve Železniške postaje Gornja Radgona v industrijski del Melov. Dogovorjeno je, da to opravijo v dveh letih. Tega se z velikim pričakovanjem nadejajo tudi v radgonskih delovnih organizacijah, ki jim bo omogočen lažji prevoz raznega blaga na večje razdalje.

INTEGRALNI TRANSPORT
ODPIRA NOVE MOŽNOSTI

Podobno kot drugje v Pomurju tudi na Železniški postaji Murska Sobota ugotavljajo določeno padec pri nakladanju in razkladanju tovorov. Borut Straus, šef transportno-komercialne službe, pa pravi, da je bilo v primerjavi z letom 1987 lani okrog 13 odstotkov manj tega pretovarjanja. »To se opaža že pri vagon-skih pošiljkah, saj je bilo v letu 1988 prepelanih po tirih za okrog 10 tisoč ton manj premoga in okrog 5 tisoč ton manj žit. Pri nakladanju pa znaša ta padec okrog 12 odstotkov. Slednje gre na rovaš gramoza, ki ga nakladamo na pučonski postaji. Če pa pogledamo podatke iz prvega trimesečja letos, je podoba pozitivnejša, saj so v primerjavi z letom poprej za 2 odstotka boljši. Pri tem mislim na vagon-ske pošiljke. Na žalost pa je opazen padec v prevozu kosovnih pošiljk, kar se nadaljuje tudi letos v prvih treh mesecih. Naši največji uporabni-

POMEMBEN VEZNI ČLEN integralnega transporta — To za nove skladiščne prostore Blagovno-transportnega centra Javnih skladišč v Murski Soboti gotovo lahko rečemo. Industrijski tir, ki je spetljan celo v pokrite prostore hale, vsekakor omogoča hitrejši in varnejši pretovor raznega blaga. Foto: N. Juhnov.

da bi zmanjšali število delovne sile oziroma razbremenili delavce, s tem pa povečali produktivnost in zmanjšali stroške poslovanja. Tačas imamo na voljo 13 vozil, in sicer velikih tovornjakov, ter prekladalnik za premog, vse bolj pa uporabljamo tudi vilicarje.»

KONKURENČNI SO LAHKO
LE S KAKOVOSTJO

Za slehernega uporabnika železniških storitev pa je nedvomno odločilnega pomena cenovna politika. Ali je železniško gospodarstvo lahko konkurenčno cestnim prevoznikom? Tu vprašanje smo postavili direktorju Železniške transportne organizacije Maribor, kamor sodi tudi pomursko železniško omrežje, Ludviku Krajčiču.

»Danes je težko govoriti o konkurenci v pravem smislu besede. Vsi pa smo si edini, da mora biti zdrava konkurenca, ker le to prinaša novo kakovost. Želimo biti čim bolj konkurenčni, ne glede na naše tarife, pri čemer pa se z uporabniki vedno dogovarjamo o ceni prevoza, ki mora biti seveda konkurenčen cenam cestnih prevoznikov. Z novim vozim redom bomo tudi izboljšali potniški promet. Prav o slednjem je bilo zadnji dve leti veliko govora in smo v preteklosti marsikdaj stali na dveh bregovih. Menim, da je sedaj to ugodno rešeno.»

— Kako pa vendarle komentirate določene nelogičnosti? »Vsekakor je nelogično, da po eni strani železnica izboljšuje svoje poslovanje in daje kakovostnejše storitve, po drugi pa je opazno upadanje prevozov po železniških tirih. Govorim seveda za tovarni promet. Mislim, da je v tem trenutku to normalno, ker praktično še nismo začeli z vsemi navedenimi novostmi, zato se bodo pozitivni rezultati pokazali šele pozneje. Pozivamo pa gospodarstvo Pomurja, da v prihodnje več prevažajo po železnici, ker pričakujemo, da bomo sprčo cenejšega prevoza na tržišču gospodarnejši.»

ŽELEZNIŠKA POVEZAVA Z
MADŽARSKO BI BILA ZELO
DOBRODOŠLA

Zadnje čase je zopet aktualno vprašanje železniške povezave s sosednjim Madžarsko. »To je naš sen, da bi tudi ta del Slovenije povežemo z Madžarsko in naprej z drugim delom Evrope. Zdj potekajo intenzivni pogovori z madžarsko stranjo in so navezani stiki z železniško direkcijo v Szombathelyu, ki nas v teh prizadevanjih podpira. V pogovorih, ki jih je imela delegacija Gospodarske zbornice Slovenije v Monostu, je bilo tudi dogovorjeno, da bi čim prej prišlo do te povezave, pri čemer nam obljublajo določeno pomoč tudi Madžari. Zato se moramo potruditi, da do te povezave resnično pride. Gre za gradnjo približno 13 kilometrov proge na madžarski in 17 kilometrov na naši strani. Kakšno bo finančno sodelovanje jugoslovanskih železnic in madžarskih državnih železnic, pa je seveda drugo vprašanje. Najpomembnejše je, da obstaja obojestranski interes. Mislimo, da je to prihodnost za Pomurje, ki se bo lahko tesneje povežalo z mednarodnimi blagovnimi tokovi, pa tudi s potniškim prometom. Interes severnojadranskih pristanišč, predvsem Kopra, je jasno izražen, ker računajo, da bodo s to povezavo dobili več tovorov tudi zase,« poudarja Ludvik Krajčič.

Seveda nas je močno zanimalo, v kakšen stanju je železniško gospodarstvo v Lendavi, saj ima tamkajšnja železniška postaja sedež tozda v Varaždinu, spada pa pod ŽTO Zagreb. Potniški pro-

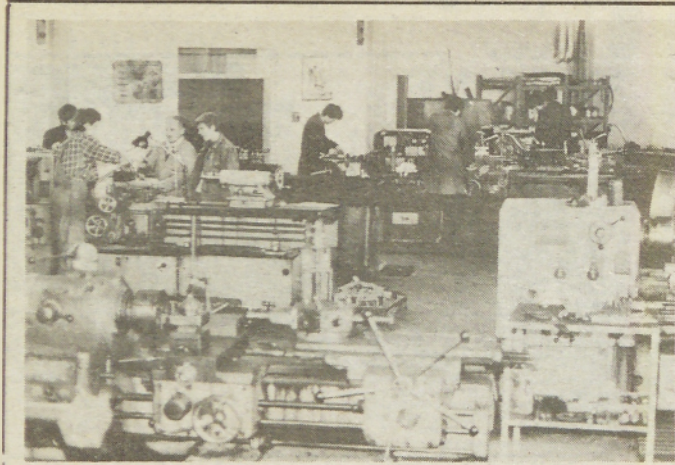
met na progi do Čakovca je zanemarljivo majhen, čeprav so lani obnovili tire, ki zdaj vzdržijo 18-tonski osni pritisk, kar je po besedah šefa Železniške postaje Lendava Josipa Varge zaenkrat dovolj tudi za prevoz raznega blaga. V letu 1988 so razložili 2.251 ton vagon-skih pošiljk, odpremili pa čez 331,5 tone, pri čemer je bilo nekaj tudi izvoznih pošiljk. Znatno več pa je kosovnih pošiljk, in sicer nad 4806 tisoč ton. To omogoča približno 600 metrov dolga proga na lendavski železniški postaji in industrijski tir do Ine Nafta, ki ima lastno lokomotivo. Tudi Lesno in gozdno gospodarstvo se čedalje bolj vključuje v te prometne tokove. Seveda največji del tovarov odpade na prevoz surove nafte, metanola in drugih naftnih derivatov, Agromerur ima na železniški postaji dva silosa, večji odjemalci železniških storitev pa so tudi Tovarna logistične opreme, Gorenje Varstroj in Gorenje Imo, pa tudi KZ Lendava s premogom in Univerzal z gradbenim materialom ter KG Rakičan z ekonomskima enotama v Lendavi in Benici. »Tirna povezava z Madžarsko na tem območju ni predvidena do leta 2000, saj nam primanjkuje denarja za tako naložbo, poleg tega pa 17 delavcev, kolikor je zaposlenih na naši železniški postaji, ni zadovoljnih z osebnimi dohodki, ki jih izplačujejo na Hrvaškem, saj so znatno nižji od slovenskih,« nam je še potarnal Josip Varga.

BTC KOT POMEMBEN
VMESNI ČLEN

Blagovno-transportni center Javnih skladišč v Murski Soboti poskusno obratuje šele nekaj mesecev. Kot kaže, pa so dosežanje izkušnje dokaj dobre, kar nam je v pogovoru potrdil tudi direktor poslovne enote ljubljanskih Javnih skladišč v Novem mestu Vinko Kocjančič, ki je ves čas skrbel za postopno ustanavljanje enote v Murski Soboti. »Blagovno-transportni centri kot vmesni člen v sistemu integralnega transporta so v zadnjem obdobju prišli do prave veljave. Njihova osnovna funkcija je, da opravljajo časovno premostitev med proizvodnjo in porabo; čeprav bi bilo teoretično možno, pa praktično ti dve funkciji časovno nista usklajeni, zato je vmesni člen Javnih skladišč še kako dobrodošel. Izkušnje v SR Sloveniji in drugih krajih Jugoslavije so narekovale, da so distribucijski centri oz. BTC-ji zelo potrebni, zato smo v matični firmi razmišljali o nujnosti ustanovitve takega centra v Murski Soboti. Dosežki v preteklih treh mesecih potrjujejo, da ja narejena prava poteza, saj se lahko pohvalimo, da smo v tem času praktično polovico objekta dokončali, v njem pa zasedli zmogljivosti. V poslovno stavbo pa so se preselili spediterji, carina, avtoprevozniki in drugi. Zato je tu možno opravljati vse osnovne funkcije, ki so v takem centru potrebne.»

Brez dvoma mora biti tudi soboški BTC povezan s transportnimi potmi in ena le-teh je železnica. Zato je v Murski Soboti zgrajen približno kilometer dolg industrijski tir, ki je neposredno povezan s prvo skladiščno halo, s čimer so omogočene vse vrste blagovnih manipulacij. Ta naložba je stala astronomskih 30 milijard dinarjev; vanjo pa štejejo 800 kvadratnih metrov velike poslovne prostore in skladiščni objekt, ki ima površino 4.500 kvadratnih metrov. Seveda ne manjka tudi načrtov za nadaljnji razširitev BTC-ja Javnih skladišč v Murski Soboti, kar bo pokazal nadaljnji razvoj te dejavnosti na našem območju. Obeti pa že zdaj niso majhni. Vsaj to!

JOŽE GRAJ, MILAN JERŠE

BODOČI KOVINARJI — Vodja šolskih delavnic lendavske srednje šole, v kateri se izobražujejo tudi kovinarji, inženir Štefan Kulčar nam je povedal, da imajo sicer precej strojev za praktično izobraževanje, a so zastareli in dotrajani. Veseli so, da je akcija združevanja denarja za nakup modernih strojev, ki jo je vodil občinski izvršni svet, dala rezultat, saj bodo organizacije združenega dela zbrale denar za nakup najmanj enega rezkalnega stroja in strožnice, ki bosta računalniško krmiljena (tako imenovana CNC avtomatika). Tačas se za kovinarje izobražujeta 202 dijaka, od tega jih bo 111 strojnih tehnikov in 91 obdelovalcev kovin. Naš posnetek prikazuje šolske delavnice, kjer je, kot je razvidno s slike, veliko strojev, ki pa se jim bosta predvidoma v maju pridružila najodobnejša. Stala bosta 300 000 000 dinarjev, uvozili pa ju bodo (prek Pomurkine Zunanje trgovine) iz Avstrije.

Foto: S. S.

Škoda, da ni več gradbene šole

Pred leti je bilo v slovenskem gradbeništvu zaposlenih okrog 96 tisoč delavcev, njihovo število pa se je zaradi gospodarske krize do danes zmanjšalo za približno 15 tisoč, kar je precej več, kot so predvidevali.

Tudi gradbene šole so v tem času postajale vse bolj nezasedene, kajti mladih ta poklic ni dovolj zanimal. Med njimi je namreč prevladalo mnenje, da jih v njem čaka le težko fizično delo, večinoma na prostem, slabo nagrajevanje in pičle možnosti za napredovanje na delovnem mestu. Tako je prenehala delovati tudi gradbena šola pri Centru poklicnih šol Murska Sobota. Zdaj so takšne šole le še v Mariboru, Celju, Ljubljani, Kranju, Ajdovščini in Novem mestu. Mladih iz Pomurja je v njih bore malo. Za potrebe pomurskih gradbenih delovnih organizacij pa bi jih lahko bilo vpisanih celo za dva oddelka (zidarjev, tesarjev, železokrivcev, izolatorjev, asfalterjev, pleskarjev, steklarjev, strojnikov gradbene mehanizacije...). Zdaj si pomagajo tako, da organizirajo krajše usposabljanje (tečaje) v okviru delavske univerze.

Tako je kadrovska sestava v gradbeništvu precej nizka. Prevladuje nivo 2- do 3-letne šole. Kako naj v tako kratkem času usposobijo gradbenega mojstra? Tudi za tako imenovano permanentno (stalno) izobraževanje je premalo zanimanja, kar je druga rakava rana slovenskega gradbeništva. Znano je namreč, da znanje hitro zastara zaradi številnih novosti in tehnoloških sprememb v gradbeništvu.

Na strokovnem posvetovanju o gradbenem solstvu, ki so ga pretekli petek pripravili v Gornji Radgoni v okviru gradbenega sejma, je bilo še

rečeno, da izobraževanja ne gre spodbujati zaradi izobraževanja samega, temveč zavoljo višjih ciljev dela. Vanj se morajo bolj vključevati tudi poslovodni delavci. V prihodnje se bodo namreč lahko obdržala le tista podjetja, ki bodo dovolj vlagala v znanje svojih kadrov, ki bodo torej imela dovolj strokovnjakov.

Da bi prodabili program gradbene usmeritve v Pomurju, smo letos očitno zamudili. Razpisi so bili namreč že zdavnaj objavljeni. Upajmo, da prihodnje leto ne bomo spet zamudili vlaka.

Jože Gaj

Indip Lendava, Deloza Velika Polana, Planika Turnišče in Toko Žižki

Tekstilci in usnjarji pod drobnogledom

V tekstilni in usnjarski industriji v občini Lendava je zaposlenih okrog 1 500 delavcev, kar je 22 odstotkov od števila delavcev, ki delajo v gospodarstvu. Ta dejavnost (Planika) je tudi največji izvoznik, zato je družbenopolitična skupnost zelo zainteresirana za stabilnost v poslovanju. Pa tudi v občinskem sindikalnem svetu so enakega mnenja, zato so ustanovili sindikalni odbor delavcev tekstilne in usnjarske industrije, ki se je prejšnji teden sestal na prvi seji. Beseda je tekla o preteklem in prihodnjem gospodarjenju.

Indip in Deloza sta lansko poslovno leto sklenila pozitivno, v Planiki in Toku pa je bila izguba. Negativni rezultat v Planiki je 4,3 milijarde dinarjev, ki pa so ga pokrili v breme revalorizacijskih dohodkov. Poslovanje v turniški organizaciji je sicer svojevrsten šok, saj o čem takem v preteklosti ni bilo slišati, žal pa izguba ni nastala le v tem tozdu, ampak v celem kombinatu Planike Kranj (skupaj 15,8 milijarde). Turniščanom ni mogoče očitati, da se ne bi naprezali, saj so lani izdelali 914 933 parov obutve, kar je za 11 odstotkov več kot leto prej. Od skupne količine obutve so na tuje prodali 733 103 pare in dobili 13 871 125 dolarjev, kar je 36 odstotkov več. Resnici na ljubo pa je tudi treba povedati, da je ta kolektiv lani tudi veliko uvažal — za 5 549 926 dolarjev, kar je za 88 odstotkov več kot pred letom. Očitno je torej, da je vrednost izvoza še vedno večja od uvoza, kljub temu pa končni uspeh ni zadovoljiv. Kot glavni vzrok za ugotovljeno stanje na dan 31. decembra 1988 navajajo prenizke izvozne spodbude in visoke cene materialov, kar je razvidno tudi iz tegale podatka: v industrijskem kombinatu Planika so lani celotni prihodki

dek povečali za 177 odstotkov, porabljena sredstva pa so bila višja za 200 odstotkov. Seveda pa priznavajo (tako na ravni delovne organizacije kot v tozdu Planika), da so na (ne)uspeh vplivali tudi subjektivni dejavniki. V Turnišču so pred kratkim delavci sami zahtevali (in uspeli) odstranitev delavca iz tehnične službe, za katerega so menili, da je (ne)posredno kriv za motnje v prodaji.

ln če smo že pri usnjarjih, pokukajmo v Žižke, kjer že deset let deluje 68-članski obrat domžalskega Toka. Tozod Proizvodnja galanterije Domžale, v katerega sestav sodi obrat Žižki, v lanskem poslovnem letu ni bil uspešen, kajti bilo je za 1 828 839 000 dinarjev izgube. Tudi tam ugotavljajo, da so se porabljena sredstva odstotno bolj povečala, kot pa je narasel celotni prihodek. Tudi tam to izgubo pokrili v breme revalorizacijskih dohodkov in iz sredstev rezervnega sklada. Pripravljajo tudi sanacijski program, kajti sprčo manjše kupne moči prebivalstva po izdelkih usnjene galanterije (torbice in podobno) na domačem tržišču ni ravno veliko povpraševanje, kar utegnejo občutiti tudi v obratu v Žižkih, kjer sicer izdelujejo drobnogalanterijo (med drugim tudi

razne etuie, denarnice, torbice...). Poslej bodo dobrodošle tudi manjše serije, še več: tudi individualna naročila. Med ukrepov, ki veljajo tudi za Žižke, pa je širitev proizvodnih programov in selekcija sedanjih. Nazadnje: v Toku Domžale bodo ukiniteli tozde in poslovali kot enotno podjetje, morda celo kot mešano podjetje v povezavi s firmo Deuter—Jansen iz Nemčije.

Po tem, kar smo slišali na seji sindikalnega odbora delavcev tekstilne in usnjarske industrije občine Lendava, se zdi, da še nekako plavajo tekstilci. V lendavskem Indipu so lansko poslovno leto sklenili pozitivno, čeprav so imeli nemalo težav, pa tudi produktivnost je bila v programu oblačil nekoliko nižja kot leto prej. Celotni prihodek so povečali za 267, porabljena sredstva so bila višja za 306 odstotkov, dohodek je višji za 216 odstotkov, čisti dohodek (po pokritju obveznosti iz dohodka) pa je višji — v primerjavi z letom prej — za 240 odstotkov. Za bruto osebnih dohodkov so namenili 234 odstotkov več denarja. Sredstva so dali v sklade skupne porabe, rezervni in poslovni sklad, pa še za akumulacijo je ostalo (184 odstotkov več kot leto prej oziroma 473 771 000 dinarjev). V Indipu je lani delalo 67 delavcev dežnike, 264 oblačila, v obratu družbene prehrane, kjer kuhajo tudi za nekatere druge kolektive, pa je bilo zaposlenih 15 delavcev.

Predstavniki Indipa je povedal, da na podlagi 15-letnih izkušenj ugotavljajo, da v nobenem poslovnem letu ni bilo tolikšne negotovosti kot letos, čemur je vzrok izredno visoka stopnja inflacije (tudi sami so jo morali vkalkulirati v ceno), pa tudi »politika« je po svoje »prispevala« k zbegamosti. Ker pa tekstilci že dlje časa poslujejo po tržnih zakonitostih (nihče jih ne ujčka!), se bodo izvele tudi zdaj.

Spodbudne novice pa prihajajo tudi iz Delozinega tozda Konfekcija Velika Polana. Zelo pomembno je: izgube ni! Glede na to, da so bile sredi leta motnje v proizvodnji — delali so z 80 odstotki zmogljivosti — je bila dobrodošla povezava z Muro, konkretno s tozdom Težka konfekcija, za katerega šivajo določene izdelke. Kaže, da se bo treba v prihodnje še bolj nasloniti na ta kolektiv oziroma izdelovati čim več izdelkov zanje, kajti izdelava zaščitnih oblek, kar je temeljni program Deloze, se zmanjšuje, med drugim zaradi varčevanja v delovnih organizacijah, kjer so prej morali delavcem letno dati po dve obleki, zdaj — po spremembi ustreznega pravilnika — pa le eno. Pa še hudo konkurirajo proizvajalci iz drugih republik, saj ponujajo cenejše izdelke. V polanski Konfekciji so lani sicer povečali rast celotnega prihodka (180 odstotkov), dohodka (182 odst.), čistega dohodka (222 odst.), vendar pa z rezultati niso in ne morejo biti povsem zadovoljni, pa tako tudi ne z lani izplačanimi povprečnimi osebnimi dohodki v višini 453 756 dinarjev. No, letos je stanje že boljše (februarja so v povprečju dobili 1 137 030 dinarjev), vendar je zavoljo podražitev taka plača še vedno nizka.

Na pogovoru o stanju v tekstilni in usnjarski industriji občine Lendava so tehtali še o predlogu vsejugoslovanske stavke tekstilcev in usnjarjev. Menili so, da prekinitev dela ne bi dala nikakršnih rezultatov. Ugodno so ocenili prizadevanja novega zveznega izvršnega sveta in njegove prve ukrepe. Prepričani so tudi, da bodo nevdružne razmere končno popravljene. Gre za nujnost zmanjšanja dajatev na uvoz materiala, ustrezne gnotne spodbude za izvoz, razbremenitve dohodka in tako naprej.

S. Sobočan

POPRAVEK

V prejšnji številki smo v članku So (ne)uspehi prikrojeni navedli izgubanje v gospodarstvu lendavske občine in med njimi tudi Gorenje Imo. Tako je bilo namreč zapisano v občinskem poročilu o gospodarjenju. K sreči pa je drugače: Imo je imel izgubo ob polletju, ne pa na koncu leta. Za napako se opravičujemo.

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST OBRT TER STORITVE n. sol. o. LENDAVA

Gidos

LENDAVA

TELEFAX: 069/75-254

DEJAVNOSTI DELOVNE ORGANIZACIJE

- keramičarska in kamnoseška dela;
- vse vrste elektroinstalacijskih in strojnih instalacij;
- mizarska dela;
- pleskarska dela;
- gradbeno vzdrževalna in komunalna dela.

ODGOVORNI DELAVCI ZA POSLOVNO-KOMERCIALNO DOGOVARJANJE VAM BODO DALI ŽELJENE INFORMACIJE

Direktor delovne organizacije

TRATNJEK Štefan

tel. dir. 75-420

Obrtno instalacijska dela

KOVAČ Jože

tel. h. c. 75-055, 75-150

Keramičarsko-kamnoseška dela

JAKLOVIČ Ladislav

tel. dir. 75-169

Elektroinstalacijska dela

KUZMA Štefan

tel. h. c. 75-055, 75-150

Pleskarska dela

GAJŠEK Mirko

tel. dir. 75-169

Mizarska dela

SEREC Stjepan

tel. h. c. 75-055, 75-150

Gradbeno vzdrževalna, strojno instalacijska in komunalna dela:

VARŠIČ Đuro

tel. h. c. 75-055, 75-150

KRALJIČ Ignac

tel. dir. 75-160

Gradbeno vzdrževalna dela

KRAMAR Ivan

tel. h. c. 75-055, 75-150

Strojne instalacije

TRATNJEK Drago

tel. h. c. 75-055, 75-150

Komunalna dela

BOKAN Katarina

tel. h. c. 75-055, 75-150

čista zidna barva

DIVA

NOVA PODOBA MOJEGA SVETA

izdatno pleskanje brez čiščenja

Zagate rejcev in mlekarjev

Kriza, ki je v živinoreji prisotna že dalj časa, se je začela v lanskem letu neugodno odražati tudi v prirerji mleka. Ker odkupne cene mleka niso sledile rasti pridelovalnih stroškov, so nekateri rejci že začeli zmanjševati čredo krav molznic, samo v Pomurju pa se je lani število molznic zmanjšalo za več kot 1.700. Posledica tega je seveda tudi manjši odkup, saj so v soboški Tovarni mlečnega prahu v letošnjih prvih treh mesecih odkupili 6 odstotkov manj mleka kot v enakem lanskem obdobju. Res, da je bil lani v enakem obdobju zabeležen rekorden odkup, vendar je letošnje zmanjšanje v veliki meri posledica nespodbudnih odkupnih cen mleka. Zaščitna cena mleka se je v obdobju enega leta povečala le za 190 odstotkov, medtem ko so se nekateri reprodukcijski materiali za kmetijstvo v tem času povečali tudi od 700 do 900 odstotkov.

Seveda v težavah niso le rejci, pač pa tudi predelovalna industrija. Ob medsebojnih srečanjih često prihaja do obtoževanj med rejci in predelovalno industrijo, vendar so pri razreševanju nakopičenih težav oboji nemočni. V mlekarnah nikoli niso trdili, da je zaščitna cena mleka primerna, vendar veliko več od te cene rejcem niso mogli ponuditi. Zaradi neustreznih cenovnih razmerij je tudi predelovalna industrija v neugodnem položaju, saj so se v obdobju enega leta cene mlečnih izdelkov povečale od 269 do 290 odstotkov (maslo za 269, mleko v prahu za 290 in fermentirani izdelki za 288 odstotkov), cene reprodukcijskega materiala pa so se v tem obdobju povečale za 650 do 800 odstotkov.

Slovenski mlekarji pa se kljub vsemu zavedajo, da brez osnovne proizvodnje ni tudi predelave, zato skušajo po svojih močeh pomagati rejcem. Tako je bila odkupna cena mleka v Sloveniji za 28 odstotkov višja od zaščitne, od oktobra pa so rejci dobivali tudi enkratno doplačilo, ki je do konca marca znašalo 170 dinarjev po litru oddanega mleka. Sredstva za to so prispevale mlekarne in SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe.

Kot vse kaže, pa se težave z mlekom še naprej zaostrejejo. Slovenska kmečka zveza poziva rejce k mlečnemu štrajku, slovenski mlekarji pa so ob vsem tem nemočni. Če ne njihovih izdelkov so že zdaj za 37 odstotkov višje od drugih v Jugoslaviji, s tem pa se zmanjšuje tudi njihova konkurenčnost na tržišču.

L. Kovač

Poziv za mlečni štrajk

Slovenski rejci že dalj časa opozarjajo na težak položaj v prirerji mleka. Cene krme in drugi stroški se nenehno povečujejo, s cenami, ki jih dobijo za mleko, pa ne morejo pokriti stroškov proizvodnje. S 1. aprilom so se odkupne cene mleka sicer povečale, vendar z njimi rejci še vedno niso zadovoljni. O tej problematiki so že nekajkrat razpravljali v Slovenski kmečki zvezi, ker pa s predelovalno industrijo ne morejo najti skupnega jezika, predlagajo mlečni štrajk, da bi

na ta način opozorili slovensko družbo na svoje zagate. O tem so razpravljali tudi na zadnji seji občinske podružnice Slovenske kmečke zveze v Murski Soboti in podprli organizacijo mlečnega štrajka. Če mlekarne ne bodo ugodile njihovim zahtevam, kmetje 24. in 25. aprila ne bodo oddali mleka. Slovenska kmečka zveza zahteva, da dobijo rejci za liter oddanega mleka s 3,6 odstotki masno 2.500 dinarjev.

L. K.

Lepo vreme — dobra setev

Spomladanska setev je v polnem teku in v Pomurju poteka brez večjih težav. Kmetje so sladkorno peso v glavnem že posejali, s setvijo končujejo tudi na družbenih kmetijskih gospodarstvih, vse pa je že nared za setev koruze. Slednji bodo pomurski pridelovalci tudi letos namenili največ njivskih površin, saj jo bodo zasejali na okrog 20 tisoč hektarjih. Zadolženi za oskrbo z reprodukcijskim materialom pravijo, da je tega dovolj, z njim so se pridelovalci

lahko pravočasno oskrbeli, je pa veliko pripomb in hude krvi na račun visokih cen.

V primerjavi z lanskim letom se je močno podražila predvsem semenska koruza, zato so mnogi pridelovalci iskali cenejše rešitve in se oskrbeli s starim semenom, ki ni kalibrirano ali je brez deklaracij, nekateri pa celo razmišljajo, da bodo sejali domače seme. Vendar strokovnjaki takšno odločitev odsvetujejo, saj izkušnje kažejo, da so pridelki tudi za 25 odstotkov nižji, ob vseh ostalih visokih proizvodnih stroških pa se takšna odločitev ne splača. V skladiščih temeljnih združenih organizacij je dovolj kakovostnega semena jugoslovanskih pridelovalcev, uvozili pa so tudi 250 ton semenske koruze sorte pioneer.

Tudi z mineralnimi gnojili težav ni, saj jih tovarne sproti dobavljajo, tudi tu pa predstavljajo največji problem cene. Pomurski kmetijci so se doslej z mineralni-

mi gnojili oskrbovali iz tovarn v Rušah in Kutini, letos pa so poskušali še novega partnerja, in sicer tovarno Zorka iz Subotice. Tudi na tem področju je že začelo delovati tržišče, gnojila iz Subotice pa so znatno cenejša. To potrjujejo tudi podatki o nabavnih cenah (k njim je treba prišteti še stroške prevoza in marže), saj stane tona dušičnih gnojil v Subotici 1.139.831 dinarjev, v Kutini pa 1.455.793 dinarjev, razlike pa so tudi v ceni kompleksnih gnojil. NPK 15:15:15 stane v Subotici 1.657.869 dinarjev, v Kutini 2.045.716 dinarjev in v Rušah 2.045.700 dinarjev. V sozdu ABC Pomurka, ki oskrbuje pomurske in del drugih slovenskih kmetijcev z mineralnimi gnojili, pravijo, da glavna proizvajalca še naprej ostajata Ruše in Kutina, v še večji meri pa se bodo v prihodnje navezali tudi na subotško tovarno.

L. Kovač

Tudi v Lendavi društvo vinogradnikov

Na območju lendavske občine je največje strajeno vinogradniško območje grčevje nad Lendavo. Vinograde pa imajo še v Strehovcih, Dobrovniku in Kobilju. Vseh teh površin je 620 hektarjev, od tega jih je desetina v družbeni lasti. Prevladujejo torej zasebni vinogradi in ti so zelo razparcelirani, saj imajo kar 4000 lastnikov (da o solastnikih niti ne govorimo!). V povprečju so zasebni vinogradi majhni, okrog 15 arov, tudi nekaj samorodnice (šmarince) je še, v večini pa so zlahtne trte, od teh je največ laškega riziinga in šipona. Pred leti so na veliko sadili slanko, ki daje sicer obilen rod, ne pa tudi kakovosti, zato jo nekateri že izkopavajo in sadijo boljše.

Vinogradniki lendavske občine (in nekateri, ki stauujejo zunaj nje) so bili doslej vključeni v vinogradniški skupnosti, ki je v okviru kmetijske zadruge Lendava. To so bili predvsem tržni proizvajalci grozdja. Ker pa je veliko več tako imenovanih ljubiteljskih vinogradnikov, ki pridelujejo grozdje oziroma vino pretežno za svoje potrebe, ti pa so bili neorganizirani, so v februarju v Lendavi ustanovili Društvo vinogradnikov občine Lendava, v katero se je doslej vključilo okrog 50 vinogradnikov. Glede na to, da si je društvo zastavilo obširen program dela (strokovna predavanja, strokovni izleti, društveno ocenjevanje vin, dogovarjanje o prodajnih cenah vina, skrb za ugled lendavčana itd.), je prav, da se v društvo vklani čim več tržnih proizvajalcev grozdja in malih vinogradnikov. Nove člane vpisuje Marika Feher, zaposlena v Kmetijski zadrugi Lendava, letna članarina pa je 50 000 dinarjev.

S. S.

2000 milijard prihodkov ABC Pomurke

V letu 1988 so se gospodarske razmere spreminjale zaradi stopnjevanja inflacije, kar otežuje realne primerjave s preteklim obdobjem. Največji vpliv na raven in gibanje finančnih rezultatov so imele cene, ki so se industrijskim izdelkom povečale za 206,4 odstotka (v devetmesečju za 174,5 odstotka).

Delovne organizacije, združene v sozd ABC Pomurka, so v letu 1988 ustvarile 2.088 milijard dinarjev celotnega prihodka, kar je 199 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Večji porast celotnega prihodka so dosegle DO kmetijske dejavnosti, 208 odstotkov. Največ, 44,3 odstotka prihodka, so imeli v trgovinski dejavnosti, kmetijci so k prihodku prispevali 26,7, živilska industrija 20,1, servisno-proizvodna in strokovnosvetovalna dejavnost 6,8 odstotka, gostinstvo-turistični delavci so prispevali 1,7 in gozdarji 0,4 odstotka.

Za svoje poslovanje so ozdi v sozdu porabili 1.781 milijard dinarjev sredstev ali 198 odstotkov več kot v enakem obdobju 1987.

Rast porabljenih sredstev je bila za 1 indeksno točko počasnejša od rasti celotnega prihodka, ob devetmesečju pa celo za 4 indeksne točke.

V sozdu je bilo ustvarjenih 307,6 milijarde dinarjev dohoda oziroma 202 odstotka več v primerjavi z enakim obdobjem lani. 25,5 odstotka so namenili pokrivanju obveznosti iz dohodka, 74,5 odstotka pa je ostalo za čisti dohodek, ki je dosegel vrednost 228,6 milijarde dinarjev in je bil v primerjavi z letom 1987 v letu 1988 za 226 odstotkov višji. Zaradi nekoliko nižjih obveznosti iz dohodka je čisti dohodek rasil hitreje kot dohodek, delež v dohodku pa se je povečal tako v primerjavi s tistim v letu 1987 kot tudi v primerjavi z devetmesečjem. Tako navedeno gibanje naj bi se nadaljevalo tudi v letu 1989. Za osebne dohodke je bilo razporejenih 76,6 odstotka čistega dohodka oziroma 221 odstotkov več kot v enakem obdobju leta 1987.

Povprečni mesečni osebni dohodek na delavca je znašal v letu 1988 661.538 dinarjev, kar je za 166,4 odstotka več v primerjavi z enakim obdobjem leta 1987. Hitra rast življenjskih stroškov, ki so glede na leto 1987 porasli za 199,6 odstotka, je realni osebni dohodek delavca znižala za 11,3 odstotka v primerjavi z letom 1987. Obračunani osebni dohodek na delavca v SR Sloveniji je v letu 1988 znašal 686.070 dinarjev, kar pomeni, da so bili osebni dohodki v sozdu ABC POMUR-

KA za 3,6 odstotka nižji od slovenskega povprečja. Za akumulacijo je ostalo organizacijam v ABC Pomurki 51 milijard dinarjev ali 212,5 odstotka več kot v letu 1987. Rast sredstev za akumulacijo je bila 10 indeksnih točk hitrejša od rasti doseženega dohodka in tako njen delež v dohodku predstavlja 16,6 odstotka, kar je več kot v letu 1987 in več kot v devetmesečju 1988.

V sozdu ABC Pomurka so poslovale z izgubo v višini 1,3 milijarde dinarjev štiri delovne organizacije oziroma temeljne organizacije, ki zaposlujejo 569 delavcev, tako znaša izguba na delavca 2.358.730 dinarjev. Poslovno leto 1988 so sklenili z rdečimi številkami v delovni organizaciji Ljutomerčan — tozd Prevoznik, ki je svojo izgubo v primerjavi z letom 1987 povečal za 300 odstotkov, in sicer zaradi slabe organiziranosti dela, starih vozil, neizkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti.

Trgovci Prvega junija — tozd Maloprodaja iz Trbovelj so poslovno leto sklenili z izgubo v višini 673 milijonov din. Vzrok za nastalo izgubo je primanjkljaj revalorizacijskih prihodkov. V DO Rudar, prav tako iz Trbovelj, je glavni vzrok izgube, ki znaša 264 milijonov dinarjev, padec prometa, ki se je v zadnjih dveh letih zmanjšal za četrtino, svoje pa so prispevale tudi velike revalorizacijske obresti. Gostinstvo Zagorje je za širitev zmogljivosti v Medijskih toplicah in rekonstrukcijo hotela najemalo posojila, za kar plačujejo veliko obresti, ki so v letu 1988 povzročile izgubo v znesku 234 milijonov dinarjev.

Boris Hegeduš

Varstvo vinogradov in sadovnjakov z zmanjšano količino vode (III.)

V tem zadnjem delu sestavkov na to temo se bomo seznanili, kako naj teče priprava za pršenje z zmanjšano količino vode. Na začetku smo rekli, da moramo za ta postopek izpolniti določene pogoje, in sicer: primerna škropilnica, dober traktor, ustrezne nasad in ustrezni ljudje. Prvi trije pogoji so izpolnjeni, manjka samo še četrti. O tem naj bi tekla beseda v današnjem pisanju.

Postopek zahteva veliko temeljitost, doslednost in delovno disciplino, seveda z normalnim strokovnim znanjem. Če smo prebrali, da to zmoremo, bo dalo takšno pršenje odgovarjajoče in dobre rezultate.

Predno začnemo s pršenjem, moramo točno določiti parametre dela traktorja na določeni parceli. To pomeni določiti prestavno razmerje in število obratov motorja, delovni pritisk črpalke, dimenzijo, barvo in število odprtih šob. S tem bomo točno določili potrošeno količino vode na hektar in temu prilagodili koncentracijo pesticida. Kako to gre, bomo prikazali na enostavnem primeru.

Najprej pa bi še pojasnil formulo, ki nam pomaga pri teh preračunavanjih:

$$Q = \frac{600 \times K}{r \times v} = 1/\text{ha}$$

$$Q = \text{količina vode/ha}$$

$$v = \text{delovna hitrost v km/ha}$$

$$k = \text{pretok škropilne armature v l/min.}$$

$$r = \text{medvrstna razdalja v m}$$

S to formulo lahko preračunamo vse parametre naprej in nazaj. Največkrat nam bo predstavljal problem parameter K (pretok armature v l/min.). Če imamo dan neki Q, katerega želimo doseči, si K izračunamo:

$$K = \frac{Q \times r \times v}{600}$$

Dobimo neko vrednost v l/min. Tej vrednosti moramo zadošiti s pravilno izbiro šob. Kakšne so te vrednosti, bom navedel v tabeli.

Tabela: Pretok keramičnih šob ZUPAN v l/min. glede na različne obratovalne tlake črpalke

	b a r									
Barva	2,2	5	7,5	10	12,5	15	17,5	20	22,5	
rdeča	0,22	0,37	0,47	0,5	0,63	0,68	0,76	0,81	0,85	
zelená	0,29	0,46	0,61	0,71	0,81	0,88	0,95	1,03	1,09	
modra	0,49	0,77	0,98	1,18	1,32	1,46	1,85	1,70	1,78	
bela	0,58	1,08	1,34	1,64	1,85	2,04	2,22	2,39	2,56	

Primer: Pršiti želimo s 350 l/ha. Medvrstna razdalja v vinogradu je 2,5 m. Traktor IMT 558 doseže pri 2000 vrt./min. v tretji poljski prestavi 6,5 km/h. Kakšne šobe bomo izbrali?

$$K = \frac{Q \times r \times v}{600} = \frac{350 \times 2,5 \times 6,5}{600} = 9,45 \text{ l/min.}$$

Skupen pretok škropilne armature mora biti 9,45 l/min. Če imamo odprtih 10 šob, je to 0,945 l/min. na eno šobo. Sedaj izberemo šobo iz tabele. Najbolj ustreza zelena šoba pri 17,5 bara. Vzeli bomo torej deset zelenih šob in pršili s tlakom 17,5 bara.

Poznamo tudi druge keramične šobe, npr. ALBUZ—HOLDER, ki pa imajo seveda druge značilnosti, ki jih sedaj tu ne bi omenjal, so pa na voljo pri avtorju tega članka.

Hitrost traktorja v posamezni prestavi dobimo iz navodil, ki jih da izdelovalec traktorja.

Iz tabele je tudi razvidno, da so tlaki pri pršenju s keramičnimi šobami dosti nižji (2,5—22,5 bara) kot pri klasičnem (25—40 barov). Obraba črpalke je pri nižjih tlakih seveda dosti manjša kot pri visokih.

Povejmo sedaj še nekaj besed o pripravi škropiva za tako pršenje. Po večini so sedaj vse vrednosti za pesticide, ki se uporabljajo v vinogradništvu in sadjarstvu, navedene v odstotni koncentraciji, razen seveda herbicidi, ki so v l ali kg/ha. Če je dana vrednost v odstotkih koncentracije, npr. antracol 0,2 %, pomeni to 3 kg/1500 l. Ker pri klasičnem škropljenju porabimo 1500 l vode/ha, pomeni to, da gre 3 kg antracola na hektar. Ker pa mi glede na prejšnji zglede zmanjšamo vodo s 1500 l na 350 l, tj. približno 4-krat, moramo tudi koncentracijo povečati za 4-krat. Torej ne več 0,2 %, temveč 0,8 %. Če to poenostavimo, pri normalni porabi s 100 l vode poškropimo 6,6 ara, pri zmanjšani porabi (350 l/ha) pa poškropimo s 100 l 28 arov. Zato mora biti v isti enoti vode povečana koncentracija.

V prihodnje bo to lažje, saj bo za vse pesticide navedeno, koliko jih potrebujemo na ha. In če bomo vedeli, da na ha potrebujemo npr. 3,8 kg pesticida, naša parcela pa ima 30 arov, bomo vedeli, da ne glede na to, s kakšno količino vode škropimo, moramo porabiti 1,14 kg sredstva na parcelo.

Če izhajamo iz vrednosti 350 l/ha, bomo na 30 arih porabili 105 l. Torej nalijemo v sod pršilnika 105 l vode, dodamo 1,14 kg pesticida in sploh več ne potrebujemo koncent. v odstotkih. 350 l/ha je bil je zgled. Zmanjšana količina vode in vsi postopki v zvezi z njo, se smatrajo od 120—700 l/ha. Nižja je ta vrednost, večji so gospodarski učinki. Če pa želite zmanjšati še aktivno sredstvo na hektar, se morate posvetovati s strokovnjakom te stroke, ker je to že zahtevnejše.

S tem bi bilo pisanje o tej temi končano. V Sloveniji je na tisoče škropilnic, devetdeset odstotkov pa je tehnično nedovršenih, škropljenje z njimi je drago in nevarno. Če se boste odločili stopiti v korak s časom, zmanjšati svoje proizvodne stroške in prispevati k varstvu in zaščiti okolja, začnite razmišljati o varstvu vinogradov in sadovnjakov z zmanjšano količino vode. Lastne izkušnje, pridobljene v KK Radgona, tozd Radgonske gorice, kjer smo se za take postopke odločili, so pokazale velike gospodarske učinke.

Ob neki priliki je bilo rečeno: samo slogan Slovenija, moja dežela nam ne bo pomagal, da bi naša dežela ostala »lepa in čista dežela na sončni strani Alp«, kot so jo poznali naši dedje. Narediti bomo morali kaj več!

Kraner Andrej, dipl. inž. agr.

— Vendar, če bi hoteli kmetje pri tem vsaj nekaj zaslužiti, bi si morali omisliti drugačne krave.

CENE V ZADNJIH DNEH

V zadnjem času se cene tako hitro spreminjajo, da jim skorajda ni možno več slediti. To sicer ne velja za cene živine, vendar pa tudi tu prihaja do sprememb. Močno so se v zadnjem času podražila predvsem teleta, saj odkupujejo bice zdaj že po 28.000 dinarjev in telčke po 25.000 dinarjev kilogram, prašiči do teže 150 kilogramov so po 8.000 dinarjev kilogram žive teže, pujski za nadaljnje pitanje pa po 15.000 dinarjev kilogram.

Temu primerno se oblikujejo tudi cene pujskov na sejmu v Turnišču. Prejšnji četrtek so jih rejci ponujali 36, za par pa so zahtevali od 350.000 do 400.000 dinarjev. Prodali so 29 živali.

V ROMU VIDETI ČLOVEKA

V sedanjem času se veliko govori o človekovih pravicah, o enakopravnosti narodov in narodnosti v naši družbi. Del te družbe pa smo tudi mi — Romi, ljudstvo, ki je bilo najbolj zatirano v zgodovini človeštva. Ljudstvo, kateremu so družbe naredile največjo krivico. Romi skozi zgodovino nismo prišli do zadnje razvojne stopnje naroda, da bi imeli državo. Imeli smo rod, plemena, danes pa smo le ljudstvo. Hočemo pa biti narod, ki bo enakopraven del države.

Razvoj naroda je odvisen od njegovega dela, delo pa naredi človeka. Nas Rome pa to dejanje ni zajelo vse tja do konca druge svetovne vojne. Imeli so nas za lažnivce, kradljivce in nedelavce. V Pomurju so nas zaposlovali le poskusno, predvsem na fizičnih delovnih mestih. Zaradi slabih delovnih navad, specifičnih boleznih in slabih življenjskih razmer ter podhranjenosti Romi tedaj

niso uspeli uspešno delati. Nekateri so ostali celo brez dela. Družba nas je tako razvrednotila, nam odvzela splošne človekove pravice, enakopravnost in nas potisnila na sam rob propada.

Bila so potrebna desetletja in mukotrpna dejanja tistih redkih, ki so tudi v Romu videli človeka in nam pomagali. In za to so jih nekateri Neromi obsojali in so jim celo grozili s smrtjo.

Ce gledamo preostalo Slovenijo, se je v soboški občini dosti spremenilo na bolje. Vendar pa to ni dovolj, kajti če hočemo in Romi moramo živeti v tem okolju, moramo dosti spremeniti, predvsem izobrazbeno sestavo in zaposlenost. Brez izobrazbe težko dobimo delo, pa vas sprašujem, kako izobraziti otroka, če ni materialne podpore in ustrezne socializacije, če torej starši ne delajo? Zaposlovanje je torej glavni vzrok vseh naših težav. Go-

vori o človekovih pravicah so šli mimo nas, kot so nekdanje odločali o nas brez nas in nam dajali pravico le do tistega, za kar so oni hoteli. Tudi ustava iz leta 1974 nas ne omenja kot sestavni del te družbe. Slovenska ustava v 250. členu omenja le Madžare in Italijane.

Torej, kje je tista pravica človeka, Roma, ki bi mu omogočala pravico do dela in do normalnega življenja?

In če že omenjam človekove pravice, me zanima, kdo torej ima le pravico do te človekove pravice, ali vsak človek ali pa le izbranci. Resda je zaposlitev težko dobiti, ker so delovne organizacije v sedanjem času v denarnih težavah. Vemo tudi to, vendar pa moramo povedati, da razmer ne bomo rešili le s socialno politiko, saj tako ne bo napredka za našega človeka in ne za naša naselja. Prišli bomo do tega, da bomo morali živeti kot naši de-

dje. Ali bomo res morali začeti krasti, da se bomo lahko preživljali? Delovne organizacije pa nas ne zaposlujejo, ker nas vrednotijo kot drugorazredne, naših socialnih stisk pa ne upoštevajo.

Naši otroci bodo ostali brez zaposlitve, mladi brez dela, naselja bodo ostala nerazvita, starci pa nam bodo umirali od lakote. V Sloveniji pa se bo na veliko govorilo o veliki demokraciji, o človekovih pravicah in enakopravnosti. Mi Romi pa bomo ostali le Romi, z vsemi našimi lastnostmi, dihalo bomo isti zrak kot drugi, drugače pa nas ne bo!

Jožek Horvat

SLOVENSKI ROMI V ČRNOMLJU

Osmi april je Svetovni dan Romov. Tudi letos so se na ta dan, osmič zapored, srečali Romi iz Slovenije, organizator pa je bil Črnomelj in društvo Rom Bela Krajina. Prišli so predvsem mladi iz Novega mesta, Kočevja, domaćini, srečanja pa se je udeležilo tudi 39 Romov iz Pušče in lendavskoobčine.

Mladi so se pomerili v nogometu in streljanju z zračno puško in v obeh igrah so bili najboljši Romi iz Pomurja. V popoldanskem času pa je bila organizirana okrogla miza, na kateri tudi ni (smel) manjkati (ti) doktor Vaneč Šifnar. Svoj nastop je začel s pripombo, da bi letošnje srečanje moralo dobiti mesto v Cankarjevem domu, tudi razstava likovnih in ročnih del bi morala obiskati več slovenskih krajev, če pa že to ni možno, pa si jo naj ogledajo vsaj učenci črnomljskih šol.

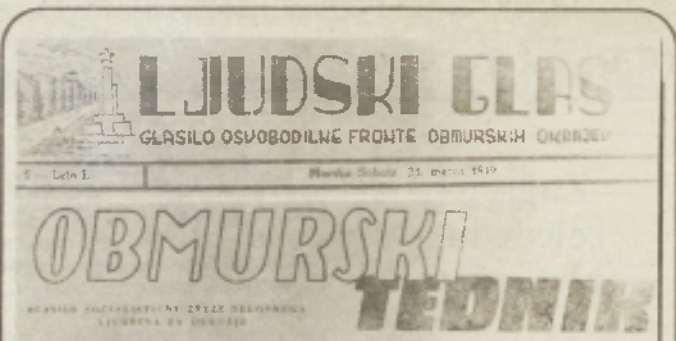
Nadaljeval je z oceno sedanjega časa, ki je čas, ko Romi več ne potrebujejo tutorstva, ko bo njihova nadaljnja usoda vse bolj odvisna od njih samih, posebej še sedaj, ko delovne organizacije želijo delati po tržnih zakonitostih in trgu delovne sile. Slednji pa ne upoštevajo socialnih momentov. O statusu naroda, ki naj bi ga Romi dobili, pa je pripomnil, da ne more obstajati skupnost, če nima skupnega jezika. Zato se ga je treba učiti, da bo združeval in ne razdvajal, kot sedaj. Med udeleženci se je oglašala tudi predstavnica republiške Skupnosti socialnega varstva, ki je dejala, da v tem času pripravljajo nacionalne programe, kjer so povedali, da bo trg delovne sile moral imeti izjeme, in to so invalidi, pa tudi Romi.

Edini sklep okroglega mize pa je bil, da sestavijo pobudo republiški konferenci socialistične zveze, da prevzame vlogo koordinatorja vseh akcij in programov za reševanje problematike Romov. To so zahtevali že na mnogih srečanjih in pogovorih, tudi na srečanju v Mariboru, udeleženci pogovora pa so izrazili upanje, da bodo enkrat s tem vendarle uspeli in dosegli, da se bo tudi republika čutila dolžna reševati to problematiko, ne le občine, kjer živijo Romi.

Dan srečanja so končali s kulturnim programom, kjer so se spet izkazali folkloristi iz Pušče, saj so dobili tudi ustno povabilo in zagotovilo, da bodo nastopili na odru Cankarjevega doma.

Več o srečanju pa boste lahko prebrali v naslednji številki.

mh

Na naslovnici prve številke petega letnika predhodnika Vestnika (Obmurski tednik, št. 1/53, 1. januarja 1953) med drugim beremo: »Nam pa ne grozijo le informbirojevci na vzhodu, temveč se ob nas spotikajo tudi nekateri ljudje na zapadu, pri katerih nosi zastavo Vatikan. Na vse načine poskušajo zmanjšati naš ugled v zapadnih državah; zato je rimski papež imenoval našega vojnega zločinca Stepinca za svojega kardinala; zato s svojo nepošteno in lažnivo propagando poskušajo dopovedovati ljudem v zapadnih državah, da pri nas ni svobode vesti, da preganjamo cerkev, to je vero itd. To dela Vatikan le zato, da bi pomagal italijanskim iredentistom, ki stegujejo roke po naši zemlji, in da bi si pridobil politično oblast, s katero bi lahko preprečil graditev socializma pri nas, s čimer bi najbolj ustregel kapitalistom in vsem reakcionarjem. Zato poskuša z vsemi silami preprečiti, da bi nam zapadne države pomagale kot državi, ki je pripravljena braniti svoje meje in s tem tudi vse svobodoljubne človeštvo. Toda njegovim spletkam in lažem nasedajo le zelo skrajni reakcionarji, ki nočejo razumeti, da se življenje na zemlji razvija vedno naprej.« Povzeto je iz uvodnika v novo leto 1953, ki se končuje s tole realistično cvečko: »Sicer nam težav ne bo manjkalo tudi v tem letu — vsaj tako lahko sklepamo po dogodkih, ki so se odigrali v zadnjih tednih preteklega leta — vendar stopamo v novo leto 1953 z zavestjo, da se bomo v tem letu pomaknili spet nekoliko bližje k izgraditvi socializma.«

Naši fantje so takrat pisali od vojakov, s »špasnimi storijami« pa sta se oglašala viječ Balaž z Vujdrimlake in Bahirov Tunek. »Vest o izvolitvi maršala Tita (za predsednika republike -op. B. Ž.) se je z bliskovito naglico razširila po vsej naši domovini in povsod vzbudila veliko veselje in navdušenje. V Beogradu se je zbralo pred poslopjem Ljudske skupščine skoraj 100.000 ljudi. Tudi po drugih mestih Jugoslavije je bila velika manifestacijska zborovanja.« je 16. januarja 1953 sporočil Obmurski tednik. V tem letu so februar proglasili za mesec Obmurskega tednika in ga temu primerno tudi propagirali. Na primer: »Naj velja geslo: Obmurski tednik v vsako hišo!« Ali pa: »Pošljite mi vse številke iz letošnjega leta...« In še: »18 novih naročnikov v eni minuti!«

V pismu iz Ljubljane je prioro-

mala novica, da so v slovenski prestolnici ustanovili Klub obmurskih študentov. »Iniciativni odbor za ustanovitev Kluba obmurskih študentov s sedežem v Murski Soboti, ki je pripravil osnutek pravil, je sklical ustanovni občni zbor na dan 23. januarja, ki se ga je udeležilo 60 študentov in nekateri ustanovitelji nekdanjega Kluba prekmurskih akademikov. Po izvolitvi delovnega predsedstva je Bogdan Pleša, štud. ek., obrazložil stališče iniciativnega odbora in razloge, ki so narekovali ustanovitev kluba, ter zavnil zgrešeno mnenje nekaterih, da gre pri ustanavljanju takega kluba za poživljanje lokalpatriotskih tendenc... Glede na dejstvo, da je na ljubljanski Univerzi vpisanih okrog 120 študentov iz Prekmurja in okrog 80 študentov iz Prlekije, ima Klub obmurskih študentov osnovni pogoj, da bo kar najbolje razvil svoje delovanje na vseh področjih družbene dejavnosti, kar delovni ljudje Obmurja tudi pričakujejo od svoje inteligence.«

Takole pa je na naslovnici našega tednika (Obmurski tednik, št. 7/53 od 13. februarja 1953) tekla beseda podeželskega dopisnika pod naslovom V vsako

VESTNIK

hišo naš domači list: »Ni lahko podeželskemu dopisniku prijeto za ročice pluga in zaorati v pisanje krajevnih dogodkov. Ne bo domneva, temveč stvarnost, da prav tam, kjer ima pokrajinski časopis dobrega krajevnega dopisnika, je tudi število naročnikov neprimerno večje. Da pa lahko tak dopisnik pristojne vsem krajevnim dogodkom in jih pridno priobčuje, je potrebna trdna povezava, ki pa mu ni vedno dana. Bodisi da je s poklicnim delom preveč zaposlen ali pa krajevni činitelji nanj niso pozorni. Zato ne bi bilo napak, ako bi ga pri službenem delu malce razbremenili. Od časa do časa pa naj bi tudi uredništvo sklicevalo konference z dopisniki, na katerih bi le-ti dobivali koristne napotke za delo.« Avtor prispevka se je »legitimiral« kot poštar.

Ne pozabite! Kjerkoli ste, povsod povejte ljudem o našem domačem časopisu. (To je dežurna parola iz tistih dni — da ne bo pomote!)

B. Ž.

Kopališče BANOVCI že odprto!

Vabljeni na kopanje v bazene s toplo termalno vodo in v posebni del kopališča, namenjene naturistom.

- priporočamo vam bivanje v penzionu prve kategorije in avtokampu
- sodobno urejena restavracija ● kmalu odprt zaprti bazen s savno, trmskim kabinetom in aperitiv barom ● odslej bo kopališče v Banovcih odprto vse leto

29. aprila VABLJENI V BANOVCCE NA GOSTINSKO-TURISTIČNI PLES,

s katerim veselo začnemo letošnjo turistično sezono — igral bo ansambel Magnet — prireditev bo pod pokroviteljstvom Radenske iz Radenec

● CENE UGODNE ● VABLJENI ●

Radenska

PONUJAMO VAM:

Betonske strešnike, betonske ograje, betonske tlakovce, cvetlična korita in vaze, betonske podstavke za fasado in drugo betonsko galanterijo v barvah po želji kupca.

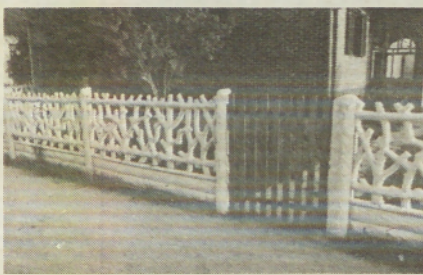
Pri vseh izdelkih jamčimo za kakovost. Dostava do objekta in montaža.

OZ LINDAU Lendava

tel. (069) 75 739, 75 807 in kooperacijska proizvodnja

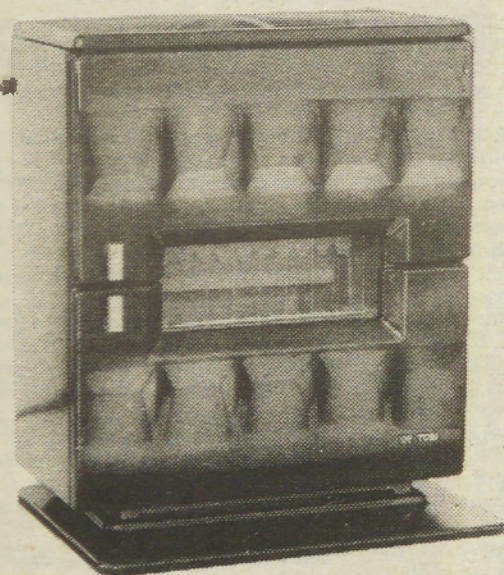
ŠTEFAN, ŠTEFAN & KOŽNJAK
DONJI KRALJEVEC, PALIH BORACA 72 A
tel. (042) 87 492

ČE ŽELITE LEPO in KAKOVOSTNO, pridite k nam, radi vam bomo svetovali

TVT ZA VAŠ DOM

TRAJNO GOREČI KOTLI IN UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE DO 100 kW
KOTLI ZA INDUSTRIJO IN TOPLARNE do 3500 kW
PEČI ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE
— visoki izkoristki goriva
— vakuumsko emajlirani boilerji
— avtomatska regulacija
— ekonomično in preprosto kurjenje

trajno goreča peč za sobno ogrevanja KAMIN TOBI AVTOMATIK

SOLARNI BOJLERJI
— prostornina od 150—400 l
— trisistemski
— visoko produktivni
— najcenejša topla sanitarna voda
— sodobna konstrukcija

TOVARNA VOZIL IN TOPLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
MARIBOR 1983

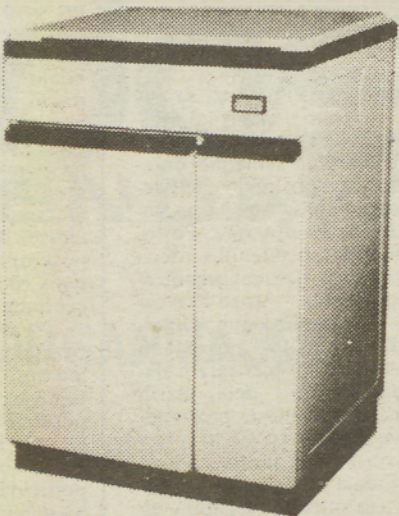
solarni boiler SAT 302 DUO

62000 Maribor, Leningradska 27
telefon: (062) 302 321
telex: 33 161 TVT MB YU
Predstavnštvo:
11000 Beograd, Kataničeva 24/II
telefon: (011) 450 685

TRAJNO GOREČE PEČI ZA SOBNO OGREVANJE

- visoki izkoristki goriva
- avtomatska regulacija
- preprosto kurjenje in čiščenje

peč za etažno centralno ogrevanje CENTRAL 23 TERMIX

S SLOBODANOM RALEVIČEM

O GALERIJI IN PRODAJALNI ODISEJ

V Murski Soboti je že dober mesec odprta zasebna galerija Odisej, pravzaprav prodajalna z izbrano ponudbo slik, pa tudi drugih unikatnih eksponatov in drobnih voščenih ter papirnatih izdelkov, ki se jih razveseli vsak kupec s prefinjenim okusom. Škoda le, da je malce odročna na Lendavski med bloki in ni bolj na očeh kje v središču mesta, kjer bi se v njej lahko ustavljali tudi turisti in naključni obiskovalci pomurskega središča, v katerem je tovrstna ponudba daril bolj skromna. Slobodan Ralevič, ki ga je, tako kot Odiseja iz grške mitologije, življenjska pot zanesla iz Beograda v pokrajino ob Muri.

Lastnik med eksponati, ki jih s smislom za umetnost prinaša z vseh koncev naše dežele v soboško prodajno galerijo Odisej na Lendavski 19a.

Foto: Nataša Juhnov

Kdaj se vam je porodila ideja o odprtju nevsakdanje prodajalne, prve zasebne galerije v pomurskem središču?

Ko sem prišel v Mursko Sobotu, sem iskal zaposlitev v družbenem sektorju, toda rekli so mi, da je stanje v kulturi slabo, in neodvisno od kadrovske potrebe, ni prostega tovrstnega delovnega mesta, čeprav imam izkušnje urednika kulturnoumetniškega programa v Beogradu in bi jih rad realiziral. Mesto je zelo zanimivo, v njem je veliko mladih in želel sem obogatiti kulturni utrip z novimi idejami. Ker nisem našel na odziv, sem razmišljal, kako vseeno lahko popestrim kulturno ponudbo, in se odločil, da odprem zasebno galerijo in papirnico z namenom, da bo v njej najširši izbor umetniških del sodobnega oblikovanja v uporabnih oblikah. Nameraval sem in se še vedno trudim, da vse najlepše in najbolj kakovostne eksponate približam obiskovalcem in kupcem, če so med njimi. Začel sem skromno, vendar bom kmalu začel sodelovati z Mladinsko knjigo in njeno galerijo Ars, pa tudi z društvom likovnih umetnikov Slovenije ter pomurskimi umetniki.

Pomurje ima svojo likovno tradicijo. Če katera kulturna, je pri nas bogata likovna ponudba, saj imamo številne akademske slikarje in likovne ljubitelje. Kako to, da jih še niste vključili, saj njihovih del ni zaslediti med razstavljenimi v vaši galeriji?

Nameravam jih vključiti, vendar mi doslej še ni uspelo vzpostaviti ustreznih stikov z vsemi, s katerimi bi rad. Nekaj umetnikov je že izrazilo zanimanje za sodelovanje, moja galerija je odprta za vse, ki ustvarjajo in jim je umetnost blizu; pa tudi tiste, ki bi želeli imeti kak unikat pod svojo streho ali na sebi.

V Odiseju so napredaj med unikati tudi izjemno lepe svilene potiskane rute, ki imajo svojo ceno, izdelki iz keramike in še marsikaj drugega, kar vzbuja pozornost in željo po nakupu. Kdo vas oskrbuje s tem?

V glavnem sam, in to iz vseh republik Jugoslavije z željo, da bi imel v galeriji sintezo najlepšega in najboljšega ter omogočil obiskovalcem, da to vidijo in tudi kupijo.

Očitno imate umetniško žilico, vendar pa v kraju, v katerem ste, domnevam, da so kupci unikato bolj redki, vsaj med mladimi, ki imajo želje, možnosti pa starejši in varčnejši. Upate, da bo ob tem padcu standarda prodor na boljše?

Verujem, da bo, posebej zato, ker si razlagam, da v tem okolju tudi ni navade in zaupanja v tovrstni izbor. Šeasoma bo gotovo več ljudi ugotovilo, da med razstavljenimi predmeti lahko kaj uporabnega najdejo tudi zase. Trudil se bom, da bom zadovoljil izbranim okusom.

Ko že govoriva o okusu, prodajalna je izjemno okusno opremljena, toda malce odročna, kar je škoda, saj bi bila bolj obiskana, če bi bila bolj na očeh.

Poskušal sem najti tak prostor, vendar mi ni uspelo, čeprav sem zabil na občino z namenom, da zapolnim kak izpraznjen kotiček, ki zdaj nikomur ne rabi, pa bi začasno lahko bil zelo uporaben. Posebej, če je na izpostavljenem mestu, kar je za prodajalno te vrste zelo pomembno. Umetniški eksponati morajo biti stalno na vpogled. Žal mi je, da v tem nisem uspel, čeprav sem se trudil, da bi z mojo galerijo mesto, kot je Murska Sobotu, pravzaprav dobilo okras, lepo izložbo, ob kateri bi se ustavljali tudi tujci na poti v Moravske Toplice, Radence in drugam. To je pomembno za gospodarski in vsesplošni razvoj kraja ter osmišljanje življenja v njem, na višji kulturni ravni, za katero verjamem, da so potrebe.

Brigita Bavčar

Spodbudni rezultati ankete

Naključna anketa med Sobočani na minulih volitvah je pokazala, da prebivalcem pomurskega središča ni vseeno, kakšna bo usoda gradu sredi parka. S temeljito obnovo naj bi dobil tudi novo vsebino — postal naj bi kulturno središče, ponudba v njem pa obogatena. tako naj bi bili poleg kronološko postavljenih zgodovinskih zbirk Pokrajinskega muzeja v njem tudi antikvariat, prenovljena gledališka dvorana (ki bi bila tudi kino-gledališče za projekcijo umetniških filmov in videoprojekcije) videodelavnice, likovne galerije in podobne dejavnosti, tudi za ohranjanje domačih obrti s praktičnimi prikazi lončarskega oblikovanja iz gline, pletenja košar, žganjekuher ter še česa (poleg gostinskega lokala).

Ker je grad sredi parka, ta pa naj bi bil zelena oaza miru, bo potrebno poskrbeti tudi zanj, kajti po zadnjih toplih dnevih so deč ga ni veliko. Za hrup skrbijo motoristi, pa tudi ne ravno roso mladi, ki se zbirajo pred klubom mladih in se (tudi) pozno v noč) trudijo opozorjati nase. To jim uspeva, škoda le, da na ta način izsiljujejo pozornost priletnih sprehajalcev, ki se jim v loku izogibajo, mlade matere pa s strahom grabijo svoje otroke, da se ne bi znašli pod kolemi nediscipliniranih mladičev. O tem, da jih ni moč ukrotiti, trdijo tako organi varnosti kot nemočni paznik, na krajevni skupnosti pa so z zanimanjem prisluhnili predlogu, da naj bi po vzoru ureditve parka v Ljutomeru tudi v Murski Soboti omogočili dostop le pešcem, raznoraznim kolesom pa ga preprečili s privzdignjenimi konstrukcijami. Kakorkoli že, potrebno bo ukrepati, kajti mnogi med 493 anketiranci so opozorili, da bo pred večjim vlaganjem v oživitve gradu potrebno rešiti tudi ta (na pogled obroben) problem, za kar pa očitno ni dovolj posluha tistih vodilnih posameznikov, ki redko zaidejo tako v park kot v utesnjeno knjižnico v gradu.

Poleg sredstev, ki se že stekajo za obnovo soboškega gradu in zanj prispevajo tako kulturni delavci kot nekateri pedagogi (moški del kolektiva soboške prve osemletke na primer) po vzoru predsedstva občinske kulturne skupnosti, pa še kdo naj bi bil izhodišče za razpis dodatnega referenduma za krajevni samoprispevek v višini 0,5 odstotka, prav rezultat ankete. Ker so spodbudni (za samoprispevek na mestni ravni se je opredelilo 81,9 odstotka anketiranih) za nadaljevanje referendumskega programa (v katerem naj bi bile v naslednjem srednjeročnem obdobju vključene tudi obnova soboškega gradu) pa 79,3 odstotka anketiranih, je torej potrebno nadaljevati z akcijo in se truditi za čimprejšnjo oživitve tega zgodovinsko-kulturnega objekta. Da ne bo prej propadel pred našimi očmi, kot se to dogaja z gradom pri Gradu na Gorickem, ki mu očitno prav nič ne pomaga, da je spomenik prve kategorije na papirju, dejansko pa vse bolj razvalina. Tudi gradič v Prosenjakovcih je tak, o rakičanskem pa so bolj kot zapisano zgornje fotografije.

Brigita Bavčar

TUDI RAKIČANSKI GRAD PROPADA

Na južni strani rakičanskega gradu bi pod idilične oboke nekdanje glasbene sobe bolj kot slama za prašiče sodile mize s stoli za oddih in prigrizek ter napitek, saj je prostor takšen, da bi se ga poleg gostov razveselil tudi vsak podjeten gostinec.

Do konca leta bo potrebno urediti pravna vprašanja in grad v Rakičanu velikim delovnim organizacijam ponuditi v takšem stanju, v kakršnem je bil pred gojitvijo gob in prašičjo farmo v njem.

Tak je bil sklep soboškega izvršnega sveta, ki je pred kratkim obravnaval problematiko reševanja rakičanskega gradu, potem ko je predsednik skupščine Kulturne skupnosti Murska Sobotu Marjan Cenar spomnil na že poldrugo leto znane obveze upraviteljev (Kmetijske zadruge Panonka in doma oskrbovancev Rakičan) ter strokovnih služb, predvsem Zavoda za spomeniško varstvo Maribor. Ta je sicer izdelal predlog za uslužnostne obrti in gostinske storitve v gradu, toda najprej se je potrebno dogovoriti o tem, kdo lahko, na osnovi česa in kako upravlja s častitljivim objektom.

Prazen grad ni nič na boljšem od sedanjega z gojitvijo gob Marjana Hajdinjaka, vprašanje pa je, ali vanj sodijo (tako kot 35 prašičev), in kakšni bodo prostori potem, ko v njih ne bo ne prašičev ne gob.

V takšnem stanju je grad (zdaj z uničujočo gobo na stropu) zapustil nekdanji upravitelj — dom oskrbovancev Rakičan, ki ima poleg starih postelj v grajskem prizidku tudi prašiče in svojega varovanca, ki živi v človeka nevrednem bivališču.

Ker je gojišče gob za zaklenjenimi vrati, do prašičev pa tudi nismo mogli, fotografija prikazuje le dostopno v pritličju grajskega dvorišča. Navlaka mu gotovo ni v okras!

Napis priča, da je bila v gradu svojčas ambulanta, zdaj je razdejano, ob katerem človeka zabolj glava in bi potreboval aspirin za odpravo neumnosti, ki botruje zanemarjanju kulturne dediščine.

Brigita Bavčar
Foto: Nataša Juhnov

kulturni koledar

ČETRTEK, 13. APRILA
MURSKA SOBOTA — Ob 19.30 bo v prvi (mali) dvorani galerije kulturnega centra Miško Kranjec otvoritev razstave del likovnika Andreja Gontarja in multimedialni projekt.

PETEK, 14. APRILA
VELIKA POLANA — Ob 14.00 se bo v prireditveni dvorani začela občinska revija otroških folklornih skupin. Najboljša se bo v nedeljo udeležila medobčinskega srečanja mladih folkloristov v Gornji Radgoni.

LJUTOMER — Ob 20.00 bo v domu kulture letni koncert moškega pevskega zbora kulturnoumetniškega društva Ivan Kautič, ki ga vodi Ivica Budna. Gost večera bo mešani pevski zbor Radenske zborovodje Tomažem Kuharjem.

NEDELJA, 16. APRILA
GORNJA RADGONA — Ob 15.00 bo v kulturnem domu folklorna prireditev, na kateri bodo nastopile najboljše otroške folklorne skupine, zaplesali pa tudi odrasli plesalci ob zvokih tamburašev godcev, in pevec.

PONEDELJEK, 17. APRILA
LENDAVA — Učenci lendavskih šol si bodo v Slovenskem ljudskem gledališču ogledali Vrtiljak muze Pavlove, gledališko predstavo namesto napovedane opere, ker si je gledališče vzelo pravico do spremembe abonmajškega programa.

razstave

LENDAVA — V galeriji Lendava so razstavljene slike akademskega slikarja Nikolaja Bera, odprte pa so tudi stalna likovna in muzejska zbirka ter spominska soba Györgya Zala.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak so še vedno na ogled dela akademskega slikarja Lojzeta Logarja.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin se s svojimi deli predstavlja Mirko Bratuša.

»Za pričujočo razstavo je značilno, da se avtor predstavlja s formalno raznoterim delom. Tako se nam pogled srne ob vrsti keramik, ki jih nekoliko lažje vezemo na zgodovinski spomin in tradicionalno pojmovanje tistega kiparstva, katerega osnovne lastnosti razkriva figuralna ter mimetična plastika. Ne kaže posebej obravnavati dvojnosti, ki se tako rada pojavlja pri obravnavi keramike, namreč, ko se nekoliko zlahka zamenjuje in zamenjujejo skulpturalne prvne z umetnostnim oblikovanjem. Z gotovostjo lahko trdimo, da je pojmovanje keramike pri Bratušu bolj kiparsko, kajpak pa mnogo manj, kot to lahko odkrivamo v skulpturah, ki imajo specifičen kiparsko konceptualni, zato pa tudi kontemplativnejši prizvok. In vendarle: morda se prav v keramikah tkejo sproščenejšje vezi do — drznejše rečeno — etno prostora, ki mu deloma ostaja zavezan.« Tako je med drugim na zloženko, ki je izšla ob odprtju razstave, zapisal Janez Balazic, označil pa tudi drugi pol kiparskega Bratuševega ustvarjanja.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA V knjigarni dobra knjiga v Murski Soboti so: Gojimo domače živali KO-KOŠI, PURANI, PEGATKE, PRE-PELICE (založba Lipa), Gojimo domače živali KUNCI (založba Lipa) in Kathleen E. Woodwiss — ZIMSKA VRTNICA (Založba Obzorja).

Vabijo prebivalce Pomurja in vse, ki jim je pri srcu ohranjanje kulturne dediščine, da se vključijo v akcijo zbiranja preostankov naše duhovne in materialne kulture od začetkov naseljevanja do danes. Zbirajo vse splošne in osebne predmete, dokumente in fotografije, ki so kakorkoli povezani z zgodovino pokrajine ob Muri ali življenjem njenih pomembnih ljudi. Z zbranim gradivom želijo dopolniti in popestriti stalno razstavo v Pokrajinskem muzeju v Murski Soboti in muzejske zbirke v Gornji Radgoni, Lendavi in Ljutomeru.

Vsak človek naj bi imel pravico in možnost spoznati bogato dediščino, ki so nam jo zapustili predniki.

Pokažimo jo, bodimo ponosni nanjo in pomagajmo muzeju, da jo ohrani pred propadom.

Pokrajinski muzej Murska Sobotu

Svet kina o filmih

Člani sveta za kinematografijo v pomurski sestavi so se odločili, da bo tudi letos v pokrajini ob Muri izbor najboljših jugoslovanskih filmov z naslovom Dnevi domačega filma. Potekali bodo od 13. do 19. novembra, to je neposredno po Tednu domačega filma v Celju ter izbranim v Pulju 89, kjer se bo osrednja manifestacija domačega filma začela nekoliko pozneje kot minula leta. Predvidoma v septembru, kar bo glede na odprto Vespazijanovo arenno nekoliko bolj rizično zaradi vremena, toda boja v prid turizma, ki naj bi ga tako podprli tudi v nesezonski mesec. Kakorkoli že, naša predstavništva na filmskem festivalu bodo tudi tokrat Tomaz Kuhar in Roman Sluga, Enes Prošič iz Lendave pa pravkar izbira filme na filmskem sejmu v Strugu.

bb

Zakaj tako?

Tako se sprašujemo ob plakiranjih soboških komunalcev, ki so plakata za gledališko predstavo Premeteno dekle razdvojili. Na eno stran panojev so prilepili gledališki plakat, na drugo pa tistega Zveze kulturnih organizacij Murska Sobotu, ki napoveduje, kdaj bo (oziroma je bila) predstava v dvorani kina Park. Ker je čas zanj neobičajen — zgodnje popoldne — so sokrivci za slab obisk, pa tudi težko bi zapisali, da so profesionalno opravili svoje delo!

Sicer pa je slab obisk v zadnjih dneh značilen tudi za druge kulturne prireditve v pomurskem središču. Na koncertu okteta Vrtinica sta bila natanko dva poslušalca več, kot je bilo pevcev. Torej devet proti sedem (manjkal je tudi en pevec), če uporabimo športno terminologijo, rezultat pa porazen.

bb

Viktor na Ptuj

Gledališka predstava Pomurskega gledališkega studija Viktor ali otroci na oblasti v režiji Milivoja Mikija Roša je edina pomurska, ki se uvršča na Linhartovo — 33. območno gledališko srečanje na Ptuj. Potekalo bo 13., 14. in 15. tega meseca; vse druge gledališke predstave, ki so letos nastale v pokrajini ob Muri, pa so zakasile roke prijave in jih tako ne bo med uvrščenimi na območnem srečanju.

bb

IZ TEMELJNEGA SODIŠČA V
M. SOBOTO

Pet let za uboj sina

V nedeljo, 16. novembra lani, se je zgodil v Mačkovicah uboj. Radojica Stefanovič je na domačem dvorišču oziroma v garaži s pištolo streljal na svojega 26 let starega sina Dragana in ga ubil. Pozneje so pri obdukciji ugotovili, da so Dragana zadeli štiri streli v predel prsi. Osumljenca oziroma storilca so kmalu za tem prišli. Na prvi glavni obravnavi zoper obdolženca so ugotovili, kakšne so bile okoliščine, v katerih je obdolženi živel in kakšni so bili odnosi v družini pokojnega in obdolženca. Pri Stefanovičih je prišlo večkrat do prepir, zlasti med mlajšim sinom, ki je živel doma, in očetom, ki je na sina prepisal domačijo. Na prvi obravnavi so izrekli varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu.

Radojica Stefanovič je imel pištolo z dovoljenjem, z njo ni grozil okoličnim, le včasih doma, ko je bil malo vinjen, tedaj pa mu jo je žena Irena sknila. Usodnega dne sta bila s sinom doma sama. Na drugi glavni obravnavi so pred sodiščem zaslišali obdolženca, pričali pa sta tudi njegova žena in snaha — žena pokojnega sina. Pričala sta tudi sodnomedicinska izvedenca psihiatrične stroke. Ta sta povedala, da je bil obdolženi Radojica Stefanovič v času dejanja delno prišteven. Sicer pa sta ugotovila, da kaže obdolženec znake možganske okvare zaradi staranja in čezmernega pitja. Tudi med ubojem je imel v krvi 2,2 promila alkohola. Obtoženi je izjavil, da se je že nekaj let bal, da ga bo sin ubil, zato so postajale razmere doma vse bolj napete, dokler ni prišlo to tragedije. Ko se je končala glavna obravnavna, je sodišče na zahtevo tožilstva ukinilo varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu. Tožilec je takoj nato vložil ponovno obtožbo, tokrat za umor iz naklepa oziroma delne prištevenosti. Razprava se je nadaljevala še z dodatnim zaslišanjem prič, nato pa je senat peticije, ki mu je predsedoval sodnik Dezider Novak, Radojico Stefanoviča obsodil na 5 let zapor. Podaljšali so mu tudi pripor do pravnomočnosti obtožbe.

J. D.

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA GORNJA RADGONA

Uspešna akcija preventivnega delovanja

V radgonski občini v zadnjem obdobju ni več požarov, ki bi povzročali veliko materialno škodo. To je gotovo rezultat široko zastavljene preventivne akcije v občini, saj so samo lani opravili čez 900 preventivnih pregledov po domačinah, v stanovanjskih naseljih in delovnih organizacijah. To so ugotovili na občnem zboru Občinske gasilske zveze Gornja Radgona, ko so temeljito pregledali opravljeno delo in kritično opozorili na tisto, česar niso uspeli uresničiti. Neopravljenih nalog sicer ni veliko, zavzeli pa so se za to, da jih morajo kot prednostno nalogo uresničiti letos. Tako bo tudi v prihodnje osnovna naloga preventivno delovanje, kar naj bi v prihodnje prispevalo k še večji požarni varnosti. V radgonski občini so lani ustanovili 11 ženskih in 26 pionirskih desetini, organizirali taborjenje za 205 mladih gasilcev, kupili precej potrebne opreme in skrbeli za izobraževanje gasilskih kadrov. Vse bolj pa jih skrbi naglo naraščanje cen gasilskega orodja in opreme, ki jo je vedno težje dobiti. Zato bo to vprašanje potrebno obravnavati in reševati na višjih ravneh. Menijo namreč, da smo za požarno varstvo ter varovanje premoženja dolžni skrbeti vsi, ne le gasilci. Na občnem zboru so sprejeli programske usmeritve, ki naj bi prispevale k še večji požarni varnosti.

F. Maučec

POZIVNI IN JAVNI ANONIMNI

NATEČAJ

ZA IDEJNO PODOBO KIOSKOV IN STOJNIC V MESTU
M. SOBOTA

Rok za oddajo predlogov je 17. maj 1989 do 12. ure na DSSS krajevnih skupnosti M. Sobota, Kocijeva 4.

Razpisane pogoje in urbanistične podlage dobijo udeleženci na DSSS krajevnih skupnosti, Kocijeva 4, M. Sobota, ob plačilu kotizacije v višini 50.000.— din.

Komisija bo izbrala najboljšo rešitev do 21. maja 1989 in podelila nagrade v naslednji višini:

1. nagrada 2.500.000.— din,
2. nagrada 1.500.000.— din,
3. nagrada 500.000.— din.

Komisija si pridržuje pravico razdelitve nagrad tudi za posamezne predloge, posebej stojnica in posebej kiosk.

Avtorjem predlogov, ki izpolnjujejo pogoje natečaja, vrne stroške kotizacije.

S prvim julijem obvezne varnostne čelade

V prvem trimesečju letošnjega leta se prometna varnost v Pomurju ni bistveno spremenila v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Organi za notranje zadeve so obravnavali 71 prometnih nezgod, od katerih se jih je 6 končalo s smrtnim izidom, 55 s telesnimi poškodbami (16 s hudiimi) in 10 z večjo materialno škodo. To je sicer nekoliko manj kot lani, vendar še vedno preveč, pravi prometni inšpektor na UNZ Murska Sobota Marjan Horvat. Med povzročitelji prometnih nezgod so najštevilnejši vozniki osebnih avtomobilov, kar je razumljivo, saj je teh udeležencev v prometu tudi največ.

PROMETNO TEKMOVANJE
V MURSKI SOBOTO

Zmagali mladi prometniki iz Beltinec

V Murski Soboti je bilo občinsko prometno tekmovanje osnovnih šol Kaj več o prometu, ki so ga pripravili Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri SO Murska Sobota, AMD Stefan Kovač in ZŠAM Murska Sobota. Sodelovalo je 100 mladih prometnikov, ki so se pomerili v teoriji, spretnosti vožnji na poligonu in ocenjevalni vožnji po ulicah. Največ uspeha so imeli mladi prometniki z Osnovne šole 17. oktober Beltinci, saj so zmagali v ekipni in posamični konkurenci.

V ekipni konkurenci je zmagala OŠ Beltinci I z 81 kazenskimi točkami pred OŠ Bogojina, 174, OŠ Grad, 236, OŠ E. Kardelja Murska Sobota, 237, in OŠ Beltinci II, 242 kazenskih točk. Pri posameznikih je bil najboljši Slavko Ficko (Beltinci) brez kazenske točke pred Sandijem Kocanom (Bogojin), 10, Simonom Felbarjem, 11, Alojzom Lebarjem, 16, in Stefanom Rothom (vsi Beltinci) 23 kazenskih točk.

V Murski Soboti je bilo tudi pomursko tekmovanje srednjih šol, kjer je nastopilo 24 tekmovalcev. Zmagal je Jože Vouri (SKŠ Rakičan) s 13 kazenskimi točkami pred Marjanom Plejem (SCTPU MS), 43, in Denisom Kovačem (SSKPEU Lendava), 45 kazenskih točk. Najboljši bodo sodelovali na regijskem in republiškem tekmovanju.

F. M.

Med najbolj ogroženimi udeleženci cestnega prometa pa so kolesarji in vozniki koles z motorji. Najpogostejši vzrok za prometne nezgode je še vedno neprimerna hitrost, ki je celo v porastu, na kar so — v primerjavi z lanskim obdobjem — vplivale ugodne vremenske razmere. Na drugem mestu je vinjenost, ki pa je kot vzrok za prometne nezgode nekoliko manjša, na kar so morda vplivale kontrole organov za notranje zadeve ali večje kazni. Na tretjem mestu med vzroki za prometne nezgode pa je izsiljevanje prednosti. Sicer pa so organi za notranje zadeve v Pomurju v prvem trimesečju tega leta zaradi prekrškov v cestnem prometu predlagali sodniku za prekrške 1.814 udeležencev, 4.214 so jih mandavno kaznovali in 2.253 pisno opozorili. Med temi kršitelji najbolj izstopa preokračitev dovoljene hitrosti in neuporaba varnostnega pasu. S prvim julijem letos bo začelo veljati določilo o obvezni uporabi čelad, kar naj bi prispevalo k večji varnosti voznikov koles z motorjem in sopotnikov. Zato na UNZ v Mur-

ski Soboti že sedaj opozarjajo, da si ti udeleženci v cestnem prometu pravočasno priskrbijo varnostne čelade, da ne bi bilo nepotrebnih nevšečnosti.

Pri varnosti cestnega prometa imajo pomembno vlogo tudi ceste, ki pa so v Pomurju v izredno slabem stanju. Zato tudi z nestrpnostjo pričakujemo predvideno modernizacijo magistralne ceste Gornja Radgona—Lendava, ki naj bi bila v celoti urejena prihodnje leto. Začeli so tudi odpravljati nekatere črne točke, kjer se zgodi največ prometnih nezgod. Tako že urejajo cestišče pri Avtoradgoni v Gornji Radgoni, predvidene pa so še ureditve križišč in cestišč pri bencinskem servisu v Murski Soboti z Gregorčičevo ulico, kjer so zaradi velikega prometa ob konicah zastoji, ureditev križišča pri beltiški osnovni šoli in nekaterih odsekov cest v lendavski občini. Pri regionalnih cestah je prva na vrsti ureditev kolesarske steze Murska Sobota—Črnelavci ter Lendavske ceste v Murski Soboti.

Feri Maučec

Občinska gasilska zveza Murska Sobota

Krepitev odgovornosti in požarnovarnostne kulture

V soboški občini so uspešno uresničili programske naloge, ki so bile usmerjene v preventivno dejavnost za izboljšanje požarnega varstva. To je prispevalo tudi k zmanjšanju požarov glede na prejšnja obdobja, vendar pa to ne pomeni, da so lahko s tem zadovoljni, so poudarili na občnem zboru Občinske gasilske zveze Murska Sobota. Kritično so spregovorili o vključevanju pionirjev, mladine in žensk ter pomlajevanju gasilskih kadrov nasploh. Ugotovili so tudi, da so v preteklem obdobju dali velik poudarek izobraževanju gasilskih kadrov in pri tem dosegli pomembne uspehe. Prav tako je bila kritična razprava o večji odgovornosti do obrambnih priprav in vključevanju v civilno zaščito tako v krajevnih skupnostih kot občini. Pri tem namreč niso dorečene nekatere skupne naloge gasilstva in civilne zaštite. Zato so sklenili, da se bodo v najkrajšem času o stvareh dogovorili, da v prihodnje ne bi bilo nesporazumov. Veliko razprave pa je bilo tudi o programskih nalogah za letošnje leto na področju preventivnega delovanja, izobraževanja in opremljenosti. Težišče dela bo tudi v prihodnje izboljšanje požarne preventivne in strokovnega usposabljanja, kjer že doslej dosegajo pomembne rezultate. Gasilske organizacije bodo prek raznih oblik vključevale delovne ljudi in občane v reševanje problemov požarnega varstva, krepitev neposredne odgovornosti in požarnovarnostne kulture. Na občnem zboru so sprejeli obsežen program dela.

F. Maučec

DELOZA, Zagorje ob Savi
tozd Konfekcija Velika Polana

RAZPISUJE

po sklepu delavskega sveta tozda dela in naloge

VODJE TOZDA KONFEKCIJA
VELIKA POLANA

POGOJI:

1. Dokončana peta (V.) stopnja strokovne izobrazbe konfekcijske smeri.
2. najmanj pet (5) let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri (3) leta na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v konfekcijski industriji,
3. pasivno znanje enega svetovnega jezika,
4. moralno-politične kvalifikacije,
5. predložitev referenc o svojem dosedanjem delu,
6. predložitev programa razvoja tozda.

Na razpisana dela in naloge bo kandidat imenovan za 4 leta. Pisne vloge z dokazili naj kandidati pošljejo v 15 dneh od dneva objave razpisa na naslov: DELOZA, tozd Konfekcija, Velika Polana, Velika Polana 106, z navedbo: razpisna komisija za imenovanje vodje tozda.

O izidu imenovanja bomo kandidate obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa.

Podjetje DEKOR, Murska Sobota, p. o.
Murska Sobota, Kopališka 2

Na podlagi 114. člena Statuta in sklepa delavskega sveta

razpisuje

naslednja dela in naloge s posebnimi pooblastili:

1. direktorja

Prijavljeni kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- visoka ali višja izobrazba gradbene ali ekonomske smeri,
- najmanj pet let delovnih izkušenj na področju vodenja,
- organizacijske sposobnosti;

2. računovodje

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri,
- štiri oziroma pet let delovnih izkušenj pri podobnih delih.

Razpisana dela in naloge razpisujemo za dobo štirih let. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: Podjetje DEKOR, M. Sobota, Kopališka ul. 2, 69000 MURSKA SOBOTA.

Prijavljene kandidate bomo o izidu obvestili v osmih dneh po izbiri.

**vodnogospodarsko
podjetje
maribor** n.s.o.

VGP Maribor, tozd Vodno gospodarstvo MURA, Murska Sobota, objavlja

javno dražbo

za prodajo naslednjih sredstev:

1. BULDOŽER TG 50, leto izdelave 1971,
2. KOMBI Z 435 K, leto izdelave 1981,
3. OBRAČALNIK SIP 140 (za kosilnico).

Dražba bo v ponedeljek, 17. 4. 1989, ob 15. uri na dvorišču tozda v Murski Soboti, Ciril-Metodova 34.

ABC POMURKA, Trgovsko podjetje VESNA Ljutomer, p. o., Ljutomer, Glavni trg 5 a

Delavski svet delovne organizacije

RAZPISUJE

dela in naloge (reelekcija) za dobo 4 let:

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
— DIREKTORJA DO

Kandidat mora poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri in najmanj 5 let prakse v gospodarstvu, od tega najmanj 3 leta prakse pri opravljanju del in opravil s posebnimi pooblastili in odgovornostjo;
- da ima višjo izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri in najmanj 8 let prakse v gospodarstvu, od tega vsaj 5 let prakse pri opravljanju del in opravil s posebnimi pooblastili in odgovornostjo;
- poznati mora načelno vse trgovske stroke in strukturo delovne organizacije;
- predložiti mora okvirni program razvoja delovne organizacije.

Pisne prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti z oznako »za razpisno komisijo«, v 8 dneh na naslov: ABC POMURKA, TP VESNA Ljutomer, Glavni trg 5 a.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

VARTEKS, Trgovačka mreža, p. o.
VARAŽDIN

Na osnovi Pravilnika o delovnih razmerjih delavcev v združenem delu DO Trgovačka mreža in odločitve Komisije za delovna razmerja DO Trgovačka mreža z 28. marca 1989, objavljamo dela in naloge

poslovodje prodajalne

v poslovni enoti Murska Sobota.

Pogoj: V. stopnja izobrazbe — trgovski poslovodja ali VKV prodajalec. Prošnji priložite potrdilo o šolski izobrazbi, lastno izjavo o nekaznovanju, da niste v preiskovalnem postopku in da proti vam ni sprožen kazenski postopek. Delo razpisujemo za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom. Kandidati bodo o izboru obveščeni v zakonskem roku. Prošnje z dokumenti pošljite v VARTEKS Murska Sobota, Titova 22, v 8 dneh od objave oglasa.

skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v sr sloveniji

strokovna služba
območna delovna enota
murska sobota, litova ulica 24
telefon 21-550, poštni predal 109

OBVESTILO

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, Območna delovna enota Murska Sobota sporoča vsem zainteresiranim, da služba pokojninskega in invalidskega zavarovanja delavcev in uslužbencev Avstrije iz Gradca organizira govorilni dan za vse tiste, ki želijo kakršnokoli pojasnilo o pokojninskem in invalidskem oz. rentnem zavarovanju Avstrije.

Govorilni dan bo v petek, 21. aprila 1989, v Murski Soboti od 9. do 13. ure v prostorih SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA — OBMOČNA DELOVNA ENOTA Murska Sobota, Titova 24/III, in sicer o pokojninskem zavarovanju delavcev v sobi št. 32, o pokojninskem zavarovanju uslužbencev pa v sobi 36.

KONJENIŠKI KLUB
LJUTOMER

OBJAVLJA
REZULTATE SREČELOVA, KI JE BIL V SOBOTO, 1. APRILA 1989, NA KONJENIŠKEM PLESU V RADENCIH:

Izžrebane so bile naslednje srečke:

- štev.: 901 — kobila Panpa
- štev.: 2130 — okrogla miza
- štev.: 1054 — velur za ženski kostim
- štev.: 1259 — ročna blagajna
- štev.: 2318 — napajalnik
- štev.: 36 — slika — keramika
- štev.: 418 — 2-dnevni izlet po Jugoslaviji
- štev.: 2378 — vinoteka — 50 kosov
- štev.: 292 — cvetlična posoda
- štev.: 1903 — 7-kilogramska šunka

Dobitniki lahko dvignejo darila do 29. aprila 1989 vsak delavnik od 6. do 14. ure na IMGRADU v Ljutomeru.

Na spomilih se ne da graditi

Petiševci in Dolina — vasi, ki sta bili v povojnih letih pojem za mlado naftno industrijo države. Pod obronki goric so zapeli vrtnali stroji in Dolina je postala znana doma in po svetu, tu so iz neder zemlje pritekale prve tone nafte.

Streljaj od Lendave, ob nekdanji glavni cesti proti Madžarski, se je v sotesko — dolino vgnedila vas, ki jo obdajajo vinski hribi, in menda je prav po tej dolini vas dobila svoje ime. Nekaj čez 500 ljudi šteje, pretežno živijo tu občani madžarske narodnosti, ki so zvečine poljedelci, dobršen del pa jih je zaposlen v lendavskih delovnih organizacijah, zlasti pri Ini Nafti, naslednici nekdanje Naftne, podjetja za črpanje nafte. Starejši občani se še danes spominjajo, ko je v tem kraju zabrel vrtnali stroj in pri tekla nafta. Takrat so vsi mislili, da bo vas postala mesto, da bodo dobili vse, kar potrebujejo, in da se bodo zaposlili vsi, kar jih je v vasi. Usoda je bila drugačna, nafte je bilo vedno manj, nazadnje pa ni hotela več pritekati, pa je bil s tem tudi konec hitrega razvoja vasi. Ostali so seveda vsi drugi problemi, ceste so bile za-

nemarjene, trgovina zastarela, šola v slabem stanju, le električno so pravčasno dobili.

Dolgo je v Dolini vladalo nekakšno zatišje, ni bilo veliko storjeno za razvoj vasi. S spomini na nafto se nikakor ni moglo več živeti. Starejšim je postalo nekako vseeno, kaj bo z vasjo, mladi pa so izrabili vsako prilžnost in se zaposlili v drugih krajih, v glavnem v lendavskih delovnih organizacijah. Razvoj Doline je bil od osvoboditve do danes poln vzponov in padcev. Kaj pa danes?

Nekako pred 20 leti se je nekaj mlajših občanov zbralo in se resno pogovorilo o prihodnosti tega lepega kraja. Sklenili so, da bodo pritegnili vse vaščane k ureditvi večjih komunalnih objektov. Rečeno — storjeno. S pomočjo občine so v Dolini zgradili otroški vrtec, dobili so novo trgovino z bifejem, asfaltirali so

V Dolini se pripravljajo na ureditev vaškega doma. Notranjost so uredili že v lanskem letu, letos pa bo dobil novo »obleko«.

vse vaške ceste, uredili poti v vinograde in postorili še veliko več drobnih vsakdanjih stvari, ki jih človek ne vidi, pa so za ljudi vendarle življenjsko pomembne.

Danes jih tarejo drugačne skrbi, tudi problemi so drugačni. Razvoj vasi je že nekaj let odvisen od krajevnega samoprispevka, ta je postal gibal napredka. Tudi ljudje so se spremenili, njihovo mišljenje je postalo drugačno. Ni čudno, saj je bilo in je še iz te vasi kar 188 zaposlenih. Veliko mladih družin se je vrnilo v vas in si zgradilo nova stanovanja, tako da se je vas čedalje bolj in bolj delila na novi in stari del.

Starejši, pa tisti, ki so ostali doma, se ukvarjajo z vinogradništvom. Dolinčani so znani kot dobri vinogradniki, kapljice, ki jo imajo v svojih kletih, se ne sramujejo, sodelujejo na vseh vinskih razstavah v Lendavi. Stari vaščani se radi spominjajo tistih dni, ko so hodili na sezonsko delo v Vojvodino in Madžarsko. Bili so mladi in s trdim delom so si služili vsakdanji kruh, pa tudi veliko sveta so videli.

Danes mladim ni treba več na sezonsko delo, vedno več mladih Dolinčanov končuje šole, napredna misel pa ni bila v vasi nikomur tuja in odveč. Tako je prišel čas elektrifikacije, potem čas asfaltiranja cest, pa čas ureditve vodovoda in končno je razvoj prinesel tudi potrebo po ureditvi telefonskega omrežja. Okoli 20 vaščanov si želi telefon, doslej ga v vasi ni imel nihče. Ureditve telefonije je torej na prvem mestu, pripravljajo pa se tudi na ureditev vaškega doma, zavzemajo se za to, da bi vrtec v vasi ostal. Te dni so delavci Ine Naftne spet začeli pripravljati teren, na katerem bodo spet postavili vrtnali stroj. Zanima jih, ali je pod Dolino še kaj nafte ali plina. Stari vaščani so tako spet dobili idejo za neskončne pogovore o preteklosti vasi. Mlade pa to skorajda nič več ne zanima. Že zdavnaj so spoznali, da je v težavah najboljše, če si pomagajo, pa ti bodo morda še drugi. Čakati na čuda in živeti na spomilih, danes nikamor ne gre.

Jani D.

Ina Nafta na dolinskem polju spet pripravlja teren, kjer bo stala vrtnala garnitura. Poskušali bodo spet »pogledati« v nedra zemlje. Na tem polju je tik po vojni prvič pritekla nafta iz vrtn. Kaj bodo pokazale sedanje raziskave?

PRED PREMIERO IN Z NAČRTI NA TIŠINI

Zelo natančno in številko polno je poročilo o delu krajevnega skupnosti Tišina, ki ga te dni dobivajo v roke njeni krajan. Obiskali smo jih z namenom, da bi zvedeli za njihove načrte v tem letu, predvsem pa, da bi ujeli utrip krajevnega središča v pomladnem aprilskem poldnevu, ko sta si sonce in dež podajala roki, za družino pa jima je bil tudi veter, ki je upogibal cvetoče sadno in okrasno dreve. Na Tišini je slednjega veliko, saj imajo drevesnico, že poldrugi mesec pa poleg slaščičarne tudi modno pletilstvo. Čisto po žensko smo zvedavo pokukali vanj, zavili na krajevni urad po novice, obiskali pa tudi novopečenega predsednika vaškega odbora Franca Vukana.

Na Tišini 48, kjer domuje, je vzbudila pozornost spominska plošča, na kateri piše, da je bil v tej hiši 1882, rojen dr. Franc Roggač, škof v Pečuju. Vaški predsednik pa, ki se v začetku ni najbolje znašel, je v pogovoru kasneje poudaril, da je član Kmečke zveze in si od nje obeta spremembe na bolje za kmetovalce, kakršen je sam. Aktivist postaja še sedaj, saj se zaveda, da je potrebno sodelovati, drugače ni rezultatov. Vidnejši so pri gasilskem društvu, ki deluje že šestde-

set let, sam pa je njegov vodja zadnjih dvanajst let. Poleg njegove domačije je prenovljen gasilski dom, ki daje streho sedemindvajsetim članom, pa tudi vozilu, saj so poleg fasade zanj uredili garažo. Pravzaprav so jo dogradili in polepšali celotno stavbo.

Zbirališče mladih je tako kot povsod, kjer so hiše za pridobivanje modrosti, šola. Njena ravnateljica Marija Rituper nas je ljubeznivo seznanila s podatki,

Novi predsednik vaškega odbora na Tišini je Franc Vukan, dolgoletni predsednik gasilskega društva in zdaj v Kmečko zvezo včlanjeni kmetovalec.

Milena Kovačič je nasmejana ženska, posebno ko ima družbo v modnem pletilstvu, v katerem plete in prodaja izdelke iz volne in garna, obenem pa tudi poje v mešanem pevskem zboru Radenske.

Marsikateri popotnik, ki pelje mimo Tišine, ne ve, da je v njej graščina. Stara je več kot petsto let, njen prvi lastnik je bil grof Batjan, drugi Mikeš, zdaj pa ji preti usoda večine tovrstnih kulturnih spomenikov, ki kljub »zaščiti« Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine neusmiljeno propadajo.

da jo obiskuje 480 učencev, po-družnično v Gederovcih pa 54. Pred kratkim so si vsi ogledali Učno uro, ki so jo v režiji slavistke Metke Gider uprizorili ljubitelji gledališča med sošolci, dober odziv pa je imela gledališka predstava tudi med starši.

Dramska skupina pri kulturnoumetniškem društvu Ludvig Rogan pa pripravlja pod vodstvom Dragice Bokan igro Tolmun in kamen za praznične dni, konec aprila in v začetku maja. Manj uspaha pa je s ponovno združitvijo pevcev v pevskem zboru, ki je svojčas že uspešno nastopal pod vodstvom Ladislava Győreka, zdaj pa je otroški pevski zbor na šoli tisti, ki žanje pohvale. O kulturni dejavnosti na šoli in v krajevnem središču smo se pogovarjali z Nado Mladenović, ki poučuje matematiko, obenem pa je predsednica kulturnoumetniškega društva, kar je nevsakdanja kombinacija, toda očitno ji za matematike značilna logistika ni odveč pri organiziranju kulturne dejavnosti.

Na Tišini je tudi trgovina, pravzaprav je prodajalnik več. Poleg Potrošnikov še bolj nove tu-

di Železnina in že omenjeno pletilstvo Milene Kovačič, na katerega se krajan še niso povsem navadili, pa tudi s prometne ceste predvsem tujci bolj redko zavijejo vanj. Nasploh je Tišina kraj, skozi katerega se peljemo, ne da bi se ustavljali, oko pa rado počije na vrhah, ki zelenijo, in cerkvi, beli v nežno zelenem okolju in vedno manj opazni graščini. Če iščemo cvetje, najdemo rezanega in vse, kar sodi vanjo, v cvetličarni. S toplejšimi dnevi pa bo prijetnejše v prireditveni dvorani, v kateri se v hladnih dneh zažira hlad v kosti, in ker ni ogrevana, v njej pozimi ni prireditve. Gotovo je tudi razlog, da bo predstava, ki jo pripravljajo domači ljubitelji gledališča, šele zdaj, na pomlad, in da je doživetje Tišine prijetnejše s toplino v zraku. Pa tudi z željo, da bi čim prej uredili parkirni prostor, zasadili še več dreves in uredili kanalizacijo ter drugo komunalno, kar načrtujejo za letos, ko naj bi končali tudi z deli pri mrliški vežici.

Brigita Bavčar
Foto: Nataša Juhnov

LJUDJE MED SEBOJ

Dolgi lasje

Kaj naj storim? Mnogi imajo pripombe na mene. Naj se uklo-nim in postanem poslušni cucek? Vzrok so nekoliko daljši lasje. Da, prav ste prebrali: lasje.

Žena me kara: »Pojdj že enkrat k frizerju! Če ne, pa ti bom po-noči, ko boš trdo spal, sama porezala lase!«

Sodelavka v službi me zbada: »Kaj je s teboj? Ali boš zdaj, na stara leta, bitles?«

Sorodnik mi reče: »Ah, za umetnika bi rad?«

Pozabiti ne smem na šefa: »Poglej mene: vsak dan sveže obrit, klasično postrizen. Pa ti? Dolgi lasje, neoprana glava, pa britvic najbrž tudi nimas?«

Stopim pred ogledalo. Skušam pozabiti, da sem star toliko in toliko let; rad bi bil seveda mlajši, pa mi šine v glavo misel, da se lahko nekoliko pomladim, če si končno uredim — glavo.

Kaj naj storim? Neumnost! Kar čopič v roke! Brivske kreme se-veda nimam, pa vzamem navadno žajfo. Oh, kje so britvice?! Eno vendarle najdem v brivskem aparatu. Poskušam si odstranjevati ko-cine, pa ne gre. Vzajem stekleni kozarec in britvico nabrusim. Zdagre bolje. Pobožam se po obrazu. Je še kar gladek. In potem, ko nekaj časa zijam v ogledalo, spoznam, da sem mlajši!

Pa lasje? Potem ko jih temeljito umijem, si jih posušim s sušilni-kom. Jezus, koliko kodrov! In koliko sivih las! Spet nisem zadovoljen. Končno bo treba k frizerju.

Dva dni odlašam z obiskom, potem pa le pojdem. Za to pa je kriva sodelavka v službi:

»Glej, glej, koga vidim! Kaj, — trajno si si dal narediti?«

Pri frizerkah sem. Vse so zasedene, zato moram počakati. Da se ne bi dolgočasil, vzamem v roke revijo z nagicami, vendar me veliko bolj zanimajo frizerke. Gledam jih, kako napredujejo z delom; katera bo prej prosta in se bo lotila moje glave. Najrajši bi bil, da bi to stori-la ona v sredini, a kaj, ko pa še ni izkušena, zato brž zaznam, da me bo prišla starejša — mojih let.

»Izvolite, mladi gospod!«

»Gospod!« Zdrznem se: »Mladi?« Oh, to pa se lepo sliši. Ali to pomeni, da sem še za kaj uporaben? Lepo, lepo!

»Kako želite? Na kratko ali na dolgo?« Želite, da vam bodo ven štrleli?«

Zdag sem v ženskih rokah. Povsem nemočen sem.

»Tako se me lotite, da ne bo bolelo. Veste, že dolgo nisem imel opravlja s frizerko.« izdahnem in se povsem prepustim ženski. Loti se me zelo profesionalno. Pač izkušnje.

Iz zatopelih misli, v katerih je veliko fantazije, me zdrami frizer-kin glas:

»Gotovo je, mladi gospod!«

»Spet mladi gospod,« se znova zdrznem. Pogledam se v veliko ogledalo in glej: čudež! Obrit, ostrizen, nobenih kodrov več, veliko manj sivih las. Pravi »deček«.

»Plačam, prosim!«

»Izvolite, račun!«

Stopim do blagajne. Dam dva pettisočaka in dohim nazaj dva tisočaka. Kaj naj storim z njima? V duši se začne velik boj. V čigav žep naj ju pošlachim? V svojega ali frizerkinega? Slišal sem praviti, da je tudi pri frizerju, še bolj pa pri frizerkah nekako v navadi napitnina. Kaj pa ponos? Tako tistega, ki daje, kot onega, ki sprejema?

Veliki duševni boj je končan. Zmaga tista stran, ki velevala, naj frizerski lokal zapustim, ne da bi dal napitnino. Tako tudi storim. Zdi se mi, da se nikomur ne zamerim, kajti frizerke mi odzdravijo: »Na svidenje!«

Na svidenje?! To pomeni, da sem še kdaj dobrodošel, četudi se zdi, da sem stiskač. Pa nisem, častna! Le način dajanja napitnine (če brez nje ne more iti, čeprav moj primer to zanika) se mi upira. Lju-dje namreč tistega ubogega tisočaka, ki je komajda vreden za polovi-co skodelice kave, ilacijo frizerkam v žepu. In to se meni upira.

Pridem domov.

»Glej ga, pa si le šel,« me pohvali žena. »Koliko napitnine pa si dal, da so te tako lepo uredile?«

Pridem v službo.

»Danes pa nisi več bitles, ampak kot mlad vojak. Si dal napitni-no?«

Sreča me sorodnik.

»Pridi, greva na kavo in nulalet. Danes jaz častim. Ti si vendar-le imel stroške s striženjem. Pa, »trinkgeld« si najbrž tudi dal?«

Vsem odgovorjam, da napitnine nisem mogel dati. Vsi me zba-dejo, češ da sem stiskač. Prepričujem jih, da nisem in šele čez čas me razumejo.

»Ah, moralni predsodki? Škoda, da nimaš opravkov še s kom drugim — šele tedaj bi spoznal, da brez napitnine, podkupnine ... ne gre!« me poduči sorodnik.

»Ah, modre kuverte?« se spomnim.

»Pa ne z dinarji!«

Odvrnem, da sam česa takega ne bi ponudil, sorodnik pa zmaje z glavo:

»Kaj pa, če drugače ne bi šlo?«

Moja morala. Le kako dolgo te bom lahko negoval? Najbrž bom pretrgal z njo že ob bližnjem obisku pri frizerki, saj v duši bijem velik boj; morda pa le nisem ravnal moralno, saj sem pravzaprav nenara-ven, ne ravnam tako kot drugi in hočem biti bela vrana.

»Bela vrana, bela vrana ...« mi udarja v glavi in kar kliče na obisk k dobri frizerki.

ŠTEFAN

Tudi v Bakovcih ni dovolj denarja

V krajevnih skupnostih soboške občine že nekaj časa ugotavlja-jo, da primanjkuje denarja za komunalne objekte, ceste, telefonska omrežja, vaške kulturne domove. Pa čeprav je med ljudmi velika pri-pravilnost, da s prostovoljnim delom in denarnimi prispevki zagoto-vijo izvedbo posameznih naložb, O tem navsezadnje pričajo tudi kra-jevni samoprispevki, za katere se odločajo občani. Ti so se doslej vedno izkazali z visoko udeležbo na referendumih, ki so pripomogli k hitrejšemu reševanju krajevnih problematike.

Kaže pa, da se zadeve tudi na tem področju čedalje bolj zaostru-jejo, saj je denarja v sedanjih kriznih gospodarskih razmerah vedno manj. Tako je tudi v Bakovcih, kjer je z občinskimi referendumskim programom zagotovljena gradnja novih šolskih prostorov. Inflacija jim je namreč močno odzrila vrednost doslej zbranega denarja. Eno-odstotni občinski samoprispevek in 2,5-odstotni krajevni samopri-spevek namreč ne zagotavljata dovolj sredstev za to naložbo. Posebej zato, ker bi v Bakovcih morali zbrati kar 19 odstotkov denarja od skupne vrednosti gradnje novih šolskih prostorov. V tem trenutku, ko se cene raznega materiala nenehno dvigujejo, pa je še toliko težje poiskati najustreznejšo rešitev. Do nje pa bo vendarle treba priti!

M. Jerše

Polietilenska folija varuje podtalnico

Deponije različnih odpadkov in predvsem lokacije zanje so problematična zaradi morebitnih izlivov nevarnih snovi v okolje predvsem v podtalnico. Ta problematika je zaradi vrste slabo urejenih deponij, predvsem pa zaradi deponij, ki bi jih nujno potrebovali, pa jih še nimamo, aktualna tudi v naši republiki.

Zato je bila dobrodošla nedavna predstavitev posebne polietilenske folije, ki jo izdeluje zahodnonemška firma SLT s sedežem v Hamburgu, ki so jo pripravili za ljubljanskim Smeltom. Gre za posebno elastično in visokoodporno folijo, ki jo izdelujejo v debelinah od 1,5 do 5 milimetrov, s katero lahko obložijo praktično vse vrste deponij, odpadkov, bazenov, lagun, rezervoarjev in podobnih naprav, ki morajo hiti vrsto let, praktično za vedno, nepropustne. Kakor je pove-

dal predstavnik firm SLT dr. R. E. Krause, so v preteklih skoraj dveh desetletjih, odkar proizvajajo omenjeno polietilensko folijo, opremili najrazličnejše zbiralnike in deponije širom po svetu, od ZDA, Velike Britanije, Francije, Italije, do Irana in našega Pančeva. Kot rečeno, je folija uporabna kot stabilna in nepropustna obloga tal in sten za deponije pri različnih kemičnih tovarnah, pri termoelektrarnah, tovarnah glinice in aluminija, za bazene procesnih vod pri najrazličnejših proizvodnjah, ki uporabljajo za okolje agresivne snovi, nadalje za urejanje deponij komunalnih odpadkov na zahtevnih tleh, kjer je nevarnost onesnaženja podtalnice, za gradnjo rezervoarjev in akumulacij za pitno vodo, za izolacijo kanalov za namakanje polja na poroznih tleh in podobno.

MADŽARSKI MILIJARDER

Veliko ljudi na svetu ve za Rubikovo kocko, enostavno in skrivnostno igračko, ki je bila pred nekaj leti pravi izziv za stare in mlade. Izumitelj te kocke, čigar ime nosi, je postal slaven po celem svetu. Rubik je eden izmed redkih milijarderjev na Madžarskem po zaslugi čarobne kocke, ki mu je tedensko navrgla tudi do 30 milijonov dolarjev.

Erno Rubik se je že v mladosti zanimal za različne modele in konstrukcije. Kasneje, ko je diplomiral iz kiparstva in arhitekture, je postal profesor oblikovanja na univerzi v Budimpešti. Ideja o skrivnostni kocki mu je šinila v glavo slučajno, ko je s študenti na predavanju analiziral tridimenzi-

onalne oblike. Dneve in noči je razmišljal in kocka je bila rojena. Spomnil se je ideje, da bi lahko kocko prodajali v serijah. Madžarsko podjetje Konzumex je prevzelo izdelavo, toda šele tri leta pozneje, po dolgih prepirih z birokracijo in predpisi, se je kocka pojavila v trgovinah. Po nekaj letih se je pojavila tudi v tujini, ko je spreten trgovec zaslužil, da se v kocki skriva »zlata kokoš«. Ko mu je Rubik razložil delovanje kocke, je bil posel sklenjen. Nekaj mesecev pozneje je prišlo naročilo ameriške firme za milijon kock. Leta 1981 je bilo prodano že 20 milijonov kock, danes pa jih je že prek 500 milijonov. Težave z zaščito Rubikovih pravic je uredila

Čeprav je v svetu več proizvajalcev podobnih folij, je prednost polietilenske folije, ki jo izdelujejo v firmi SLT, predvsem v tem, da jo izdelujejo v deset metrov širokih in do 200 metrov dolgih trakovih, ki tehtajo le okrog 4 tone. Tako z eno samo folijo pokrijejo celih 2000 kvadratnih metrov površine — ki nima nobenega stika oziroma šiva.

S številom šivov, če so še tako dobro speti, se namreč povečuje tveganje. Druga prednost izdelkov te zahodnonemške firme je tudi ta, da vsak posel prevzamejo in izpeljejo v celoti, to pomeni, da opravijo tudi vso izvedbo skupaj s pripravljalnimi deli za podlago, na katero polagajo folijo. Tako sami preverjajo in odgovarjajo za vse faze izvedbe in lahko tudi garantirajo, da deponije in rezervoarji, obloženi s polietilensko folijo, lahko zdržijo brez puščanj 100 in več let in to ne glede na snovi, ki so shranjene v njih.

država. Rubik danes živi v razkošni vili z bazenom in savno, vrtom in sadovnjakom v Budimpešti, ima pa tudi svoj atelje, v katerem si »izmišlja« igračke in projekta hiše in stanovanja. Na voljo ima tri mercedese. Pred dvema letoma se je pojavila nova Rubikova igra — Rubikova ura. Doslej se je najbolj uveljavila na britanskem tržišču. Rubikova ura je sestavljena iz okrogle plastične ploščice, ki ima na obeh straneh po devet urnih kazalcev in številčnico. Vsaka ura kaže drugačen čas. Skrivnost je v tem, da ena vzmet poganja nekaj kazalcev. Potrebno je najti pravo kombinacijo z obračanjem vzmeti, da se dobi enak čas na vseh urah oziroma kazalcih.

VESOLJSKI ODPAD

Z odpadki se ne dušimo samo na zemlji, tudi bližnje vesolje je že onesnaženo, kar dela velike preglavice načrtovalcem vesoljskih poletov. Samo v spodnji orbiti, manj kot 2 tisoč kilometrov od Zemlje, se giblje z veliko hitrostjo blizu 7 tisoč predmetov, ki jih je mogoče spremljati z radarjem, njihovo skupno težo pa ocenjujejo na 1.800 ton. Najbolj nevarni pa so predmeti, ki jih z radarjem ni mogoče zaslediti. Srečanje vesoljske ladje ali astronavta s takim predmetom, čeprav majhnim komaj nekaj milimetrov, pa se zaradi njegove hitrosti, ki dosega tudi 13 km na sekundo, lahko usodno konča.

Problema se je lotil inž. Kumar Ramohalli iz ZDA. Iznašel je ASPOD, satelit komunalec, ki naj bi v vesolju pospravljali odpadke. Satelit naj bi izstrelil v spodnjo orbito, kjer je teh odpadkov največ, ga z Zemlje usmerjali do odsluženih satelitov ali njihovih delov, potem pa bi začel samodejno pospravljati te predmete. S pomočjo leče, ki bi zbiral žarke s posebnega sistema ogledal, bi od blizu s koncentriranim žarkom razrezal satelit na manjše dele in ga z avtomatskimi rokami pospravil v svojo notranjost. Ko bi imel notranjost napolnjeno ali pa bi mu zmanjkalo energije, bi ga usmerili tako, da bi v zemeljski atmosferi zgorel, ali pa tako, da bi padel v morje na nevarnem mestu. Problem z velikimi vesoljskimi odpadki je namreč ravno v tem, da se v medsebojnih trkih raztreščijo v majhne, neobvladljive delce ali pa, ko pridejo v atmosfero, ne zgorejo popolnoma in pri padcu na Zemljo lahko povzročijo hude nevarnosti. Prvi tak satelit naj bi izstrelili v vesolje leta 1991 ali 1992.

Zarja in mrak

Prepiri o restavriranju Michelangelovih fresk v Sikstinski kapeli se še niso poglobili, polemikom pa se že ponuja nova snov — čiščenje medicinskih nagrobnikov v novi zakristiji firenške cerkve San Lorenzo. Nihče sicer ne dvomi, da je ta akcija potrebna, saj je Vasari že leta 1534 opozarjal na figure, ki so počrnele od dima, in na vlogo v prostoru. Vojvoda Cosimo I., na katerega je bila pritožba naslovljena, je sicer prepovedal prižiganje sveč in ukazal zatesniti tla in stene, toda od takrat je minilo že 455 let. Mlada restavratorja Francesco Panichi in Agnese Parronchi sta v štirih mesecih požrtvovalnega dela odstranila plast prahu in maščobe na kipih, ki so zasijali v novi stari bleščavi. Če bo za nadaljevanje dela zmanjkalo denarja, je pripravljena priskočiti na pomoč skupina nizozemskih mecenov. Tako bo ves prostor svetlejši, kar prav gotovo bolj ustreza Michelangelovemu konceptu

OD KOD TA LEPI ZVOK?

V idilični italijanski Cremoni so pred tremi stoletji tri družine, Stradivariji, Amatiji in Guarneriji, izdelovale godala, ki jim še danes ni para na svetu. Je bila njihova skrivnost v mešanici lakov? V posebnem smrekovem lesu?

Ne v prvem ne v drugem, zatrjuje v svoji najnovejši raziskavi skupina mladih znanstvenikov iz Cambridgea. Drobce Stradivarijevega violončela, izdelanega leta 1711, so pregledali z elektronskim mikroskopom in pod lakom odkrili osnovo iz tako imenovane pozzoulske zemlje, vulkanskega pepela, ki so ga v Italiji stole-

tja mešali v cement. Raziskovalci menijo, da so stari mojstri napravili iz tega pepela, jajčnega beljaka in vode podlago, ki je glasbilom zagotavljala ne le izjemen zvok, ampak tudi dolgo življenje.

Biokemik madžarskega rodu Joseph Nagyvary iz Teksasa, ki velja med raziskovalci glasbil za enega največjih poznavalcev, pa odklanja razlage kolegov z univerze v Cambridgeu. Analiziral je tinkturo, s katero so znamenite violine prepolirane in dal recept patentirati. V tej raztopini so, pravi Nagyvary, mesece »marinirali« glasbila, preden so jih dali sušiti. Ključ je po njegovem v tem, da so lesne pore, ki se sicer pri sušenju zapro, po tem postopku ostale odprte. Odkril pa je še nekaj: elektronski mikroskop je pokazal, da so bile na lesu, iz katerega so narejeni znameniti instrumenti, lesne gobe. Uspevale so na tirolskem lesu, ki so ga po rekah splavljali k naročnikom v Cremono. Znamenita godala so dobila tudi firnež iz 22 sestavin, ki pa so bile za vsako glasbilo posebej in malce drugače zmešane med seboj, da so dajale instrumentu njegov posebni, značilni zvok.

Tako tekaškemu raziskovalcu kot njegovim kolegom iz Cambridgea mnogi že živahno ugovarjajo. Prva raziskava znamenitih glasbil sega v leto 1830, ko je francoski fizik Felix Savart preskusil ducat stradivark in guarnerk in zagotovil, da različnost njihovih zvenov izvira iz različne zavistosti in razmerja med prednjo in hrbno stranjo instrumenta. Danes jih raziskujejo tudi z računalniki. Seveda Japonci. Jusuke Tsaki je »prepuštil« stradivarko računalniku, ki je natančno popisal vse odkrite podatke in pomagal, da so po njegovih napotkih napravili novo violino. »Čisto lahko se meri z originalno stradivarko, čeprav je plod tehnike,« zagotavlja Tsaki.

»Ah, bežite no, vsakih nekaj let izbruhnejo tako imenovane nove odkritja o teh glasbilih,« se smeji dobra poznavalka Maiane Wurliizer-Brück, »pa kljub temu violine iz Cremona ostanejo neprekosljive!« Z njo se strinja tudi strokovnjakinja za akustiko Carleen Hutchins iz ZDA: »Čim pogosteje igrate na violino, tem lepše bo zvenela. In glavna prednost stradivark je njihova starost.«

MORJE SE UMIKA

Že nekaj dni se okoli mesta Šelifa dogaja nekaj nenavadnega: morje se umika, pa nihče ne ve zakaj. Na glavni plaži v mestu Tenes se je umaknilo za tri metre, v pristanišču pa se je gladina vode v primerjavi z običajno znižala za 60 do 80 centimetrov. Na dan so pomorje čeri, ki so bile prej pod vodo, in pravijo, da je ponekod morje za 15 metrov plitvejšje. Ladje zaenkrat plujejo normalno, skupina raziskovalcev pa se pripravlja, da razišče pojav.

Območje Šelifa je znano potresno območje. Leta 1980 je to mesto popolnoma porušil potres, v katerem je umrlo pet tisoč ljudi. Šelif je že tretje ime tega mesta v novejši zgodovini, pred tem je bil Orleansville, zatem El Asnam in po potresu se je preimenoval po bližnji reki.

Lani se je v Du Kadiru blizu Šelifa zgodilo še nekaj nenavadnega, česar si do zdaj niso znali pojasniti: naenkrat je površje zemlje počilo in globoka razpoka je pogoltnila več sto metrov poti.

Igra dveh muck

DNEVI MURE V BLAGOVNICI

OD 14. - 22. aprila '89

ŠIROKA PONUDBA IZ PROGRAMA IZDELKOV MURE

pomlad-Poletje '89

MODNA REVILJA bo v petek 14. in 21. aprila ob 17³⁰

v Blagovnici

strokovni nasveti Murinih kreatorjev vsak dan razen sobote med 16^h in 18^h na oddelku MBM

Vabita Vas

MURNA MURSKA SOBOTA

TOZD IZBIRA VELETRGOVINA

Potrošnik MURSKA SOBOTA

TLA ČISTILJO SMRDLJIV ZRAK

V Arizoni (ZDA) je tovarna, ki predeluje živalski gnoj. Do nedavna je bila ta tovarna pravi problem za sosedje. Iz nje je namreč hudo smrdelo.

V zadnjem času pa niti na tovarniškem parkirišču ne smrdi več. Geokemik Heinrich Bohn, z arizonske univerze, je namreč izdelal domiselno čistilno napra-

vo. V načelu je preprosta: smrdljive pline vsrkava zemlja.

Tovarniško parkirišče so razkopali in v jarko položili prehranjane cevi, približno 25 centimetrov globoko. Potem so cevi zasuli. Bistveno pri tem je seveda, da tal ne smejo niti asfaltirati niti tlakovati.

Odpadne pline zdaj vpihujejo v prehranjane cevi, smrdljivi plini uhajajo skozi luknjice v cevih in ko se prerinejo na površje — ne smrdijo več. Prst je vsrkala organske snovi; mikroorganizmi v tleh pa razkrojijo škodljive snovi v nekaj urah oziroma nekatere v nekaj dneh. Praktična stran tega postopka je se ta, da so tla v okolici tovarne dobro pognojena z odpadnimi snovmi, ki so se razkrojile.

Zaenkrat je konstruiral samo napravo za čiščenje smrdljivih plinov. Njegov veliki načrt pa je, da bi poskusil na podoben način očistiti še dim iz termoelektrarne. Tudi tega namerava naglati v tla. Prepričan je, da bi talno čiščenje lahko zmanjšalo uhajanje žveplovega dioksida, ki med

ostalim povzroča strupeni kisli dež, pa tudi uhajanje dušikovih oksidov. Pri vsem tem bi bilo takšno talno čiščenje bolj učinkovito in cenejše.

Poskusno napravo za čiščenje dima iz termoelektrarne je že postavil. Našel je idealen teren z močno bazično prstjo. Ta lužnata prst je najbolj primerna za nevtralizacijo žveplovega dioksida in dušikovih oksidov. Oboji se namreč spremenijo v kisline, ko pridejo v stik z vlag v zraku. Žveplov dioksid se spremeni v žvepleno kislino, dušikovi oksidi pa v solitno kislino.

Ob čiščenju skozi tla se kalcijev karbonat v zemlji spreminja v sadro (gips). Zato mora biti v tleh čim več apnenca. Če je apnenca premalo, ga je pač treba dodajati, da so tla lahko kos vsem kislim snovem.

»Zdaj vpihavamo v dim apnenčev prah, ki veže žveplov dioksid. To stane od 500 do 2000 dolarjev za vsako nevtralizirano tono žveplovega dioksida. Talno čiščenje bi bilo desetkrat cenejše,« pravi Heinrich Bohn.

Tristomi kmeti, ka dosti mlejka na leto odd, sahi mejece napra njo bakteriološki pregled mlejka. Či je malo bakterij, nobni, te dobi mlejko boukše glačano kak tisti kmetje, stei malo mlejka doj dajo, pa nijn samo idnouk na leto bakterije gvesteje ali pa eise tou mejo. Pa tej nika več ra mlejka ne dobiyo tidi či majo v edoum litri samo edno bakterijo ali ji pa majo gerero. Najveksia modrija je pa otom, ka zbiralci mlejka eisto, pa menje čisto mlejko vse v en lagef mlijejo, na velko veselje bakterij, pa na velko račudenje kmetof. Tidi jes se čidim, brat Drzouzi.

Čaj proti pomladni utrujenosti

Po enolični zimski prehrani so na pomlad res zelo koristne razne zdravilne rastline, najbolj tiste, ki vsebujejo veliko tanina, druge grenčine in vitaminske komplekse.

Za čajne mešanice, ki krepijo

organizem in tek, prihajajo v poštev naslednje rastline: listi in korenine koprive, rman, kamilice, poprova meta, listi maline, ribeza, robidnice, gozdne jagode, vrednik, sporš in cikorija.

Od plodov za vitaminske sad-

ne čaje priporočamo 50 % šipka in po 10 % borovnic, maline in ribeza. Te čaje pripravimo nekoliko drugače kot ponavadi. Veliko žlico čajne mešanice za okrepitev organizma prelijemo z dvema decilitroma hladne vode, posodo pokrijemo in pustimo stati čez noč. Naslednjega dne čaj v pokriti posodi zavremo, odstranimo in pustimo, da se ohladi. Čaj precedimo, osladimo po okusu in pijemo po malem večkrat na dan. V raznih kombinacijah čajnih mešanice za okrepitev organizma veljajo za dobro in okusno dopolnilo tudi suhe hrške, jabolčni krehli in bezeg. S tem ko krepijo organizem in obnavljajo njegove obrambne moči, vse omenjene čajne mešanice tudi preženejo znano pomladansko utrujenost. Ta pa po malem muči skoraj vsakogar med nami, ko je zime konec.

Dišavni šopek

Dišavna zelišča vezemo v šope, šope pa dodajamo jedem, da je okus še boljši. Mojstri v vezanju dišavnih šopkov so Francozi, umetnosti pa se lahko naučimo tudi mi. Šopek sestavimo iz aromatičnih zelišč, povežemo ga skupaj s sukancem, ko je jed skušana, ga pobremo iz posode in zavrzemo — ostane pa žlahtni in nenadomestljivi okus, pravzaprav kompozicija različnih ubranih okusov. Milega okusa je šopek, sestavljen iz zeleninega stebila, peteršiljevih vejic in timijana. Tak šopek damo v juho, enolončnico ali pa v omake k pečenki.

Klasičnega okusa je šopek, v katerem so lovorjev list, peteršilj in timijan, pa nemara še zeleno steblo mlade čebule. Okus se prilaga povsod, še posebno pa k perutninskemu mesu.

Pikantnega okusa je šopek iz rozmarina, timijana in bazilike. Ta kombinacija okusov se prilaga k paradižnikom, bučkam, jagnjetini pa k pikantnim mesnim omakam.

so kolački iz kvasenega testa, obloženi z zelenjavo, mesom in sirom. Namesto kvasenega testa lahko uporabimo tudi listnato testo, da pridobimo na času. Vroč cigančke ponudimo kot prigrizek ali malico. Dopolnjeni s solato ali sadjem pa so že primerna večerja.

Za pripravo cigančkov potrebujemo pločevinaste modelčke (kot za tortice) s premerom 10 do 12 cm. Napolnjene naložimo v večji pekač in spečemo. Na osebo računamo 2 cigančka.

Sestavine za približno 12 cigančkov:

Testo:

40 dag kvasenega testa (30 dag moke, 2 dag kvasa, mlačna voda, sol) ali 40 dag listnatega testa.

Nadev:

12 tankih rezin salame,
12 dag kuhanega prekajenega mesa ali šunke,
12 dag sira,
1 čebula,
3 paradižniki (sveži ali vloženi v lastnem soku),
sol, poper, zelen peteršilj.

Zamesimo kvašeno testo, povaljamo v hlebček in počakamo, da vzhaja. Če uporabimo listnato testo, ga odtajamo. Testo razvaljamo v 1/2 cm debelo ploščo. Modelčke pomastimo z margarinom ali oljem, pomakamo in obložimo s primerno velikimi kosi testa in dobro potlačimo v modelčke.

Meso in sir zrežemo na drobne kocke, čebulo in paradižnike na tanjše rezine. Na testo naložimo rezine salame, čebulo, nakockano meso in paradižnik ter kockice sira. Malo solimo in popopravimo, nazadnje potresemo s peteršiljem. Pečico segrejemo na 200° C in pečemo približno 20 minut.

NISSAN — PRAVA IZBIRA ZA VSE POTREBE

NISSANOV PRODAJNI PROGRAM

- nissan micra 1,0 GL — cena 889.000 jenov (12.500 DM)
- nissan sunny 1,6 SLX — cena 1.065.000 jenov (15.000 DM)
- nissan sunny hatchback 1,6 SLX — cena 1.123.000 jenov (15.000 DM)
- nissan sunny limuzina 1,3 L automatic — cena 1.083.000 jenov (15.250 DM)

TERENSKA VOZILA

- terenski avto nissan patrol 3,3 turbo diesel — cena 2.100.000 jenov (29.500 DM)
- terenski avto nissan pathfinder 2,4 bencin — cena 1.838.000 jenov (25.900 DM)

DOBAVA TAKOJ

AVTOMOBIL NISSAN SE ODLIKUJE S SODOBNO KONSTRUKCIJO, ZMOGLJIVIMI MOTORJI, VARČNO PORABO GORIVA, BOGATO DODATNO OPREMO IN KAKOVOSTNO IZDELAVO!

Vse informacije: AVTOTEHNA, VARAŽDIN, Brače Radića 16, tel.: (042) 49-466

NOVATORSTVO

ESPRESSO TUDI V AVTOBUSU

Inovatorje imamo tudi doma, recimo Koprčane Božo Luzarja, ki je izumil kavni strojek. Pa ne običajnega, temveč takega, ki deluje na 25 voltov, zato je mogoče ponuditi pravo kavo espresso tudi v avtobusih, letalih in na vlakih. Za izum so zvedeli podjetni tujci in si že zagotovili pravice za prodajo takih strojkov turisti-

čnim avtobusom v Evropski skupnosti. Toda Božo Luzar, ki je že dve desetletji samostojni serviser za hladilne naprave, čedalje bolj pa »poklicni izumitelj« — na minulem bruseljskem svetovnem salonu izumov je dobil dve nagradi —, kar naprej tuhta kaj novega. Da drži njegovo vodilo »izumljam tisto, kar

zahtevajo potrebe«, kaže v teh sušnih časih tudi njegova zamisel o strojeku za kuhanje kave, ki se ne bi menil za pomanjkanje vode. Izdelal je strojek s posebnim rezervoarjem za sto kav. Tako imenovana ničelna serija je že v delu. Že zdaj pa ima, posebno iz sušne Istre, preko 200 naročil za to koristno pogruntavščino.

Naj se nam smili narava!

Ali veste, koliko litrov čiste pitne vode steče v straniščno školjko, če enkrat samkrat potegnete ročico splakovnika? Recite piši devet. Vode že zdavnaj nimamo na pretek. Posebno pa nam je primanjkuje od tedaj, ko smo pozidali zemeljsko površje, bodisi da smo zidali hiše ali gradili ceste. Skozi takšna tla deževnica ne more ponikniti v globi-

no, ampak se steka v kanalizacijo. Vrh tega voda že zdavnaj ni pitna povsod. To vedo predvsem prebivalci velikih mest.

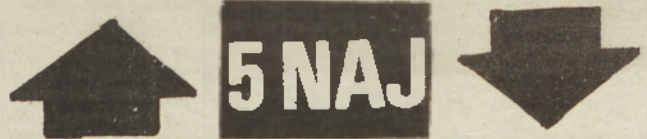
Kaj lahko storimo, da bi položaj vsaj malo ublažili? Kar precej, zakaj tudi neznatna bitja povzročajo, da se kopičijo odpadki. Ko gre za uporabo vode, ljudje še zdaleč niso neznatna bitja. Vrnimo se k prejšnjemu zgledu: devet litrov vode pri enem potegu naraste v letu dni na astronomsko količino 20 tisoč litrov; toliko vode porabi gospodinjstvo s tremi ali štirimi člani. Če hočemo izplakniti straniščno školjko, nam zadostujejo trije litri. Kaj naj bi vodo v stranišču prihranili? Dvignimo pokrov splakovnika in položimo vanj velik kamen ali opeko. Pokrijmo spet in stvar bo opravljena.

ZDRAVLJENJE HRIPAVOSTI

Pri hripavosti je sluznica v žrelu rdeča in polna sluzi. Lahko se vnamejo tudi glasilke. Nenehno se odkašljujemo in hrkamo, toda v grlu nas stalna praska in peče. Tudi na splošno se slabo počutimo. Nekaj dni se moramo paziti cigaretne dima, kaditi pa sploh ne smemo. Preudarno je, če prizanašamo glasu. Grgrajmo poparek iz preslice, lahko pa si tudi pripravimo mešanico enakih delov slezovca in kamilice. Pomagajo vlažne in hladne obloge na vratu. Hkrati si noge namakajmo v vodi, ki ji prilivamo vročo vodo, da bo temperatura naraščala.

Hripavost kmalu preženemo, če jemo sladoled. Če pa smo hripavi dlje kot dva tedna, moramo k zdravniku.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih v oddaji 21-232.

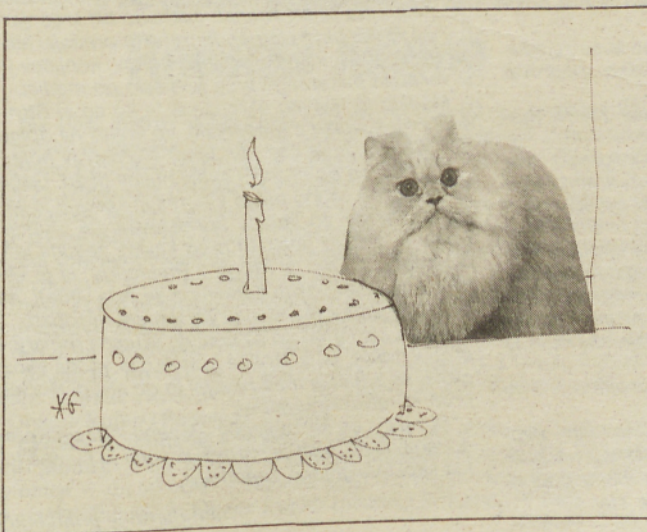
1. Oženil se bom — Magnet
2. Od Murske do Kopra — Don Juan
3. The first time — Robin Beck
4. Črne vrane — Snežna kraljica
5. Superstitious — Europe

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hišnim videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5. naj.

Oddaja 21-232 je na sporedu Radia Murska Sobota ob petkih od 18.00 do 19.00 (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz).

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripiše k novi risbi pošljite najkasneje do četrтка, 20. aprila na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripiše honoriramo.

- Kje so tisti časi, ko smo se dokazovali z velikimi ribami in malo inflacijo? (Ja Ma)
- Ali ti na tvoj trnek nič več ne loviš, tvoja nekdanja ribica (Vom)
- Tudi za ribarjenje v kalnem je treba imeti ribiški pribor (Hec)
- To je pozdrav izginulemu ribjemu zarodu biološko mrtvi Muri (Hec)
- Glej ga! Kar z roko vabi ribe, kot da bi kure hranil. (M. Duh)

SESTAVIL MARKO NARAST	KDOR JE DOŽAL HOOTI V SOLO	ZNAK ZA IZPUŠČENI VOKAL OPUSČAJ	VRHNE OBLAČILO	ORODJE ZA KOPANJE, ROVAČA	SVETLA ZVEZDA V SKROMIJONU	CIGARETNI OGOREK	PRISTANIŠČE V IZRAELU
VOJAŠKA ČEPICA BREZ ŠČITKA							
OPORNI STEBER							
ORODJE ZA NANAŠANJE BARVE							
IZOLACIJA						VRSTA DELFINA	MESTO V NEW MEXICU V ZDA
GORA V SVICI		ŠIBA	ROGAČ S KLEŠČAMI				
OKRAS MOŠKEGA LICA				OBDOBJE			
MESTEC PRI OPATJI				OKROGLJINA			
ODRASEL MLADENČ PRI STARIH GRKIH						IGRALNA KARTA	
ZAHOĐ	ŠENTJURČ LIDJA	JEZERO V TURČIJI			TULEC	FILMSKA IGRALKA RAS	KASTRI-RANO DOMAČE GOVEDO
ODDAJA SOBE Z LEŽIŠČEM ZA NOČ							
MESTO V SZ SEV. VZH. OD MOSKVE							
PUŠČAVSKI RIS							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: enkalon, leopard Endrigo, kare, Al, T. Atena, rilec, oborina, ME, JAR, origami, Tisa EM, ostrina, rt, Ilin.

ISKALA SEM POMLAD

Lep sončen dan me je zvalil v naravo, da poiščem čisto pravo toplo in sončno pomlad. Pridem v gozd in zaslišim petje ptic. Rečem si: »Te ptičke je prebudila pomlad.« Siničke, kosi, vrabčki in mnoge druge ptice mi pojejo prelepo pomladno pesmico. Ko hodim še nekaj časa, zagledam parček, srnico in srnjaka. Nežno se obližujeta. Rekla sem si: »Tudi njiju je našla pomlad.« Ker ju preplašim, skočita za grm. Zazrem se v ta grm. In kaj opazim? Ves je zelen. Začel je brsteti. Zdaj vem, da sem našla pomlad. Toda nikjer še nisem videla zvončkov, trobentic ter drugih znanihcev pomladi. Vendar glej! Naenkrat je pred mano bela preproga zvončkov. Natrgam jih velik šopek. Vmes dam tudi trobentice in mačice. Nastal je pravi pomladanski šopek. Zdaj še bolj pozorno opazujem, kaj se je spremenilo. In vidim, da tudi trava že zeleni in vse se prebuja.

Ko pridem domov, vsem povem, da sem našla pomlad. Pokažem jim šopek cvetic. Dam jih v vazo in tako je tudi v našem domu pomlad.

Brigita Franc, 5. a,
OŠ Grad

MOJ ROBOT

Ta šola! Pridem domov in že spet naloge. Pogledam v matematični zvezek. Samo dva računa. Super! Nič drugega!

Ko končam, sedem na kolo in k babici. Ojej, ampak kaj je to! Saj babice sploh ni. Na mizi stoji majhen robot. Vsa sem iz sebe. Potem pride babica in me vpraša, kateri datum je. Odgovorim: »23. april, ja, saj imam rojstni dan! Hvala babi! Takšen je, kot sem si ga želela — robot namreč.«

Tisti dan je babica pospravljala hišo in kuhala kosilo. Rečem ji: »Jaz in robot Janko bova pospravila hišo.«

»Na kosilo bodo prišli mama, očka in sestra Tina,« reče babica. Začnem pomivati okna, pa pride robot in reče: »Pusti, bom jaz.« Dam mu krpo. Takrat se začne dirka. V četr uri se hiša svetl kot nova.

Kako šele je. Trebuh mu odpreš in mu daš vanj krožnik z jedjo. Ko je lačen, mu na trebuhu utripa lučka.

Kot sem že prej povedala, najrajši pospravlja. Spi v svojem naslonjaču. Zjutraj odpelje sestrico v vrtec.

Bilo bi lepo, če bi bili na svetu res taki roboti. Ampak, kaj hočemo, tudi brez njih je življenje lepo, zanimivo in pestro.

Politična

Mi gremo, gremo
v Beograd pred vlado.
tja, kjer se zbira
vse staro in mlado.

Švar, Stanovnik, Milošević,
kdo so vsi ti?

Izgleda, da letos reforme
bodo tri.

Gopodarska, politična,
partijska so to.

upamo, da nas iz krize
popeljale bodo.

Naši politiki izgubljajo glave,
ker ne uspejo narediti dobre ustave.

Zunaj po cestah ljudje
se jezijo.

v rokah različne
napise držijo.

Na njih polno nevarnih
je stavkov.

zaradi nedela spet bo
povišanje davkov.

Če bomo še naprej sedeli,
se jokali.

dolgovi nikoli ne bomo
odplačali

Slavko Fartelj, 8. B,
OŠ Ivan Cankar, Bogojna

NA RIBOLOVU — Narisala (linorez) Brigita Gjerkeš, 6. b razred, OŠ Turnišče.

Športni dan nekoliko drugače

Tovarišica nam je pri razredni uri povedala, da bomo imeli športni dan. Dala nam je tudi navodila, po katerih smo se morali ravnati.

Zjutraj smo se zbrali pred šolo in pomalicali. Po malici smo šli proti severu. Fazaneriji. Tam smo se skupine razšle, vsaka na svojo stran. Naša skupina se je obrnila proti vzhodu. Najprej smo izmerili debelino hrasta, potem višino smreke in nazadnje smo se pogovarjali o podrastu. Čas za raziskovanje je hitro minil in vrnili so se k tovarišici. Skupaj smo odšli proti Markišavskemu gozdu. Tudi tam smo izmerili debelino in višino, le da so bila drevesa tanjša in manjša. Ugotovili smo tudi, da se podrast zelo razlikuje od podrasti v Fazaneriji. Tam smo se pogovarjali tudi o tem, kako bi se v tem letnem času prehranili v gozdu. Pri tem smo imele vse skupine enako mnenje. Po tem delu se je prilegel počitek. Pomalicali smo tisto, kar smo si prinesli s sabo. Po počitku smo se odpravili na jug, v park. Tam smo našli najdebelejše in najbolj veliko drevo. Na koncu smo se vsi zbrali pri tovarišici in vsak vodja skupine je prebral delo komisije. Nato smo se še malo poigrali in odšli domov.

Naš tako težko pričakovani športni dan je uspel. Vsi smo bili veseli in zadovoljni. Takih in podobnih športnih dnevo bi si lahko samo želeli.

Uroš Legen, 4. d,
OŠ Dane Šumenjak
Murska Sobota

MOJ BODOČI

Če bi našla pravega fanta, bi se z njim poročila, pri dvaindvajsetih; mož pa bi jih naj imel nekaj več. Želim si, da bi bil moj bodoči dober, prijazen in izobražen. Bil naj bi delaven in skrben, da bi veliko zaslužil in nama ustvaril tople in prijeten dom. Če bi si ustvarila družino in imela otroke, bi želela, da bi za nje pridno skrbel in jim dal vse tisto, za kar sem bila kdaj jaz kot otrok prikrajšana. V času dopustov bi šli vsi skupaj na oddih.

Ker sem še premajhna, da bi o tem tako resno razmišljala ter govorila, bom vse prepustila času.

Marjetka Horvatič, 6. a,
OŠ Franc Bejšak, Bučkovci

V glasbeni šoli

Obiskujem prvi razred glasbene šole v Lendavi. Učim se igrati na kitaro. Vsak ponedeljek in četrtek imam po dve uri pouka. Najprej odigram vaje, potem pa imam uro teorije.

Vsak začetek je težak. Sedaj pa že poznam glasbeno abecedo in je vse mnogo lažje.

Moja sestra obiskuje četrti razred glasbene šole, oddelek za klavir. Zato sem se tudi jaz navdušil za kitaro. Ko bom že dobro igral, jo bom lahko vzel s seboj komarkoli, sestra pa klavirja ne bo mogla.

Petje in glasbe me veselita, zato rad obiskujem glasbeno šolo.

Gorazd Krampač, 3. a,
Podružna OŠ Drago Lugarič,
Gaberje

Pomlad na deželi

K nam je prišla pomlad. Narava se je prebudila. Zacetete so trobentice, vijolice, marjetice, mačice in zvončki. Ptčki se vračajo v stara gnezda. Prebudili so se zimski zaspanci. Kmetje imajo polno dela. Delajo na vrtovih. Sejejo solato. Obrezujejo sadno drevje in vinsko trto. Spomladi čistimo tudi okolje. Čisto okolje je lepše in bolj zdravo.

Nina Vereš, 2. razred,
OŠ Marija Rožman,
Stogovci

VOJNE

Vojne, vojne, to hude so reči.
Človeka ob besedi tej glava zaboli.
Beda, smrt in kri — to v vojni zaživi.
Na bojiščih trupel polno povsod leži.
A v domu praznem otrok joka,
po očetu, ki ga ni, žalostno stoka.
Kdaj otroške solze trda srca omehčajo,
da ljudje po celem svetu spoznajo,
da v slogi in bratstvu le lahko živijo,
grozote in vojne pa z zemlje spodijo»

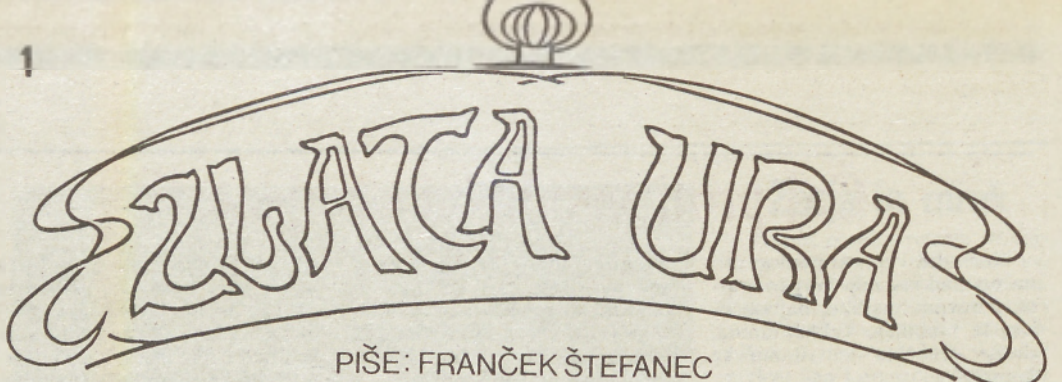
Matej Celec, 4. d,
OŠ Dane Šumenjak, M. Sobota

Narava se prebuja

Končno je spet pokukalo sonce izza oblakov in pregnalo dolgočasno zimo. V še zaspalo naravo je poslalo neznanega pleskarja, ki jo je vso odel v zeleno. Iz zemlje so pokukali prvi znanihcev pomladi, kot so: zvončki, trobentice... in okrasili naravo s svojimi čari. Sedaj še samo čakajo, da bodo pridrevli otroci, ki jih bodo lahko razveselili. Kmalu se bodo vrnile še ptice selivke in nam še bolj popestrile zgodnje pomladne dni. Tudi drevesa so se verjetno že naveličala stare gole obleke. Nadela si bodo novo, iz katere bodo ob svojem času pognali popki in lističi. Čez nekaj časa jo bodo še okrasila s cvetovi. Tudi živali so se naveličale zimskega lenarjenja. Čez vso zimo so lenarile, tako bodo zdaj pridno delale in si vsaka na svoj način iskale hrano.

Tako se narava zopet prebuja iz zimskega spanja.

DARJA FLISAR, 6. a,
OŠ PUCONCI

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC

RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Pokrajina se je kopala v pomladnem soncu in lep je bil pogled z griča na Trojico. Mogočna cerkev s tremi zvoniki je kraljevala nad rahlo valovitim gričevjem in belo zidovje starega samostana je dopolnjevalo njeno podobo. Tri stoletja stoji tam gori in se ozira po Slovenskih goricah.

Sedim na bujni preprogi trav, ozaljšani z rumenimi cvetovi regrata in posuti z drobnimi marjeticami. Uživam v naravi, ki se mi bogato razdaja.

»Lepo pomlad imamo, mar ne...? So vam naši kraji všeč? Ja, Trojice ne najdete povsod... Pa, srečno!« me je s počasi izgovorjenimi besedami ogovoril mimoidoči. Leta so mu razorala obraz in ukrivila hrbet. Gledal sem za njim. S prevelikimi čevlji je krevsal po asfaltni cesti, da je odmevalo v tiho okolje.

»In zakaj vendar sedim tukaj?« mi je šinilo skozi možgane, ko sem prenehal sanjariti. Nešteto krat me je zadnja leta vodila pot tod mimo, a se nisem nikoli ustavil. Danes pa, glej, kot bi mi nekdo velel:

»Zaustavi vozilo ob cesti. V miru se ozri po pokrajini in se spomni, da si bil del nje.«

Sonce je zatonilo in nenadoma je, kot žaromet izza temine, spet posijalo proti vzhodu, proti Zgornjemu Porčiču. Izpod gričevja se je komaj zaznavno vila stara struga Ročice. Vzporodno z njo je tekla voda v ravnem, sveže izkopanem koritu. Zagledal sem se v dolino pod seboj, kjer ob opusteli strugi potoka stoji onemogel mlin.

Pozimi leta 1941 sva se z očetom za trenutek ustavila na hribu nad Ketiševim mlinom. Štiri leta sem bil star in oči so mi zalivale solze. Brisal sem jih v rokav prekratkega suknjča in oče je stal ob meni z resnobnim obrazom. Gledal je, zdaj proti Gornjemu Porčiču, zdaj v dolino pod seboj, in me bodril:

»Mlin strica Tirzeka ni tako daleč od našega doma in tu ti ne bo ničesar primanjkovalo...« Se je hotel nekaj reči, pa so se mu besede ustavile v grlu. Pomislil je, kako je moja mati hlipala ob slovesu in pravila:

»Kaj res ga moramo dati službi? Naj bi ostal doma, mogoče se bodo vrnili boljši časi?« Potem

»In zakaj vendar sedim tukaj?« mi je šinilo skozi možgane...

me je ljubeče pobožala po licih, se zavila v dolgo pleteno ogrinjalo in počasi odšla v hišo. Od žalosti spačen obraz se je nekaj trenutkov za tem pokazal v oknu hiše na bregu. Nemo je zrla za nama.

»Preveč jo je prizadelo, pa še sedaj, ko pričakuje petega otroka,« je nekako sam sebi zamrmral oče in glasno dodal:

»No, Franček, nehai jokati. Pri stricavih bodo mislili, da si mevža.«

Stopala sva po bregu navzdol. Drselo je, da si se komaj držal na nogah. In sneg je škripal pod podplatmi in zeblo me je v noge, obute v čevljičke iz svinskega usnja. Skozi pore je pronicala moča in mraz se je vpiljal v nogi.

Prispela sva do sredine Kranjčevega brega, ko so se oglasili trojiški zvonovi. Z vsemi tremi bratstvi velikani so vabili zvonarji vernike k nedeljski pozni maši. Prenehal sem hlipati, da bi prisluhnil sozvočju zvonjenja. Lepo je bilo slišati, kako se je čez zasneženo pokrajino razlegalo: »Bim-bam, bim-bam, bom...«

»Dober dan bog daj!« je zmotila idilo starka, ki nama je prišla naproti. Iz povešenih ust na mlahanem obrazu je spuščala v zimski dan belo sapo. Bilo ji je kakih sedemdeset let in zdelo se je, da poslednjič leze v ta breg. Preveč jo je zdelalo življenje. Bila je neka dekla iz Oseka. Obraz ji je objemala zlizana svilenata ruta, nizko telo pa je bilo ovito v črno štrekanco, izpod katere je do tal segalo staro temnozeleno krilo, spodaj okrašeno z plišastimi pasovi. Nedeljo za nedeljo je bila pozimi tako oblečena.

»Kdo bi ji kupil nov gvan, ko pa je le še za nadlogo pri hiši,« je pogosto po moško modroval njen gospodar.

»Čigav pa si ti, nisem te še videla,« me je ogovorila ženica.

Moiče, skoraj prestrašeno sem jo gledal, ona pa me je s koščeno roko prijazno potrepjala po rami. Stopil sem korak nazaj in se boječ oprijel očetovih nog.

»Štefanečeva z gornjega konca Trojice sva, tam poleg Porčiča smo doma. Malega peljem služiti k mlinarjem,« me je rešil iz zadrege oče.

»Revček, revček... Tako si še majhen, pa že moraš od hiše,« je zamišljeno dodala starka in je počasi, drseče nadaljevala pot.

»Kaj hočemo, nam je pač tako usojeno...« je še mrmrala sama sebi.

Greibenjak pri stricavem mlinu je bil ves olepšan z ledenimi svečami. Voda je odtekala po zaledenelih lesenih žlebovih, speljanih mimo pogonskih koles. Bila je nedelja in mlin je stal.

Zagledal sem se v velika, zeleno prepletkana pločevinasta vrata in milo se mi je storilo ob misli, da bo sedaj to moj novi dom, da ne bom več živel z brati in materjo.

»Zdaj bodi dovolj te cmeravosti. Bodi korajžen. Vstopila bova! Tukaj ti ne bo ničesar manjkalo...« je velel oče in že sva bila v priketu, polnem vrea z zrnjem in moko.

»Je kdo doma?« je povzdignil glas oče.

»Le naprej, le naprej!« je izza kuhinjskih vrat velel mladeniški glas.

Iz veže so vodila vrata v mlin, kuhinjo in prednjo hišo. Kmalu je prišel iz kuhinje bratranec Tonček s krožnikom potice v rokah.

»Čakal sem vaju. Ostali so pri maši. Gremo v hišo, tam je toplo,« je velel in trenutek za tem v prostorni kmečki sobi nadaljeval:

»No, Franček, ti je všeč pri nas?«

Uvidel je mojo potrlost in ni vedel, kako bi me razvedril.

»Skupaj bova mla in krave bova pasla poleti. Boš videl, da bo lepo,« je iskal spodbudnih besed.

Boječe sem se oziral po prostoru, od velike krušne peči je prihajala prijetna toplota. Pohištvo je bilo skoraj novo. Lepše od domačega. Sedli smo na klop za veliko mizo v kotu, pogrnjeno s čistim starinskim prtom. Tonček, ki mu je bilo kakih dvajset let, nama je prijazno ponudil potico.

Ko so se vrnili stričevi iz cerkve, sem sredi beglega dne spal v veliki postelji v štubli. Tonček me je tako za nekaj časa rešil mučne zadrege ob srečanju s stričevo družino, katere del sem ostal celo desetletje.

Mlinarji so bili poleg kovačev, kolarjev, čevljarjev in drugih obrtniki, katerih mize so bile skoraj vedno polne hrane, in tudi za obleko in obutev se je našlo dovolj denarja. Na Ročici so stoletja dolgo mleli stari mlinski kamni. Kakih pet mlinov je stalo od njenega izvira do izliva v Pesnico. Precej za lenobno tekoče vodovje, dolgo le kakih petnajst kilometrov.

Pozneje, ko sem doraščal, mi je Katika, žena strica Tirzeka, pripovedovala o preteklosti Ketiševga mlina, o svojem življenju in preteklosti Trojice.

V drugi polovici devetnajstega stoletja je bil lastnik mlina neki Koren. Kdo bi vedel, od kod je priromal v to dolino pod Trojico. Od njega je kupil mlin Jakob Strniša. Leta 1854 se je rodil v Križevcih na Murskem polju — ali pri Sv. Križu, kot so takrat pravili temu kraju. Od tam se je priženil v Krog v Prekmurju in imel mlin na reki Muri.

Nekoč je z družino romal k Sv. Trojici v Slovenskih goricah, da si izprosi od Boga milosti, zdravja in blaginje.

Velika baročna cerkev je bila prepolna vernikov, ki so skesanih src molili in spremljali po dve, tri ali več maši. Ob romanjih so opravljali menihi službo božjo tudi pri stranskih oltarjih in v kapelah, ki jih ima Trojica veliko.

Molitve, petje pesmi v čast nebeščanov in globoki vzdihni vernikov so preplavljali velik obokan cerkveni prostor, ki so ga osvetljevale neštete sveče, prižgane na oltarjih in na velikih lestencih.

Po spovedi so Strniševi opravili obhajilo in se napotili skozi množico na križev pot.

Po bregu, ki gleda od Trojice proti Lenartu, so bile razvrščene postaje križevega pota. Kristusovo trpljenje je bilo upodobljeno v obliki velikih lesenih rezbarij. Spodaj, ob vznožju hriba, so verniki padali na kolena in ob prvi postaji začeli z molitvami in petjem. Kleče so se počasi pomikali od postaje do postaje po bregu navzgor.

Bolečine so premagovali z mislimi in upanjem, da jim bo Bog poplačal trpljenje z dobro letino ter zdravjem pri svojcih in živini.

Strniševi: Jakob, njegova žena Margita in hčerka Gabika, so se s poslednjimi močmi bližali štirinajsti postaji križevega pota, ki je stala ob cerkvi na vrhu hriba. Zemlja je bila krvava od ranjenih kolien številnih romarjev.

Lici slabotne šestnajstletne Gabike sta bledeli, dokler se ni zgrudila, da ji je rožni venec zdrsl po bregu. Starša sta jo odnesla v senco košate lipe, ki je stala ob samostanu.

Okoli Strniševih so se prerivali radovedneži. Starke so majale z glavami in menile, da bi morali poklicati katerega od menihov iz samostana. Odnehale so, ko so zvedele, da je bilo dekleta dne že pri obhajilu.

Ko je Gabiko minila slabost, sta jo starša priejala pod pazduho in počasi so se napotili navzdol proti trgu. Na obeh straneh ceste so bili krošnjariji. Pod veliko belo platneno streho je prodajal leotar medenjake v obliki pisanih srčkov, konjičev in iz velikega bakrenega vrča je dišalo po medicini.

Medica je Gabiko okrepčala. In ko so si Strniševi potešili glad z medenjaki, so krenili na dolgo pot. Čakalo jih je čez štirideset kilometrov hoje.

Pešočili so po bližnjici skozi bukov gozd. Gabika je bila še vedno bleda v obraz in korak ji je zastajal. Starša so začele spreletavati zle slutnje. Dekle je začelo bolehati pred kakimi šestimi leti. Gombocova Tera iz Kroga v Prekmurju, ki je veljala v vasi za ljudsko zdravnico, je dala vedeti, da bo deklet zapustilo ta svet še v rosnih mladosti.

Steza, po kateri so se vračale skupine romarjev proti vzhodu, je iz Trojice kratek čas vodila skozi gozd, se spustila med njivami in ob strugi Ročice proti Korenovemu mlinu.

Strniševi so se zagledali v leseno kolesje Korenovega mlina. Mlin je miroval in voda je šumeč tekla skozi dvignjeno zapornico.

(nadaljevanje prihodnjici)

PROIZVODNO GRADBENO
PODJETJE p. o. LJUTOMER

69240 LJUTOMER, Ormoška c. 3
telefon: (069) 81-533, 81-207

TOKRAT VAM PREDSTAVLJAMO NEKAJ PRIMEROV ENODRUŽINSKIH HIŠ, PRIMERNIH ZA NAŠO POKRAJINO

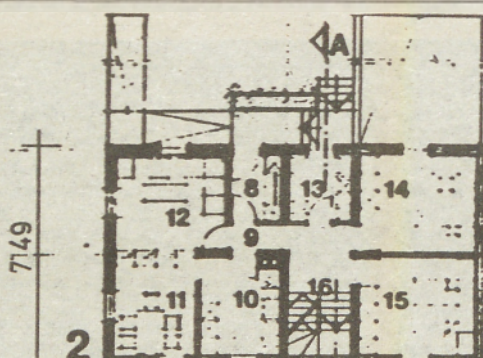
STE SE ODLOČILI ZA GRADNJO?

IZ NAŠEGA PROGRAMA VAM NUDIMO:

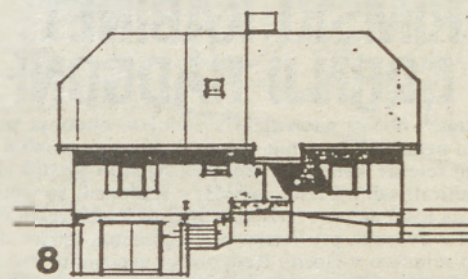
- izdelavo idejne zasnove objekta ter kompletne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja in izvedbo objekta;
- izdelavo tipskih načrtov za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš;
- gradnjo stanovanjskih, poslovnih, industrijskih ter ostalih investicijskih objektov ali prostorov;
- obnovo in popolno sanacijo starih zgradb in objektov;
- izdelavo in montažo jeklenih konstrukcij ter proizvodnjo kovinskih izdelkov po naročilu;
- izdelavo, prodajo ter dostavo betona ter raznih izdelkov iz betona;
- prevzemamo in izvajamo vsa zaključna dela v gradbeništvu: fasade, vodovodne in električne inštalacije, inštalacije parnega ogrevanja, ključavničarska in kleparska dela, mizarska in tesarska dela ter druga zaključna dela pri gradnji in obnavljanju objektov.

**PRIHRANITE ČAS IN DENAR, ZATO STOPITE V STIK Z
NAŠIMI STROKOVNJAKI, KI VAM BODO POMAGALI
PRI REŠITVI VAŠEGA PROBLEMA!**

KMEČKI DOM

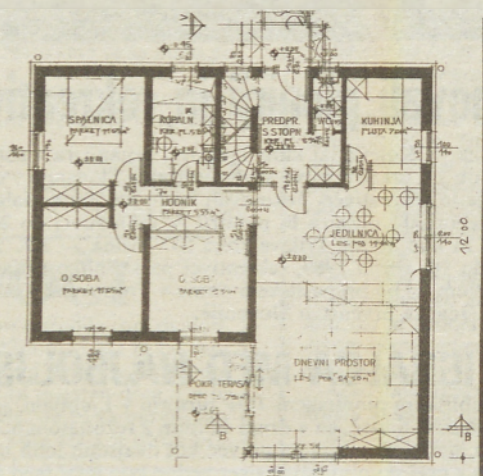

Tloris pritličja

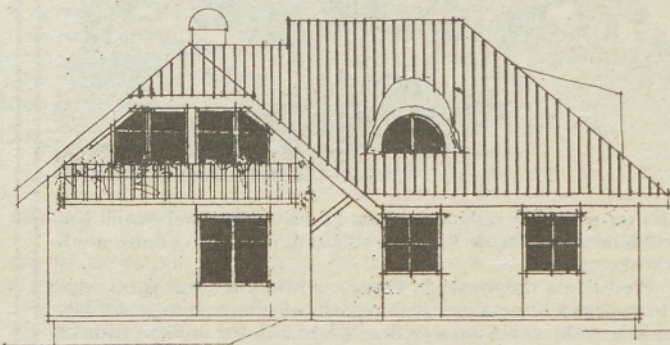

Fasada

ATRIJSKA HIŠA

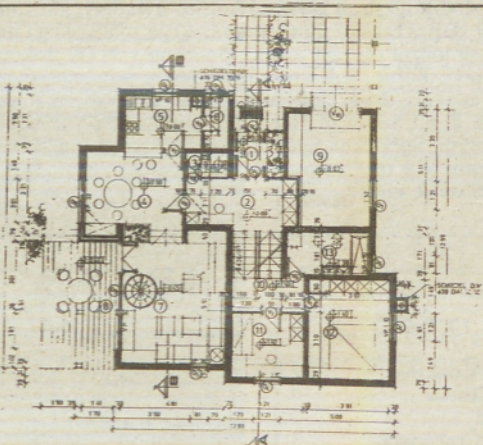

Tloris pritličja

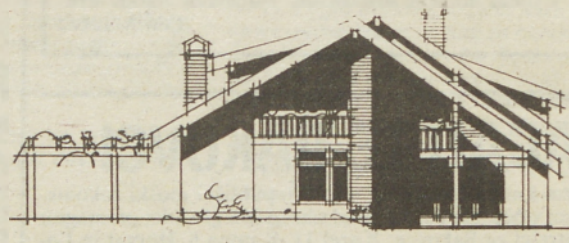

Južna fasada

MEDETAŽNA HIŠA

Tloris pritličja

Južna fasada

JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA

OKNA • VRATA • MONTAŽNE HIŠE

POSUJLO 1 + 6 z 20-odstotnimi obrestmi ali
20-odstotni popust pri plačilu z gotovino —
brezplačen prevoz za večje nakupe

Prodajni program

- okna TERMOTON in JELOBOR SU
- polkna, rolete, žaluzije
- notranja naravna in lužena vrata
- vhodna in garažna vrata različnih izvedb
- lesene obloge
- vrtno garniture
- montažne pregradne stene...

Prodajna mesta

Škofja Loka, Kidričeva 58, tel. (064) 631 241
Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22 921
Celje, Božičeva 3, tel. (063) 25 881

Strokovni nasveti

vsak dan od 7. do 15. ure
v soboto od 7. do 12. ure

opekarna ptuj

od temeljev
do strehe

OPEKARNA PTUJ

Žabjak 1

62250 PTUJ

Informacije: (062) 775 111

Skladišče Gornja Radgona (069) 74 396

Negorljiva mineralna plošča NEGOR tip GL-1

Sestava:
NEGOR tip GL-1 je negorljiva plošča izdelana iz ekspandiranega vermikulita, z ustreznimi vezivi.

Lastnosti:

- lahko se obdeluje,
- je negorljiva,
- ne vsebuje zdravju škodljivih snovi,
- pri visokih temperaturah ne sprošča toksičnih snovi,
- pri oblepjanju ob uporabi ustreznih lepil ne povzroča težav.

Uporaba:

Plošče NEGOR tip GL-1 uporabljamo kot samonosilni gradbeni element. Primerne so za izdelavo elementov, ki so odporni proti požaru:

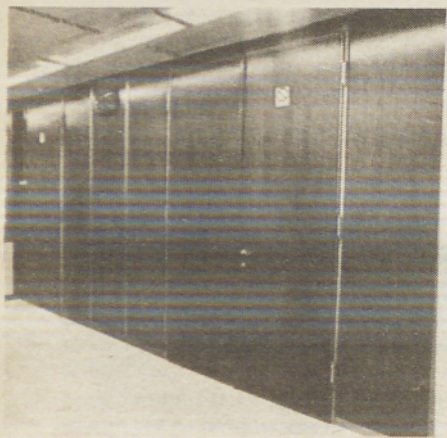
- predelnih sten, oblog, stropov, vrat in pohištva v ladjedelnstvu in gradnji vagonov,
- predelnih sten, spuščeni stropov, oblog sten, stropov in strešnih konstrukcij v industrijskih, upravno-administrativnih, hotelskih in drugih zgradbah,
- oblog jeklenih konstrukcij,
- oblog klima-kanalov,
- jaškov električnih kablov,
- podlog termoakumulacijskih peči.

Obdelovanje:

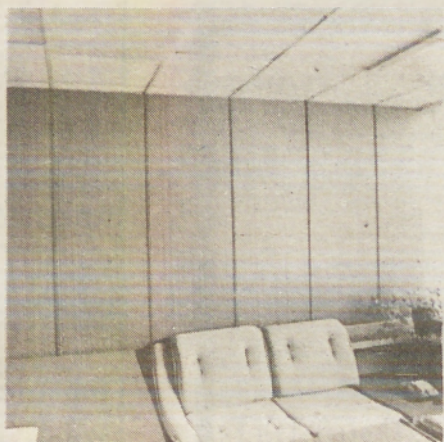
Plošče NEGOR tip GL-1 lahko obdelujemo z mizarskim orodjem in lesnoobdelovalnimi stroji. Pri strojnem rezanju, vrtanju in rezkanju priporočamo uporabo utrjenih rezil.

Površinska obdelava:

Plošče imajo primerno površino za lepljenje laminata, tapet ali kovinske folije, nanašanje raznih barv in dekorativnih kitov. Pred furniranjem ali oblepjanjem s folijo pa je potrebno brušenje. Za lepljenje laminatov in kovinskih folij priporočamo poliuretansko lepilo.

Brest,
Industrija pohištva, n.s.o.o.
Tozd Mineralka,
Tovarna ognjeodpornih
mineralnih plošč, n.s.o.o.
61380 Cerkljica, Jugoslavija
Telefon: 1061/ 791 200
Telex: 31 167
Telefax: 1061/ 791 309

MERKUR KRANJ

VEDNO MISLI NA VAS

Za letošnje gradbeno sezono v štirinajstih prodajalnah Merkurja Kranj z gradbenim materialom in opremo ugotavljajo, da bi težko govorili o nekakšnem začetku. Zaradi ugodne (za gradnjo) zime se je lanska gradbena sezona potegnila kar v letošnjo, zato spomladanski dnevi za številne graditelje ne bodo pomenili starta, marveč kar nadaljevanje. Prav zato tudi ne preseneča ugotovitev, da ima štirinajst Merkurjevih prodajal na Gorenjskem, na območju Ljubljane ter Litije in v Pivki v tem trenutku bogato izbiro vseh vrst gradbenih materialov od cementa in apna ter opečnih izdelkov, do inštalacijskih in izolacijskih ter različne opreme in ogrevalnih naprav. Zato, da vam ne bo treba iskati ali pa v negotovosti čakati ta ali oni material, so poskrbeli v Merkurju, kjer vedno mislijo na vas...

Tudi letos, pravijo v Merkurju Kranj, velja njihov slogan: Pravi ljudje na pravem mestu. Sicer pa je v primerjavi z dvema, tremi leti nazaj tržišče z različnimi gradbenimi materiali veliko bolj zloženo in tudi zato ni razloga, da Merkurjevi prodajalci ne bi mogli ustreči tako rekoč vsaki vaši želji. Vseeno pa ne bo odveč, da se o posameznem materialu, ki ga potrebujete, morda najprej prepričate po telefonu. Informacije po telefonu namreč v Merkurjevih prodajalnah niso nobena posebnost. Se več. Tudi svetujemo vam in če ste prepričani, kaj potrebujete, lahko to tudi naročite po telefonu, potem pa se v prodajalni dogovorite, kam in kdaj vam material ali izdelek pripeljejo. Že zdaj tudi lahko naročite material, ki ga boste morda potrebovali zaradi poteka gradnje šele proti koncu gradbene sezone. Pripeljali vam ga bodo takrat, kadar boste želeli.

Čeprav so letos razmere na tržišču, pa ne le pri gradbenih materialih, predvsem glede cene, precej čudne, da ne rečemo neu-

rejene, si v Merkurju prizadevajo, da med posameznimi prodajalnami ne bi bilo pomembnejših razlik. Vendar dodatna informacija v določenem trenutku tu in tam v posamezni od štirinajstih prodajalnih ne bo odveč. Ko smo v minulih dneh obiskali nekatere prodajalne, smo se prepričali, da je pravilo v Merkurjevih prodajalnah: Zadovoljen kupec. Lahko se vam bo tudi pripetilo, da kakšnega izdelka ali materiala tisti hip v določen prodajalni ne boste dobili. V takem primeru velja povprašati v drugi. Nasploh pa velja nasvet, da se s prodajalci pogovorite, kaj boste letos potrebovali pri obnovi, vzdrževanju, gradnji... Tako se boste tudi izognili morebitnim neprijetnim presenečenjem, da materiala takrat ne bo, ali pa vsaj takšnega ne, kot bi želeli.

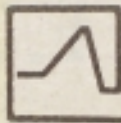
Še najbolj pa je, če imate možnost, da materiale, ki jih boste potrebovali med letošnjo sezono, čimprej nabavite. Glede cene je namreč trg tako negotov, da bi bilo najbolje, da še preden zasađite lopato, že imate ves material

za gradnjo. Vendar pa v Merkurju vseeno skušajo ublažiti tudi tovrstne težave graditeljev. Ena od olajšav pri premagovanju in hitrem naraščanju stroškov materialov pri nakupu so kratkoročna posojila in gotovinska plačila s popusti. Ob nakupu gradbenega materiala v vrednosti nad 500 tisoč dinarjev (razen pri izdelkih črne in barvne metalurgije oziroma pri betonskem železu in armaturnih mrežah) vam v Merkurjevih prodajalnah odobrijo 15-odstotni popust. Material pa lahko kupite tudi z brezobrestnim posojilom in plačilom s čeki oziroma v štirih obrokih. Prvi obrok oziroma polog pa je 30 odstotkov od vrednosti celotnega nakupa.

Če ste torej letos član velike družine graditeljev, potem že sedaj prav gotovo poznate Merkur Kranj oziroma njegove prodajalne. In tako, kot je že doslej, bo tudi letos MERKUR KRANJ, vedno misli na vas. Zato ne odlašajte. Oglasite se v Merkurju in se pogovorite s prodajalci o vaših letošnjih gradbenih načrtih.

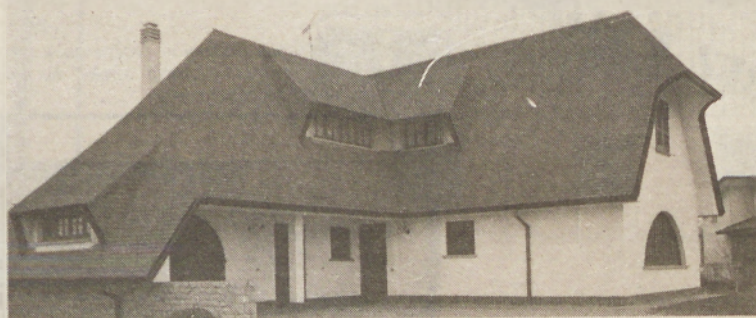
Varna in trajna streha nad glavo

Škodlasta bitumenska strešna kritina

TEGOLA CANADESE

je trajna, odporna na vremenske vplive, negorljiva, lahka in bo zatorej preživel tudi dediče vaše hiše.

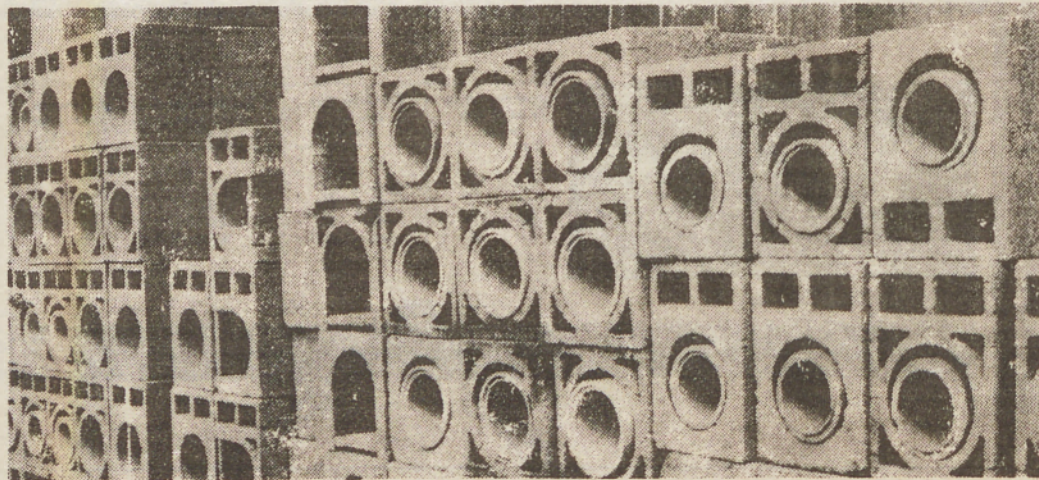

Zastopa in prodaja v konsignaciji:

40
lesnina

ZUNANJA TRGOVINA
61000 Ljubljana, Titova 81
tel.: (061) 328-745

Prodaja tudi LESNINA
GRAMEX ter LESNINA
maloprodajne trgovine
gradbenega materiala
v Jugoslaviji

MERKURJEVE PRODAJALNE GRADBENEGA MATERIALA

- GRADBINKA - KRANJ
- DOM - NAKLO
- ŽELEZNINA - RADOVLJICA
- ŽELEZNINA - BLED
- KOVINA - LESCE
- UNIVERSAL - JESENICE
- KAŠMAN - ŠKOFJA LOKA
- PLEVNA - ŠKOFJA LOKA
- ŽELEZNINA - GORENJA VAS
- ŽELEZNINA - LJUBLJANA (Tržaška cesta)
- KLADIVAR - LJUBLJANA (Zaloška cesta)
- OKOVJE - SENTVID
- GRADBENI MATERIAL - LITJA
- GRADBENI MATERIAL - PIVKA - PETELINJE

- Cement, apno
- Opečni izdelki (zidaki, modularni zidaki, strešna opeka)
- Schiedel dimniki
- Armaturne mreže in betonsko železo
- Kanalizacijske, odtočne in drenažne cevi
- Salonit plošče in cevi
- Izolacijski materiali (tervol, stiropor, kombi plošče, siporex)
- Hidroizolacijski materiali (bitumenske smo'e, lbitol, izotekt, strešna lepenka)
- Betonski mešalci, samokolnice, sejalne mreže, gradbeno in zidarsko orodje
- Vodoinštalacijski materiali (cevi, fittingi, ventili, pipe)
- Peči, inštalacijski materiali in oprema za centralno ogrevanje
- Solarna tehnika (kolektorji, bojlerji)
- Keramične ploščice, sanitarna keramika in oprema
- Elektroinštalacijski materiali

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČINSKIH SKUPŠČIN: GORNJA RADGONA, LENDAVA IN MURSKA SOBOTA

Odgovorni urednik: Martin Vinčec

Leto XXV

Murska Sobota, dne 13. aprila 1989

Št.: 8

54. Odlok o sprejetju spremembe dela zazidalnega načrta za poštno-prometni center ob Bakovski ulici v Murski Soboti
55. Odlok o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlašeno stavbno zemljišče v občini M. Sobota za leto 1989
56. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini M. Sobota
57. Sklep o razpisu referendumu o uvedbi krajevnega samoprispevka v KS Selo-Fokovci
58. Sklep o razpisu referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka

- za območje krajevne skupnosti Ratkovci, naselja Ratkovci, Kančevci, Ivanovci in Lončarovci
59. Sklep o uvedbi samoprispevka za območje krajevne skupnosti Gančani
60. Sklep o spremembi oz. dopolnitvi Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevne skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu dne 15. 12. 1985
61. Sklep o ukinitvi celodnevne vzgojnoizobraževalne oblike dela na Osnovni šoli Gornji Petrovci
62. Sklep o soglasju za ukinitve celodnevne oblike dela na Osnovni šoli Gornji Petrovci

54

Na podlagi 39. člena v zvezi s 43. členom Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter na podlagi 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 30. 3. 1989, sprejela

ODLOK

o sprejetju spremembe dela zazidalnega načrta za poštno-prometni center ob Bakovski ulici v Murski Soboti

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se sprejme sprememba dela zazidalnega načrta za poštno-prometni center ob Bakovski cesti, katero je pod številko 3/88—ZN/MS izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota v avgustu 1988.

2. člen

Sprememba zazidalnega načrta iz prejšnjega člena odloka vsebuje:

1. tekstualni del:
 - izjave o opravljeni notranji kontroli in upoštevanju predpisov,
 - obrazložitev prostorskih pogojev za realizacijo načrta,
 - ocena stroškov predvidenih ureditev,
 - soglasja pristojnih organov in organizacij;
2. grafični del:
 - izrez iz družbenega plana občine M. Sobota za obdobje 1986—1990 v M I : 5000,
 - kopija katastrskega načrta v M I : 1000,
 - situacija obstoječih objektov in kom. naprav v M I : 1000,
 - omejitve in razmejitve v območju obdelave v M I : 1000,
 - arhitektonsko-zazidalna situacija v M I : 500,
 - zakoličena situacija v M I : 500,
 - požarna varnost, zaklониšča v M I : 500,
 - komunalne naprave v M I : 500.

II. MEJA IN FUNKCIJA OBMOCIJ

3. člen

Meja območja zazidalnega načrta poteka po zahodnem robu Bakovske ulice, po železniški progi Murska Sobota — Ljutomer in na južni strani po severnem robu dovozne ceste do kompleksa Avtobusni promet.

4. člen

Območje zazidalnega načrta je namenjeno za gradnjo objektov in ureditev površin za potrebe DO za PTT promet.

Predvidena je zazidava servisnih delavnic, poštne centra, v sklopu katerega je predvidena pošta in vratarnica, ter zaklониšče in objekt za servisne službe. Zunanji prostor se bo uredil kot odprto skladišče montažnega materiala in drogov, delno pa kot parkirišče in zelenice. Predvidena je tudi manjša rekreacijska površina.

III. FUNKCIONALNE IN OBLIKOVALSKE REŠITVE OBJEKTOV IN NAPRAV TER MOŽNA ODPSTOPANJA

5. člen

Kompleks je dostopen preko novega cestnega priključka na Bakovsko ulico. Parkirišče, ki je zunaj ograje, mora biti primerno utrje-

no. Površine za skladiščenje materiala morajo biti utrjene in asfaltirane oziroma betonirane.

6. člen

Objekti so lahko trdne ali montažne zgradbe z max. višinskimi gabariti do 10,00 m. Odstopanja v velikosti objektov so možna pod pogojem, da razdalja med objekti ne bo manjša od max. višine bližnjega objekta. Odstopanja, ki bi posegala v zaščitne pasove železniškega in cestnega sveta oziroma do meja, ki jih določa Pravilnik o pogojih za graditev gradbenih objektov ali drugih objektov, saditev drevja ter postavljanje naprav v varovalnem progovnem pasu in v varovalnem pasu ob industrijskem tiru (Ur. list SRS, št. 2/87, 25/88) niso dovoljena.

7. člen

Predvideni objekti imajo praviloma dvokapne strehe s smerjo slemen vzdolž objekta. Dopustni so minimalni nakloni in poljubno kritina, ki zavisi od konstrukcije objekta.

8. člen

Vsi objekti morajo biti (odvisno od funkcije) priključeni na že zgrajene komunalne naprave. Vsi priključki morajo biti v zemlji.

9. člen

Do izgradnje kanalizacije se mora za odvod fekalnih vod zgraditi prekatna vodotesna greznica. Meteorne vode z utrjenih površin ob servisnih delavnicah se smejo začasno, t. j. do izgradnje južnega kolektorja, odvajati v teren le preko lovilcev maščob.

IV. ETAPNOST IZVAJANJA

10. člen

Gradnja objektov in urejanje površin se bo izvajalo postopoma. Do končne izvedbe ostanejo vsa zemljišča in obstoječi objekti v sedanjosti rabi.

Pred izgradnjo objektov se mora zgraditi cestni priključek ter zemljišče minimalno opremiti. Komunalni in energetski priključki morajo biti dimenzionirani na končno izvedbo.

11. člen

Obstoječi stanovanjski in gospodarski objekti na parc. št. 4592, 4594, 4593, so predvideni za rušenje v 2. fazi. Na objektih in napravah so do rušenja dopustna le nujna vzdrževalna dela.

V. KONČNE DOLOČBE

12. člen

S sprejetjem tega odloka prenehajo veljati določila 32. člena Odloka o sprejetju zazidalnih načrtov za posamezna območja v mestu M. Sobota (Ur. objave, št. 11/75, 12/77, 29/81) v območju, navedenem v 3. členu tega odloka.

13. člen

Sprememba zazidalnega načrta je stalno na vpogled občanom in organizacijam pri občinskem upravnem organu, pristojnem za urejanje prostora ter na Zavodu za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota.

14. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka vrši Uprava za inšpekcijske službe občin Pomurja, Enota v Murski Soboti.

15. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občine Pomurja.

Številka: 352-10/89-1

M. Sobota, dne 30. 3. 1989

Predsednik

Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

55

Na podlagi 40. člena Zakona o razlastitvi in o prisilnem prenosu nepremičnin v družbeni lastnini (Ur. list SRS, št. 5/80), 12. člena Pravilnika o enotni metodologiji za izračun prometne vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj ter drugih nepremičnin (Ur. list SRS, št. 8/87) ter na podlagi 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave pomurskih občin, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 30. 3. 1989, sprejela

ODLOK

o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlašeno stavbno zemljišče v občini Murska Sobota za leto 1989

1. člen

Ta odlok določa povprečno gradbeno ceno in povprečne stroške komunalnega urejanja stavbnih zemljišč za območje občine Murska Sobota ter koristi za razlašeno stavbno zemljišče za posamezna območja v občini Murska Sobota.

2. člen

Povprečna gradbena cena in povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini Murska Sobota iz leta 1988 kot osnovna elementa za izračun valorizirane vrednosti stanovanjske hiše oziroma stanovanja v letu 1989 znašata:

— povprečna gradbena cena za kv. m uporabne stanovanjske površine znaša 2.583.220.— din,

— povprečni stroški komunalnega urejanja stavbnih zemljišč pa znašajo 15 % gradbene vrednosti zgradbe, oziroma objekta, od tega 10 % za napravo kolektivne rabe in 5 % za napravo individualne rabe.

3. člen

Korist za razlašeno stavbno zemljišče se določi v odstotku od povprečne gradbene cene, ki se je oblikovala v preteklem letu za kv. m stanovanjske površine v družbeni gradnji in znaša:

— na območju mesta M. Sobota 1 %, kar znaša 25.830.— din,
— na območjih izven mesta M. Sobota, ki se urejajo z zazidalnimi načrti oziroma urbanističnimi načrti (Rakičan, Bakovci, Rogašovci-Jurij, Krog, Satahovci, Černelavci-Veščica, Kupšinci, Polana, Marikšavci, Nemčavci, Martjanci, Noršinci, Moravske Toplice, Beltinci, Cankova, Dokležovje) 0,8 odstotka, kar znaša 20.660.— din,
— na vseh ostalih območjih občine M. Sobota 0,6 odstotka, kar znaša 15.500.— din.

4. člen

Z dne, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati Odlok o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini Murska Sobota za leto 1988 (Ur. objave pomurskih občin, št. 19/88).

5. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 466-3/89-1

M. Sobota, 30. marec 1989

Predsednik

Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

56

Na podlagi 1. in 4. člena zakona o komunalnih taksah (Uradni list SRS, št. 28/64, 7/70 in 7/72) in 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 30. marca 1989 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini Murska Sobota

1. člen

Tarifa komunalnih taks, ki je sestavni del odloka o komunalnih taksah v občini Murska Sobota (Uradne objave, št. 18/86, 9/87 in 5/88) se spremeni in glasi:

Tar. št. 1

Za uporabo glasbenih avtomatov v javnih lokalih se plača letno 50.000.— din

Tar. št. 2

Za uporabo igralnih sredstev v javnih lokalih se plača letno:
— za biljard (navadni ali avtomatski) 50.000.— din
— za avtomatska kegljišča — za vsako stezo 50.000.— din

— za fliperje in video igre, za en fliper oz. video igre 80.000.— din
— za vsakega nadaljnega po 100.000.— din
— za druga igralna sredstva po 30.000.— din

Tar. št. 3

Za začasno bivanje turistov na območju občine se plačuje turistična taksa, ki znaša dnevno:

a) v Murski Soboti in Moravskih toplicah
— za domače goste 2.500.— din
— za tuje goste 5.000.— din
b) v ostalih krajih
— za domače goste 2.000.— din
— za tuje goste 4.000.— din

2. člen

Pooblašča se Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota, da med letom kvartalno vsklajuje višino turistične takse skladno z upoštevanjem porasta indeksa cen na drobno, ki ga ugotovi zavod za statistiko SR Slovenije.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, razen tarife številka 3 (turistična taksa), ki se uporablja od 1. januarja 1990 dalje.

Številka: 417-1/89-1

Datum: 31. 3. 1989

Predsednik

Skupščine občine Murska Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

57

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Uradni list SRS 35/86), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Uradni list SRS 23/77) in 42. člena statuta KS Selo—Fokovci je skupščina Krajevnih skupnosti Selo—Fokovci na svoji seji dne 2. 4. 1989 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispvka za območje Krajevnih skupnosti Selo—Fokovci

1. člen

Razpisuje se referendum za uvedbo krajevnega samoprispvka za območje Krajevnih skupnosti Selo—Fokovci. Referendum bo 23. 3. 1989 od 7. do 19. ure na običajnih glasovalnih mestih.

2. člen

Sredstva, zbrana s krajevnim samoprispevkom, se bodo uporabljala za

— komunalno urejanje naselij,
— gradnjo mrljskih vežic v Selo in Fokovcih,
— sofinanciranje modernizacije občinskih cest na območju krajevnih skupnosti,
— druge sprotne potrebe krajevnih skupnosti.

3. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 (petih) let in sicer od 1. 5. 1989 do 30. 4. 1994.

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju KS Selo—Fokovci, in sicer:

a.) V DENARJU:
— 2 odstotka od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja in nadomestil ter od pokojnin
— 20 odstotkov od katastrskega dohodka
— 2 odstotka od obrti
— 5 odstotkov od povprečnega OD v preteklem letu v SRS zaposleni v tujini mesečno.
b.) V DELU:
— za lastnike zemlje vsako leto po vsakem hektarju obdelovalne zemlje po en delovni dan
— ostala gospodinjstva po 3 delovne dneve
— lastniki enega traktorja 8 ur in lastniki več traktorjev 16 ur v prevozi letno.

Nadomestilo za neopravljeni delovni dan in neopravljene traktorske prevoze sproti določa svet krajevnih skupnosti.

5. člen

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

6. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice pa so v delovnem razmerju.

7. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki ima naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST
SELO—FOKOVCI

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 23. 3. 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka za območje KS Selo—Fokovci za obdobje od 1. 5. 1989 do 30. 4. 1994, ki se bo uporabljal za

- komunalno urejanje naselij
- gradnjo mrljskih vežic v Selo in Fokovcih
- sofinanciranje modernizacije občinskih cest na območju krajevnih skupnosti
- druge sprotne potrebe krajevnih skupnosti

znaša

- a.) V DENARJU:
- 2 odstotka od neto osebnih dohodkov iz delovnega razmerja nadomestil ter pokojnin
 - 20 odstotkov od katastrskega dohodka
 - 2 odstotka od obrti
 - 5 odstotkov od povprečnega OD v preteklem letu v SRS od zaposlenih v tujini mesečno

b.) V DELU

- za lastnike zemlje vsako leto po vsakem hektarju obdelovalne zemlje po en delovni dan
- ostala gospodinjstva po 3 delovne dneve
- lastniki enega traktorja 8 ur in lastniki več traktorjev 16 ur v prevozi letno.

Nadomestilo za neopravljeni delovni dan in neopravljene traktorske prevoze sproti določa svet krajevnih skupnosti.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka oziroma besedico »PROTI«, če se z uvedbo samoprispevka ne strinja.

8. člen

Za zbiranje sredstev in za izvajanje del bo odgovorna skupščina Krajevnih skupnosti Selo—Fokovci.

9. člen

Nadzor nad zbiranjem in porabo zbranih sredstev bo opravljal svet Krajevnih skupnosti Selo—Fokovci in bo o tem vsako leto poročal zboru delovnih ljudi in občanov.

10. člen

Ta sklep velja 8. dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Selo—Fokovci, 2. 4. 1989

Predsednik Skupščine
KS Selo—Fokovci
Evgen Jakiša l. r.

58

Na podlagi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85) in 42. člena Statuta krajevnih skupnosti Ratkovci je skupščina krajevnih skupnosti Ratkovci na seji dne 3. 4. 1989 po predhodnih odločitvah na zborih delovnih ljudi in občanov naselja Ratkovci, Kančevci, Ivanovci in Lončarovci sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za območje krajevnih skupnosti Ratkovci, naselja Ratkovci, Kančevci, Ivanovci in Lončarovci.

1. člen

Razpiše se referendum za območje krajevnih skupnosti Ratkovci, za naselje Ratkovci, Kančevci, Ivanovci in Lončarovci. Referendum bo v nedeljo, dne 30. aprila 1989 od 7. do 14. ure na običajnih glasovalnih mestih v posameznih naseljih.

2. člen

Sredstva zbrana s samoprispevkom bodo v posameznih naseljih uporabljena za naslednje namene:

RATKOVCI in KANČEVCI:

- ureditev mrljskih vežic in pokopališč
- sofinanciranje gradnje prizidkov in vzdrževanja vaško-gasilskih domov
- sofinanciranje izgradnje telefonskega omrežja
- sofinanciranje izgradnje požarnih mlak
- ureditev in posodobitev vaških cest
- ureditev vodovodov
- vzdrževanje objektov družbenega pomena v naseljih
- komunalno urejanje naselij.

Za izvršitev programa bo potrebno 60.000.000 din sredstev. Višina sredstev, ki se bo zbrala s samoprispevkom predvidoma znaša 60.000.000 din.

IVANOVCI:

- asfaltiranje ceste skozi naselje, odseka ceste od križišča ob gozdu—Benedikt in del odseka Sebeborci—Panovci
- dokončna ureditev vaškega doma
- adaptacija zvonika
- vzdrževanje vaških cest.

Za izvršitev programa bo potrebno 50.000.000 din sredstev. Višina sredstev, ki se bo zbrala s samoprispevkom predvidoma znaša 50.000.000 din.

LONČAROVCI:

- asfaltiranje ceste Lončarovci—Kančevci
- vzdrževanje objektov družbenega pomena v naselju
- komunalno urejanje naselja
- Za izvršitev programa bo potrebno 50.000.000 din sredstev. Višina sredstev, ki se bo zbrala s samoprispevkom predvidoma znaša 50.000.000 din.

3. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 let in sicer od 1. 6. 1989 do 31. 5. 1994

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju naselij Ratkovci, Kančevci, Ivanovci in Lončarovci in sicer v naslednji višini:

Naselja RATKOVCI, KANČEVCI in LONČAROVCI

- 1,5 % od netto OD zaposlenih
- 5 % od katastrskega dohodka
- 1,5 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Za asfaltiranje ceste na odseku Lončarovci—Kančevci še dodatno za naselje LONČAROVCI

- 1 % od netto OD zaposlenih
- 10 % od katastrskega dohodka
- 100.000 din letno lastniki traktorjev od vsakega, znesek pa se vsako leto valorizira.

Naselje IVANOVCI

- 0,5 % od netto OD zaposlenih
- 2 % od katastrskega dohodka
- 0,5 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Za asfaltiranje cest še dodatno za naselje IVANOVCI

- 1 % od netto OD zaposlenih
- 3 % od katastrskega dohodka
- 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

5. člen

Samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

6. člen

Delavcem na začasnem delu v tujini, ki imajo na območju krajevnih skupnosti stalno prebivališče, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto, osnovo in višino samoprispevka ter obdobje, za katero se uvaža samoprispevek.

7. člen

Svet krajevnih skupnosti lahko sredstva samoprispevka, ki so začasno prosta vroči pri banki za določen čas v skladu s programom dela krajevnih skupnosti.

8. člen

Pravico glasovanja na referendumu imajo občani, ki so vpisani v splošni volilni imenik in občani, ki še nimajo volilne pravice, pa so v delovnem razmerju.

9. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico. Glasovnica za naselja Ratkovci in Kančevci vsebuje naslednje besedilo:
KRAJEVNA SKUPNOST RATKOVCI,
naselji Ratkovci in Kančevci

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu, dne 30. aprila 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka, ki se uporabi za:

- ureditev mrljskih vežic in pokopališč
- sofinanciranje gradnje prizidkov in vzdrževanja vaško-gasilskih domov
- sofinanciranje izgradnje telefonskega omrežja
- sofinanciranje izgradnje požarnih mlak
- ureditev in posodobitev vaških cest
- ureditev vodovodov
- vzdrževanje objektov družbenega pomena v naseljih
- komunalno urejanje naselij.

Samoprispevek bo predpisan za obdobje petih let in sicer od 1. 6. 1989 do 31. 5. 1994.

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče v naseljih Ratkovci in Kančevci in sicer:

- 1,5 % od netto OD zaposlenih
- 5 % od katastrskega dohodka
- 1,5 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. obkroži besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

Glasovnica za naselje Ivanovci vsebuje naslednje besedilo:

KRAJEVNA SKUPNOST RATKOVCI,
naselje Ivanovci

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 30. aprila 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka, ki se uporabi za:

- asfaltiranje ceste skozi naselje, odseka ceste od križišča ob gozdu do Benedikta in del odseka Sebeborci—Panovci
- dokončna ureditev vaškega doma
- adaptacija zvonika
- vzdrževanje vaških cest.

Samoprispevek bo predpisan za obdobje petih let in sicer od 1. 6. 1989 do 31. 5. 1994.

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče v naselju Ivanovci in sicer:

- 0,5 % od netto OD zaposlenih
- 2 % od katastrskega dohodka
- 0,5 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Za asfaltiranje navedenih odsekov cest pa posebej

- 1 % od netto OD zaposlenih
- 3 % od katastrskega dohodka
- 1 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občani, ki so na začasnem delu v tujini.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

»ZA«

GLASUJEM

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. obkroži besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

Glasovnica za naselje Lončarovci vsebuje naslednje besedilo:
KRAJEVNA SKUPNOST RATKOVCÍ,
naselje Lončarovci

GLASOVNICA

za glasovanje na referendumu dne 30. aprila 1989 o uvedbi krajevnega samoprispevka, ki se uporabi za:

- asfaltiranje ceste Lončarovci—Kančevci
- vzdrževanje objektov družbenega pomena v naselju
- komunalno urejanje naselja.

Samoprispevek bo predpisan za obdobje petih let in sicer od 1. 6. 1989 do 31. 5. 1994.

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno prebivališče v naselju Lončarovci in sicer:

- 1,5 % od netto OD zaposlenih
 - 5 % od katastrskega dohodka
 - 1,5 % od povprečnih osebnih dohodkov v občini v preteklem letu občanov, ki so na začasnem delu v tujini.
- Za asfaltiranje ceste Lončarovci—Kančevci pa posebej
- 1 % od netto OD zaposlenih
 - 10 % od katastrskega dohodka
 - 100.000 din letno lasniki traktorjev od vsakega, znesek pa se vsako leto valorizira.

Plačila samoprispevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

»ZA«

GLASUJEM

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če se strinja z uvedbo samoprispevka, oz. obkroži besedo »PROTI«, če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

10. člen

Glasovnice morajo biti overjene s pečatom krajevnega skupnosti Ratkovci.

11. člen

Sredstva samoprispevka se bodo zbirala na posebnem računu krajevnega skupnosti. Za zbiranje sredstev in za izvajanje del bo odgovoren Svet krajevnega skupnosti.

12. člen

Nadzor nad dotokom sredstev, njihovi uporabi ter izvajanju del vrši svet krajevnega skupnosti Ratkovci, ki o tem enkrat letno poroča skupščini krajevnega skupnosti in zboru delovnih ljudi in občanov.

13. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 01-28/89

Ratkovci, dne 3. 4. 1989

Predsednik
skupščine krajevnega skupnosti
Viljem ŠKERLAK, l. r.

59

Na podlagi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SR Slovenije 35/85) in uspešno izvedenega referenduma dne 19. marca je skupščina krajevnega skupnosti Gančani na seji, dne 22. marca 1989 sprejela

SKLEP O UVEDBI SAMOPRISPEVKA ZA OBMOČJE KRAJEVNE SKUPNOSTI GANČANI

1. člen

Za območje krajevnega skupnosti Gančani se uvede samoprispevek v denariju od 1. 4. 1989 do 31. 3. 1994.

2. člen

Zbrana sredstva iz samoprispevka se bodo uporabljala za naslednje namene:

- a) za finansiranje:
 - vzdrževanja in porabe električne energije za ulično razsvetljavo,
 - ureditev in razširitev dvorane za kulturno dejavnost v vasi ter vzdrževanje prostorov za družbeno-politično življenje v vasi,
 - pokrivanja stroškov za delovanje družbenopolitičnih organizacij, društev in socialno pomoč,
 - vzdrževanja in obnovitev asfaltnih cest ter prometno-varnostne signalizacije v vasi,
 - vzdrževanje in nabave sredstev za SLO,
 - komunalne ureditve vasi.

- b) za sofinansiranje:
 - izgradnje mrliške veže,
 - vzdrževanje in razširitev vodovodnega zajetja s kompleksno analizo vodne,
 - izgradnje enega transformatorja,
 - vzdrževanje poljskih poti,
 - izgradnje športno-rekreacijskih objektov,
 - programov — projektov, ki so širšega družbenega pomena, vendar so v interesu občanov.

Višino sredstev za posamezne namene določi za vako leto posebej skupščina KS Gančani.

Svet KS kontrolira porabo sredstev.

3. člen

Krajevni samoprispevek bo znašal:

- 2 % od netto OD zaposlenih
- 11,2 % od katastrskega dohodka
- 2 % od čistega dohodka obrtnikov (OD + ostanek OD)
- 1 % od pokojnin (razen tistih, ki so izzete po zakonu)
- 2 % za delavce na začasnem delu v tujini in 1 % za upokojece iz tujine, kar se obračunava od povprečnega OD v SR Sloveniji za tekoče obdobje.

4. člen

Krajevni samoprispevek od katastrskega dohodka in od obrtnikov obračuna davčna uprava Skupščine občine Murska Sobota, od osebnega dohodka iz delovnega razmerja in od pokojnin se obračunava ob vsakem izplačilu, ostale izterja Svet krajevnega skupnosti Gančani.

5. člen

Sredstva samoprispevka se zbirajo po posebnem računu KS Gančani štev. 51900-842-035-82292 SDK, podružnica Murska Sobota.

6. člen

Svet KS Gančani je dolžan spremljati zbiranje sredstev in izvajanje referendumskega programa v skladu z letnim programom, ki ga sprejme skupščina KS.

7. člen

Sklep začne veljati po objavi v Uradnih objavah Vestnika. Gančani, 29. marca 1989

Predsednica skupščine
KS Gančani
Ana BUGAR

60

Na osnovi Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS št. 35/85) in Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list, št. 23/77) je Skupščina KS Dokležovje na seji dne 5. 4. 1989 sprejela

SKLEP

O spremembi oz. dopolnitvi Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevnega skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu dne 15. 12. 1985

1. člen

Po odločitvi delovnih ljudi in občanov na referendumu dne 2. 4. 1989 se program iz 4. člena Sklepa o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju Krajevnega skupnosti Dokležovje, sprejetega na referendumu dne 15. 12. 1985 spremeni oz. dopolni z alineji:

- izgradnja otroškega vrta v Dokležovju
- razširitev električnega omrežja in ulične razsvetljave.

2. člen

Nadzor nad izvajanjem del iz 1. člena tega sklepa ter porabo sredstev vrši Skupščina KS Dokležovje.

3. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik skupščine:
Gregor Franc, l. r.

61

Na podlagi 35. člena Zakona o Osnovni šoli (Uradni list SRS št. 5/80 in 29/86) ter v skladu s programom varčevalnih ukrepov Občinske izobraževalne skupnosti M. Sobota na področju vzgoje in izobraževanja je Skupščina Občinske izobraževalne skupnosti M. Sobota na seji, dne 9. novembra 1988 sprejela

SKLEP

o ukinitvi celodnevne vzgojnoizobraževalne oblike dela na Osnovni šoli Gornji Petrovci.

I

S 1. septembrom 1989 se ukine celodnevna vzgojnoizobraževalna oblika dela na Osnovni šoli Gornji Petrovci.

II

Na podlagi evidentiranih potreb se bodo na osnovni šoli G. Petrovci organizirali oddelki podaljšanega bivanja za učence od 1. do 4. razreda.

III

Višek pedagoškega in tehničnega kadra se bo razreševal znotraj obstoječih kadrovskih potreb na osnovnih šolah v občini M. Sobota, oz. pri razpisu del in nalog naj bi omenjeni višek pedagoškega kadra imel določeno prednost pri sprejemanju.

IV

Občinska izobraževalna skupnost M. Sobota bo zagotavljala osebni dohodek za tisti kader, ki zaradi ukinitve COŠ na OŠ G. Petrovci ne bo v ustreznem času dobil ustreznih del in nalog.

Številka: 117/1989-2-1/1

Datum: 9. 11. 1988

Predsednik
Skupščine Občinske izobraževalne
skupnosti Murska Sobota
Karel MAKOVEČKI, l. r.

62

Na podlagi 119. člena Zakona o Osnovni šoli (Uradni list SRS št. 5/80 in 29/86) ter 167. člena Statuta občine M. Sobota (Uradne objave 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 30. marca 1989 sprejela

SKLEP

o soglasju za ukinitve celodnevne oblike dela na Osnovni šoli G. Petrovci.

I

Skupščina občine Murska Sobota daje soglasje k sklepu Občinske izobraževalne skupnosti M. Sobota, z dne 9. 11. 1988 o ukinitvi celodnevne vzgojnoizobraževalne oblike dela na osnovni šoli G. Petrovci s 1. septembrom 1989.

II

Ta sklep velja osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. septembra 1989.

Številka: 601-1/89-1

V M. Soboti, dne 30. marca 1989

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENCIČ, l. r.

PETEK SOBOTA NEDELJA PONEDELJEK TOREK SREDA ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z jutranjim programom z murskega vala v sproščen koncu tedna. Sporočili vam bomo imena dežurnih prodajal, pregledali dogodke ob koncu tedna — predvsem kulturne in športne). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, Utrip življenja — petkova reportaža, reklame, glasba). 18.00 21-232.

TV LJUBLJANA

10.10 Tednik. 11.00 J. A. Lacour: Kajnov nasmeh, franc. nadaljevanka. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik (ponovitev). 17.35 Slovenci v zamejstvu. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.17 Naše akcije. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Podvodna odkritja, ang. dok. serija. 20.50 Detektivka iz Miami, ameriška nadaljevanka. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.00 Gailly, Gailly, ameriški film.

Program LJ 2:
17.00 Satelitski programi-poskusni prenos. 19.00 Videomeh (ponovitev). 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 20.35 Opera Mobile. 21.00 Skupščinska kronika. 21.20 En avtor, en film. 21.35 Želim, da živiš, ameriški film.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli, 15.15 Po-

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

novitve, 17.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Miami Vice, 21.00 Rock gledališče, 21.30 Dnevnik, 22.50 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Derrick, 21.20 Ljubimci — Kreuzberg, 22.15 Filmske novitve, 22.45 Neupogljivi, 0.45 Chicago 1930
Drugi program
16.45 Dediščina Guldenburgov, 17.30 Svet živali, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Lokalni programi, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljubljani Filipini, 21.20 Znanost, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Sport, 22.50 Umetnine.

TV MADŽARSKA

9.10 Appassionata, pon. 2. dela TV filma. 10.05 Handlov koncert, igra orkester St. Martin-in-the-Fields. 17.00 Letni kolobarji, za upokojece. 17.30 Teka, uporabi napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.10 Siromak mora potrpeti, madžarska serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Primer za dva, kriminalka. 21.10 Zavest, madžarska serija. 22.00 Pesmi Károlya Kristófa. 22.35 TV dnevnik.

SOBOTA, 15. april

LJ 1
DVOJNICA, nemški barvni film, 1985, 93 min (DIE ANDERE); režija: Ilse Hofmann; scenarij: Karl-Heinz Willschrei

Film DVOJNICA nemške režiserke Ilse Hofmann (uvajala se je z dobro narejenimi televizijskimi filmi in tako potrdila, da imajo v Nemčiji vrsto izrednih profesionalnih režiserk), je napet od začetka do konca. Gre za svojevrsno kriminalno-psihološko dramo, v kateri neobvladane strasti, predvsem ljubezen in ljubosunje, vodijo v tragične dogodke. Osrednji lik, nemški inženir, šef gradbišča jezu v Braziliji želi, da se mu žena pridruži. Ko ga zavrne, se seveda čuti ponižanega in v čustveni razvnetosti zagreši nepremišljeno dejanje, potem pa se hladnokrvno spopade s posledicami. Vsekakor je Dvojnica tiste vrste film, pri katerem je bolj prav, če zgodbo zamolčimo in tako dopustimo gledalcem ugibanje, presenečenje, vznemirjenost. Za vse, ki imajo radi napetost, eksotično okolje, nepredvidljive zaplete, izvržajoče iz zlaganosti družbe, psihične stiske in pretrse, bo Dvojnica pravi film.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, sobotna anketa, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 14.00 do 16.00).

TV LJUBLJANA

8.10 Otroška matineja. 10.45 Slovenski ljudski plesi. 11.15 Izbor tedenske programske tvornosti. 13.50 Tigra-rockovska 88 v ZRN, ponovitev 1. oddaje. 14.20 Ciklus filmov Charlieja Chaplina. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 ZBIS-J. Ribičič: Nana, mala opica. 17.00 Športni dogodek: Košarka — play off. 18.25 Naš edini svet, angl. dok. serija (ponovitev). 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Žrebanje 3 x 3. 20.30 J. Michael: Prevare, ameriška nadaljevanka. 21.20 Križkraj. 22.55 Tv dnevnik 3. 23.05 Dvojnica, nemški film.

Program LJ 2:
16.00 Satelitski programi-poskusni prenos. 17.00 Otroška oddaja (TV Zg). 18.30 Narodna glasba. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 40 let folklorne skupine Tine Rožanc, prenos iz CD (samo 1. del). 20.40 Filmska uspešnica: Zaklad Sierra Madre, ameriški film. 22.35 Satelitski programi-poskusni prenos.

TV ZAGREB

Prvi program
8.50 Tv v šoli, 14.30 Bachov sokol (film), 16.00 Sobotno popoldne, 19.30 Dnevnik, 20.00 Boter (film), 23.15 Dnevnik, 23.30 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.25 Otroški in mladinski spored, 18.00 Oddaja o tv, 18.30 Nogomet, 19.00 Tedenski tv spored, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kdor reče a..., 22.00 Dempsey in McPeace (film), 23.40 Obračun (film).
Drugi program
16.00 Iz parlamenta, 17.00 Ljuba družina, 17.45 Kdo me hoče?, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 18.30 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Vihar (film po Shakespearu), 23.00 Izigrani.

TV MADŽARSKA

8.30 Spored za otroke. 11.40 Brstje, v slovaščini. 14.20 Človeško telo, 15. del. 14.50 Nogomet na angleški način. 15.30 12 mesecev v gozdu. 16.00 Otroški Wurliizer. 17.10 Roka v roki, dok. film. 18.20 Metroji sveta, Praga. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Sodba, francosko-italijanski film iz leta 1974. 21.35 Rock na odru, nastop ansambla STEP. 22.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 11.00 Srečanje na pomurskem valu. 12.00 Spored v madžarsčini. 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek, pregled športnih in drugih dogodkov, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor). 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 9.00 do 13.00)

TV LJUBLJANA

9.25 Otroška matineja. 10.40 J. Michael: Prevare, ameriška nadaljevanka. 11.30 Domači ansambl: Preporod iz Ptujja. 12.00 Kmetijska oddaja (TV Zagreb). 13.00 Zaklad Sierra Madre, ameriški film. 14.55 40 let folklorne skupine Tine Rožanc, 2. del. 15.45 Milijonsko mesto v morju — otok ptic. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Sto let Charlieja Chaplina: Večni potepuh, ameriški film, in Mladi Charlie Chaplin, ameriški film, 1. del. 18.30 Opera Presto, odlomek iz prvega dela. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Irena Vrkljan: Svila, škarje (drama TV Zg). 21.45 Zdravo.

Program LJ 2:
10.00 Danes za jutri, oddaja za JLA, igrani film. 13.00 Športno popoldne. 19.00 Da ne bi bolelo. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Cousteaujevo ponovno odkrivanje sveta, angl. dok. serija. 20.55 Poročila.

TV ZAGREB

Prvi program
9.30 Nedeljski mladinski spored, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Potopis, 12.30 Družinski magazin, 13.00 Veliko sedlo (film), 13.50 V nedeljo, 16.25 Potopis, 17.00 Nikoli te ne bom pozabil (film), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Nebeške ptice (drama), 21.25 Vera (film), 22.55 Dnevnik, 23.15 Nočni spored.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Ponovitve, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 La Bohème (opera), 22.25 Srce v roki.
Drugi program
9.00 Matineja, 15.00 Športno popoldne, 17.15 Klub seniorjev, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Avstrija v sliki, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ključ srca (film), 21.55 Ločitev po francosko (film), 23.45 Chicago 1930.

TV MADŽARSKA

8.30 Za otroke. 10.05 Srce, italijanska serija, pon. 11.00 Glasbeni butik. 11.50 Tv kviz. 14.50 Družinska nedelja. 15.55 Srečno! 16.45 Milijon korakov po Madžarski. 17.35 Richard Dreyfuss, amer. film. 18.15 Delta, znanstveni poročevalec. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.05 Zbogom, gospa, ameriški film. 22.00 Slika od blizu. 22.50 Telešport. 23.50 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja oddaja z murskega vala vas bo spremljala v delovni teden. Za dobro voljo bo poskrbel dobra glasba, dodali bomo zdravstveni nasvet, imitatorja — posnemovalca Janija Žilavca, minute za mlade. Sodelujte na 21-232!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Sotočje

TV LJUBLJANA

10.10 Utrip. 10.25 Zrcalo tedna. 10.55 Da ne bi bolelo. 11.15 Oči kritike. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik (ponovitev). 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 R. Kettner — R. Engel: Pet nas je, nemška drama. 22.20 Tv dnevnik 3. 22.35 Glasbeni večer: Virtuoz, 1. del.

Program LJ 2:
16.30 Satelitski programi-poskusni prenos. 17.40 Po brezkončnosti sveta: Afrika, potopisna reportaža TV Zg. 18.15 Svet športa. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Žarišče. 20.35 Po sledih napredka. 21.05 Videogodba. 21.50 Svet na zaslonu. 22.30 Satelitski programi (poskusni prenos).

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli, 12.40 Ponovitve, 17.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.05 Videotilt, 21.50 Dnevnik, 22.10 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gospodar džungle, 21.07 Dallas, 22.00 Dan, ko je zagorela Zemlja (film), 23.35 Chicago 1930.

Drugi program
16.45 Kralj Artus, 17.30 Lipova cesta, 18.00 Sužnja Isaura, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gostarska hiša Falkenau, 21.15 Šiling, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Misionarji po svetu, 23.25 Brazilija — preživetje pri 1000 %.

Minimum, na! Poljubček za to, ker si me opozoril na grozno simpatično jutranji program Radija Murska Sobota.

TV MADŽARSKA

9.10 Ni vse zlato kar se sveti, 1. del TV filma. 10.30 Teden, pon. 11.30 Delta, pon. 16.30 TV spored za 3 dni. 16.35 Video novice. 16.45 Poročila v romunščini. 17.40 Gospodarstvo. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Literarne uganke za otroke, Arany. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 To + ono, zabavni magazin. 21.05 Panoroma, svetovna politika. 21.55 Varstvo mest. 23.35 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Prisluhnite torkovemu prebujanju! Med drugim boste spet slišali recept Cilke Sučkice, napovedovali bomo točno uro, vremenske in podatke o cestah). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, reklame, glasba). 18.00 Rezerviran čas. 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Šolska TV, Otroci in šola, Napravimo terarij, Angleščina, 7. lekcija. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik (ponovitev). 18.00 Spored za otroke in mlade. 19.15 Tv okno. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05B. Taylor Bradford: Naslednica, angl. nadaljevanka. 21.05 Dinar. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.00 Ropot.

TV ZAGREB

Prvi program
8.30 Tv v šoli, 12.40 Ponovitve, 17.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gideonov glas (film), 21.40 Dnevnik, 22.00 Kontaktni magazin.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gospodar džungle, 21.07 Dallas, 22.00 Dan, ko je zagorela Zemlja (film), 23.35 Chicago 1930.

TV MADŽARSKA

9.05 James Burke, angleška serija, pon. 9.50 Tv loto. 10.00 Panoroma, pon. 10.45 Telovadba za invalide. 16.25 Panonska kronika. 16.35 Poročila v nemščini. 16.40 Naš ekran, v slovaščini. 17.20 Dan spomeniškega varstva. 18.05 Klinika, nemška serija, pon. 19.05 Gospodarstvo. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Papirnati zmaj, francoska serija. 21.10 Studio '89. 21.55 Mojstri animacije. 22.25 TV dnevnik.

SREDA, 19. april LJ 1
INOCENCIA, brazilski barvni film, produkcija 1983
Brazilski film je doživel svoj preporod s pojavom »cinema nova«, katerega idejni vodja in glavni ustvarjalec je bil Glauber Rocha. Med njegovimi učenci je tudi Walter Lima Jr., ki pa se je z nekaterimi dokumentarci prekalil in izvirnega filmskega avtorja. Posnel je nekaj celovečerc, najbolj pa je nase opozoril z dvema: Menino de Engenho in Brazilija leta 2000.

Leta 1984 se je na festivalu španskih in latinskoameriških filmov v Huelvi predstavil s poetičnim filmom INOCENCIA. To je romantična zgodba, trdno povezana z miselnostjo časa, v katerem se dogaja, s koncem 19. stoletja. Na brazilskem podeželju živi dozorevajoče dekle s simboličnim imenom Inocencia. Strogi oče je hčer že obljubil moškemu, v zameno za ugodnosti, ki jih je bil od moškega že deležen. Toda v skladu s tedanjjo moralo mora dekle ostati skrito pred moškimi pogledi, vse dokler ni godno za poroko. Inocencia zboli za malarijo in obisk zdravnika je neizogiben. Mladi »doktor« pri dekletu vzbudi doslej še nejasna čustva, sam pa se takoj zave svoje ljubezni do ljubke deklice.

Medtem ko v vas prispeje še drugi gostje, ki se možu znajo lepo dobrihati in ga pripravijo do tega, da vendarle pokaže svojo hčer, se zdravnik in Inocencia že na skrivaj shajata.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Če boste poslušali jutranjo oddajo radija Sobota, boste brez dvoma zvedeli dovolj koristnih informacij o tem in onem, predvsem pa tiste pristanke, domače. Sodelujte tudi vi in pisno ali po telefonu predlagajte, kakšna je oddaja po vašem okusu!). 8.00 Konec jutranje oddaje.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba). 18.00 Poslušamo vas (na telefon 21-232 sporočite vaše želje, ki jih sami niste sposobni odpraviti). 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.45 Mozaik (ponovitev). 18.10 Pedenjžep: Narodne z Zlatkom in Milanom. 18.30 Spored za otroke in mlade. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Inocencia, brazilski film. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.10 Svet poroča.

TV ZAGREB

Prvi program
8.35 Tv v šoli, 12.40 Ponovitve, 17.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Protiudarec (film), 23.00 Dnevnik, 23.20 Nočni program.

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Tv v šoli in ponovitve, 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Mac Gyver, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dedek na Pösödu, 21.15 Ključ srca, 22.40 Šah morilcu, 23.55 Chicago 1930.

Drugi program
15.55 Sport, 18.30 Glasbene želje, 19.00 Štajerski utrip, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kondor (film), 21.00 Zakaj praznujejo vsi ljudje?, 22.00 Čas v sliki, 22.25 Sport.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal, pon. 9.55 Primer za dva, pon. kriminalka. 10.55 Studio '89, pon. 16.35 Video novice. 16.45 Poročila v slovaščini. 16.55 Siromak mora potrpeti, zadnji del madžarske serije. 17.10 Spored Roberta Rátönyija. 18.00 Novi Reflektor, magazin. 19.00 Gledališki večer, uvod. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Kralj Ojdip, tragedija, prenos iz gledališča Kapošvar. 22.55 TV dnevnik.

ljubljska banka
Pomurska banka Murska Sobota

NAROČILNICA

NAROČAN VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne

in priimek:

Naslov: kraj, ulica, hiš. št.

Podpis:

Datum:

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 6000 MURSKA SOBOTA, Tržava 21.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK
M. SOBOTA od 14. do 20. apr. 1989
14. apr. ob 18. uri amer. erot. ljubez. komedija **ZASVOJENA Z LUNO**
ODLIČEN IN PRIJETEN FILM Z
CHER, NICHOLASOM CAGEL-
LOM IN OLIMPIO DUKASIS V
GLAVNIH VLOGAH!

14. apr. ob 20. uri amer. erot. film
VONJ GREHA — trda erotika. Mla-
dini do 18. leta ne dovolimo ogleda!
16. apr. ob 16. in 18. uri amer. lju-
bez. kom. **ZASVOJENA Z LUNO**
16. apr. ob 20. uri amer. erot. film
VONJ GREHA — trda erotika.

17. apr. ob 18. uri in 20. uri amer.
znani-fanti. film **SOLARNI BOJEV-
NIKI** ODLIČNA GLASBA M.
JARRFA! FILM OBDELUJE TEMO
ŽIVLJENJA PO NUKLEARNI KA-
TASTROFI. IZREDNI SO EFEKTI
IN TON — vredno je videti!

18. apr. ob 18. uri amer. znani-fanti.
SOLARNI BOJEVNIKI
18. apr. ob 20. uri amer. film **HIŠA**,
II. del

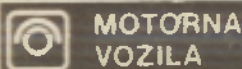
19. apr. ob 18. in 20. uri amer. film
HIŠA, II. del

20. apr. ob 18. uri amer. kom. **PO-
LICIJSKA AKADEMIJA**, IV. del
20. apr. ob 20. uri amer. erot. film
IZJEMNA ŽENSKA — trda erotika
Mladini do 16. leta starosti ne dovoli-
mo ogleda filma!

KINO SALOVCI
15. apr. ob 20. uri amer. kom. **ZAS-
VOJENA Z LUNO**

15. apr. ob 21.45 uri amer. erot.
film **VONJ GREHA** — trda erotika
Mladini do 18. leta starosti ne dovoli-
mo ogleda filma!

Prodaj

MOTORNA
VOZILA

prodaj

AUDI 100 GLS, v odličnem stanju,
tehnični pregled do 1990, prodam.
Murska Sobota, Cvetkova 4, telefon:
22 835. M-998

MOTORNKO KOLO ZNAMKE MZ
150 TS, preurejeno, kovinske barve,
prodam. Stefan Maric, Odranci, Se-
vranska 3. M-1000
WARTBURG in DIGANO, registrira-
no do decembra, ugodno prodam. Te-
lefon: 70 352. LE-19602
BMW 318, letnik 1978, v zelo dobrem
stanju, ugodno prodam. Informacije
po telefonu: 75 755, vsak dan od 8.
do 16. ure, razen sobote in nedelje.
LE-19605

TOVARNI AVTO ZASTAVA 624 N
prodam. Telefon: 81 436. IN-17190
MOPED (širni prestave) in televizor
gorenje, črno-beli, prodam. Pristava
8, Ljutomer. IN-17186

ZASTAVO 615 B KOMBI, letnik
1977, potrebno manjšega popravila,
prodamo. Gasilsko društvo Večeslavci
— Milan Vidonja, Večeslavci 82.
M-1003

RENAULT 9, ekskluziv, star 10 mese-
cev, karamboliran, ugodno prodam.
Novak, Petrova 118. M-1005

PEUGEOT 305, letnik 1978, registri-
rano do 24. 10. 1989 prodam. Murska
Sobota, Zorana Veljara 1, (069) 24
853. M-1006

NOV AVTOMATIK prodam. Tele-
fon: 76 072. M-1142

LADO 1200 KARAVAN, letnik 1980,
prodam. M-1143

AVTOMOBILSKI DELI PO
UGODNI CENI!
novi in rabljeni
za motor in pločevino
AUTO RECEK,
WINDSCHMINHOFF
tel 9943 3156 2269

ZASTAVO 750, letnik 1984, prodam.
Žuvela, Murska Sobota, Cankarjeva
50. M-1009

VESPO (M4), novo, prodam 20 od-
stotkov cene. Telefon: 71 023. M-1011

126 P in PEUGEOT 504, registrirano
za eno leto, prodam. Turnišče, Štefa-
na Kovača 77. M-1012

VW 1200 J, letnik 1975, prodam. Ren-
kovci 47, Tišina. M-1016

APN 6, nov, nerabljen, nujno, zelo
ugodno prodam. Telefon popoldne:
26 770. M-1017

JUGO 55, letnik 1984, ugodno prodam.
Telefon: 70 340. M-1022

MOTORNKO KOLO GILERA 250
NGR, dva kovača in prtljajni prodam.
Telefon: (069) 21 267. M-1029

FIAT 127 nujno prodam za
7.000.000. din. Telefon: 78 367. M-1035

FIAT 125 P, potreben manjšega po-
pravila, neregistriran, ugodno prodam.
Informacije: Lendavska
4—7/28, telefon: 24 242. M-1036

ŠKODO 100, registrirano do avgusta,
prodam. Sebeborci 129. M-1040
126 P, letnik 1980, prodam. Bakovci,
Cvetna 5, telefon: 76 048. M-1043
GOLF JL, letnik 1979, dobro ohran-
jen, poceni prodam. Franc Šijanec,
Kobilje 116, telefon: (069) 75 735, in-
terna 63 — dopoldne. M-1047
LADO SAMARO, letnik 1987, pro-
dam. Bokrač 14. M-1048
RENAULT 18 TLJ, letnik 1985, LA-
DO NIVO, letnik 1987, in tovorna av-
tomobila 35/8, letnik 1985, in 50/8,
letnik 1984, prodamo. Telefon: 22
702. M-1052
PONY EKSPRES in MZ 150, starejši
letnik, prodam. Rakičan, Cvetkova
67. M-1053
ZASTAVO 101 GTL 55, staro dve le-
ti, prodam. Jože Mesarič, Belinci,
Panonska 37. M-1059
ZASTAVO 128, z dodatno opremo,
letnik 1987, prodam. Telefon: 25 108
M-1063
OPEL ASCONO 1,6 S SPORT, let-
nik 1984, prodam. Lucova 37. M-1064

ŠKODO 110 L in visokotlačno sti-
skalnico veljer AP 41, za seno, pro-
dam. Štefko, Ivanci 33. M-1066

ŠKODO 120 L, obnavljeno, prodam.
Telefon: 22 336. M-1071

ZASTAVO 750 LE, letnik 1981/okto-
ber, dobro ohranjen, prodam. Melin-
ci 59, 71 374, po 15. uri. M-1074

OPEL REKORD 1700, letnik 1974,
ugodno prodam. Flisar, Krog, Mur-
ska 103, p. M. Sobota. M-1075

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam.
Stanislav Kuglar, Murska Sobota, St.
Rozmana 6. M-1076

126 P, star dve leti, prodam. Tešanov-
ci 82. Ogled po 18. uri. M-1077

FIAT 126, letnik 1980, prodam. Peča-
rovci 118. M-1080

SIMCO 1307 GLS, letnik 1979, pro-
dam. Varga, Murska Sobota, Koclje-
va 2. M-1089

GOLF, dizel, in BMW 316 prodam.
Telefon: 71 302. M-1091

JUGO 45 A, star dve leti, ugodno
prodam. Gornja Radgona, Trubarje-
va 74, telefon po 15. uri: 74 918. M-1092

MAZDO 626, 2000 ccm, kovinske
barve, letnik 1985, uvoženo, prvi last-
nik, prodam. Informacije v petek po
17. uri, v soboto in nedeljo. Telefon:
(069) 68 104. M-846

GRADITELJI

POZOR!

Izdelujem stropne nosilce vseh veliki-
sti, zelo ugodne cene, dobava takoj.
Večjo količino dostavljamo na dom
brezplačno, cena zajamčena. Infor-
macije: Željko P., Novo Selo Rok, R.
Končara 16, 42200 Čakovec, telefon:
(042) 811 685.

JUGO 45 A, star 2,5 leta, prodam. Te-
lefon od 10. do 17. ure: 74 185. M-1145

ZASTAVO 128, letnik 1984, prevože-
nih 24.000, garazirano, prodam. Ra-
denci, ul. Pohorskega bataljona 10,
telefon: 069 73 272. M-1086

FIAT 126 P, julij/1979, v dobrem sta-
nju, ugodno prodam. Turnišče, Mlin-
ska 9. M-1093

FIČKA, karamboliranega, prodam.
Ogled v Tropoveh, Jordan 20, tele-
fon: 24 927. M-1101

TOMOS AVTOMATIK 3ML, star
dve leti, zelo dobro ohranjen, ugodno
prodam. Telefon po 16. uri: 21 803.
M-1054

MOTOR MOTOCROS KTM 80 pro-
dam ali menjam za BT 50 za ATX 50.
Informacije: telefon 74 027. M-1072

126 P, letnik 1987, prodam. Melinci
97 a. M-1102

126 P, letnik 1981, prodam. Mota 29,
Ljutomer. IN-17192

ZASTAVO 101, letnik 1984, prodam.
Telefon po 16. uri: 82 097. IN-17194

ATX, nov, prodam 20 odstotkov cene.
Telefon: 25 353. M-1104

ŠKODO 100, registrirano do marca
1990, in predstvenik prodam. Ranta-
ša, Bakovci, Zverna 9. M-1107

OSEBNI AVTO CITROEN GSX, le-
po ohranjen, prodam. Zubčić, Raden-
ci, Titova cesta 3. M-1108

AVTOMATIK A 3 ML, skoraj nov,
prodam. Telefon dopoldne: 21 214,
popoldne: 21 294. M-1109

OPEL KADETT prodam. Gradišče 1.
M-1110

V nedeljo, 16. aprila, ob 9.
uri, vabljeni na

SEJEM
RABLJENE KMETIJSKE
MEHANIZACIJE IN
OPREME
na igrišču na Petanjcih.

Vabljeni prodajalci in kupci.
Za jedila in pijače preskrbljeno!

ZASTAVO 126 P, letnik 1979, neregis-
trirano, letnik 1979, pripravljeno za
tehnični pregled, prodam. Ciri Ška-
far, Belinci, Na kamni 22. M-1111
ZASTAVO 750, prodam. Gjergjek,
Kovačevci 28. M-1112
LADA RIVA 1300, stara dve leti, na-
prodaj. Jože Kurbus, Šratovci 18. M-1116
AVTO SIMCA 1501 SPECIAL na-
prodaj. Dokležovje 3 c. M-1118
GOLF JGL, letnik 1982, lepo ohran-
jen, prodam. Telefon: 81 489. M-1137
MZ 125, registriran do 12. 9. 1989,
prodam. Štefan Cener, Pušča 3. M-1120
ZASTAVO 128 CL, 1000 m³, letnik
1985, prodam. Telefon: 26 677. M-1121
TAM 6500, prekučni, prodam. Tele-
fon od 19. do 20. ure: (069) 62 094.
M-1122

DARILA:

— UMETNIŠKE SLIKE —
— UNIKATNA KERAMIKA —
— UNIKATNI NAKIT — IN
DRUGI UMETNIŠKI IZ-
DELKI

*Odisej, Lendavska 19 a (pri
Atriju), Murska Sobota,
tel. 25-493*

AVTO ZASTAVA 125, v dobrem sta-
nju, prodam. Gostilna Horvat, Nem-
čavci. M-MM

RENAULT 4 GTL, star 6,5 leta, pro-
dam. Telefon po 15. uri: (069) 82 111.
IN-17200

OSEBNI AVTO PEUGEOT 305, ko-
silnico BCS, voz z gumijastimi kolesi
in kosilnico dubrava za traktor pro-
dam. Informacije po telefonu: 069 73
105. M-1149

TOVARNI KOMBI, ZASTAVA 435
T, letnik 1979, ohranjen, registriran
do 2. 12. 1989, ugodno naprodaj. Te-
lefon od 17. ure: 24 965 ali 24 759.
M-1150

SIMCO HORIZON GL 1,3, letnik
1981, dobro ohranjeno, ugodno pro-
dam. Murska Sobota, Kopitarjeva 23,
telefon: 26 666. Ogled samo popold-
ne. M-1124

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de 32, telefon: 26 338. M-1141

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, re-
gistriran do 7. 9. 1989, prodam. Tele-
fon: 77 208. M-1127

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1985/10,
prevoženih 20.000 km, prodam. Tem-
lin, Martjanci 45 a. M-1128

VW UNIS 1303 J, letnik 1975, regi-
striran do marca 1990, prodam. Can-
karjevo naselje 13, telefon: 24 044.
M-1134

VESPO, letnik 1987, prodam. Tele-
fon: 25 338. M-1136

JUGO CORAL 55, star osem mese-
cev, s petimi prestavami, prodam.
Čerpnjak, Naselje Prekmurske briga-
de

Male oglase in zahvale za objavo v naslednjem tednu sprejemamo do sobote. Delovni čas od 7. do 15. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.

Eno leto v grobu spite,
a med nami še živite,
k počitku leglo je vaše telo,
a delo vaše in trpljenje
pozabljeno ne bo.

V SPOMIN

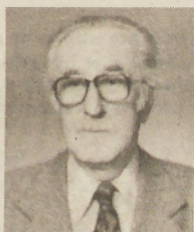
18. aprila bo minilo žalostno in boleče leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, stric in svak

Ivan Kavaš

iz Odranec

Odšli ste tja, kjer ni več trpljenja in ne bolečin. Za vami je ostala velika praznina v našem domu in v naših srcih, ostali pa so sledovi vaših pridnih rok. Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujemo: vsi, ki smo ga imeli radi

Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce.
Srce ljubeče v grobu zdaj spi
nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

10. aprila je minilo žalostno in boleče leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedek

Aleksander Vučak

iz Kupšinec

Ne moremo verjeti, da si odšel in se nikoli več ne boš vrnil med nas. Tvoj korak je obstal, oglas onemel, v našem domu je praznina, v naših srcih bolečina, ki ne bo nikoli minila. Hvala vsem, ki se ga spominjate!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Velike bolečine so brez solza,
kadar smo zlomljeni, ne jočemo,
ampak krvavimo!

Tiho, za vedno nas je v 67. letu starosti zapustil

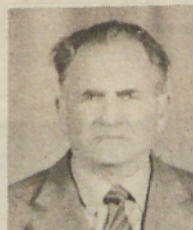
Jože Kalamar

miličnik v pokoju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo organizatorjem pogrebne slovesnosti. Vsem sotočarjem, obema sosedoma, svaku Feliks za pomoč v najtežjih trenutkih, obema govornikoma tov. za odigrano tišino miru, vsem darovalcem cvetja, vsem, ki ste nam izrekli pisno ali ustno sožalje, pa tudi vsem, ki ste ga pospremili k večnemu počitku, prisrčna hvala!

Še enkrat vsem — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po kratki boleznini zapustil naš dobri mož, oče, stari oče, in brat

Štefan Jerebic

iz Lipe 30

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem in prijateljem, darovalcem vencev in šopkov, darovalcem za maše in vsem, ki ste nam pisno ali ustno izrekli sožalje ter draga pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem, za odpete žalostinke, govorniku Stefanu Zadravcu za ganljive besede slovesa ter sodelavcem Mure, likalnica tozda Zenski plašči.

Iskrena hvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujemo: žena Matilda, sin Štefan z ženo Mileno, sin Jože z ženo Zdenko, vnukinje Andrejka, Natalija, Metka, Darja, vnuka Darko in Tadej, sestre Bara in Ana ter brat Franc

Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce.
Srce ljubeče v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

Danes, 13. aprila mineva eno leto, odkar je kruta usoda nepričakovano iztrgala od nas ljubljeno, nikoli pozabljeno

Marijo Kerčmar

psihologinjo

V naših srcih domuje črna žalost. Zaman iščemo tvoj priazen glas, nasmeh in dobroto. Ostali so le spomini. Hvala vsem, ki so jo spoštovali, cenili njen trud in znanje, vsem, ki v srcu nosijo spomin nanjo, prižigajo sveče in polagajo cvetje na njen prerani grob.

Ponosni smo, ker smo te imeli!

VSI TVOJI NAJDRAŽJI

Lani ta čas smo zrla še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce.
Srce ljubeče v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

16. aprila bo minilo najbolj žalostno in boleče leto, odkar nas je prezgodaj zapustil naš najdražji sin, brat in vnuk

Štefan Vori

iz Velike Polane

Tiho, žalostno in boleče je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov in hvaležnosti za vse, kar nam je dalo tvoje srce. Cvetje in plameni svečk na tvojem preranem grobu so pričča naše neizmerne bolečine, hvaležnosti in ljubezni do tebe. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 82. letu starosti za vedno zapustila draga mama, omama in prababica

Ana Cipot

iz Mlajtinec 42

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter prispevali v humanitarne namene, nam pa izrekli sožalje. Posebna hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka, posebno dr. Hauzerjevi.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem žalostink in govorniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Mlajtinci, M. Sobota, 4. aprila 1989

ŽALUJOČI: Vsi, ki smo te imeli radi

Tam, kjer si ti, ni sonca, ne luči,
le tvoj nasmeh še v srcih nam živi,
in nihče ne ve, kako zelo boli,
ko zavemo se, da več te ni.

ZAHVALA

V 5. letu starosti nas je tragično zapustil naš ljubljani sinek, bratec, vnuk, nečak in bratranec

Matej Bergles

iz Zenkovec

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam stali ob strani, izrekli ustno ali pisno sožalje, njegov grob pa zasuli z vencem in cvetjem.

Naša posebna zahvala velja botri Mileni in njeni družini za poslednje darilo malemu Mateju, družini Hodošek ter teti Eriki za vso pomoč. Hvala mladinki Majdi in njeni tovarišici Rutki za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu, cicibanom in tovarišicami iz vrtca, pevskemu zboru in Goranovim sošolcem, tovarišici iz OŠ Bodonci, ter mladincem in pionirjem iz Zenkovec za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem žalostink, kolektivu Platane in 415. brigadi iz Mure za darovano cvetje.

Zenkovci, Lemerje, M. Sobota, Strukovci, 1. aprila 1989

Žalujemo: vsi njegovi, ki smo ga imeli radi

Eno leto že v grobu spiš,
a med nami še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
med nami si navzoč.

V SPOMIN

12. aprila bo minilo žalostno in boleče leto, odkar nas je po zahrtni bolezni za vedno zapustil dragi mož, oče in dedi

Matija Bohar

iz Mačkovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate sveče. Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu.

ŽALUJOČI: žena Irma, sin Elemir ter hčerki Olga in Vesna z družinami

Zaspal naš oče je predragi,
zaprl trudne je oči,
pomladi sonca ni dočakal,
gomilo rož mu grob krasi.

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, tast in svak

Jože Bunderla

iz Rakičana

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli globoko sožalje. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred in govorniku KS Rakičan in pevcem za odpete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi vsem sodelavcem kolektivov Avtoradgona, tozda Transport, Agrotehnike Grude, Mure, tozda Perilo in KG Rakičan, EE Jezera.

Vsem skupaj še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

V vrtu zaspal naš oče je predragi,
zaprl trudne je oči,
pomladi sonca ni dočakal,
gomila rož mu grob krasi.

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in brat

Jože Režonja

iz Male Polane

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence, šopke in v dobrodelne namene ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za ganljive besede. Hvala kolektivu ABC Pomurke, EE Lendava, botrini in ZB.

Mala Polana, 27. marca 1989

ŽALUJOČI: žena Marija, sin Jože in hčerka Marija z družinoma, sestri z družinama ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo,
da nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa, komaj v 64. letu starosti, za vedno zapustil dragi mož, oče in stari oče

Ignac Koroša

iz Mostja

V naših srcih je bolečina, med nami praznina. Nadvse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo med nami. Naše misli so vedno pri tebi in tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni. Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, nas tolažili, našega draga pokojnika pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala je namenjena g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, kolektivu Kmetijske zadruge Lendava, posebno tov. direktorju Jožetu Vidiču za poslovilne besede ob odprtem grobu ter kolektivom Mercator-Univerzal, Center Genterovci in Elektrokontakt.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Mostje, 20. marca 1989

Globoko žalujemo: žena Vera, sin Ignac, hčerki Verica z Igorjem iz Essna in Marica z družino

DESETLETNICA DRUŠTVA PARAPLEGIKOV

Društvo paraplegikov pomurske regije je imelo deseti, jubilejni občni zbor. Zbrane je pozdravil predsednik medobčinskega sveta Socialistične zveze ter povedal, da so na seji republiške konference Socialistične zveze Slovenije 20. marca ugotovili, da se ključni problemi invalidskega varstva ne uresničujejo. Zato bodo upravni organi pregledali družbeno skrb za invalide.

Tudi v Pomurju se ni vse urejeno, predvsem financiranje humanitarnih organizacij. O tem so v nadaljevanju govorili tudi drugi udeleženci zbora. Pozvali so vse odgovorne institucije, da prispevajo svoj delež, da bo društvo lahko delalo. O profesionalizaciji v društvih pa so menili, da morajo delati le-ta volonter-

sko, saj gre drugače večji del dohodka društva za osebni dohodek stalno zaposlenega delavca in ostane le malo za dejavnost.

V poročilu o lanskem letnem delu pa je bilo poudarjeno, da jim primanjkuje avtomobilov. Le polovica članov, to je 16, jim ima avtomobil, za delo društva in aktivnosti članov pa je le-ta zelo pomemben, saj ne morejo uporabljati javnega prevoza. Tudi telefon ima le nekaj članov in za vsak dogovor morajo uporabiti avtomobil. Kljub tem težavam so bili lani zelo delavni, za kar jim daje priznanje tudi Zveza. Zelo dobre rezultate so dosegli na športnem področju.

Predsednik Zveze Ivan Peršak pa je predstavil njeno delo. Oporočil je tudi, da je delo odvisno

od dohodka Loterije. To pa je tako: če ljudje igrajo, je denar, če pa tega ni, tudi društva dobijo manj. Tudi zato si je treba prizadevati za drugačno dejavnost Zveze. Ustanovili bodo namreč podjetje za delo na domu, saj je 87 odstotkov paraplegikov nezaposlenih in prejema invalidnino ali drugo družbeno pomoč. Od Evropske gospodarske skupnosti so namreč že dobili dva programa dela. Menili pa so tudi, da bi pokazale delovne organizacije več zanimanja za zaposlovanje invalidov, če bi imele kake prednosti in olajšave pri prispevkih.

Na zboru so aktivnim članom in drugim družbenopolitičnim organizacijam in posameznikom podelili priznanja.

Majda Horvat

KAJ VEŠ O PROMETU?

Tekmovanje, ki ga vsako leto pripravlja svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Lendava, je bilo tokrat v Odrancih. Nastopile so ekipe vseh osnovnih šol občine. Ekipe so tekmovali v teoriji in praktični vožnji s kolesom. Pri skupini mlajših pionirjev je bila najboljša ekipa osnovne šole iz Dobrovnika, pred Odranci in Genterovci. V skupini starejših pionirjev pa so zmagali Odranci pred Dobrovnikom in V. Polano. Med posamezniki v skupini mlajših pionirjev je bil najboljši Jože Jakob iz osnovne šole Genterovci, v skupini starejših pionirjev pa Stanislav Šumenjak iz osnovne šole V. Polana. Najboljša se bosta udeležila republiškega tekmovanja.

V Sotini na Goričkem je bila prva letošnja dirka v motokrosu za republiško prvenstvo v razredu do 80 cm. Tekmovali pa so tudi pionirji in navdušili okrog tisoč obiskovalcev. Foto: N. Juhaov

PRAVOČASNOST OB SVETOVNEM DNEVU ZDRAVJA

Kritiko lahko namenimo, vsakemu, ki bo rekel, da v naši družbi ne delamo vse ob pravem času in trenutku. Zgled pravočasnosti imamo prav izpred nekaj dni. Ob svetovnem dnevu zdravja, z geslom Govorimo o zdravju, torej o preventivi, se je oglasila in vključila v ta prizadevanja tudi tobačna tovarna iz Ljubljane, ki je odkupila v (vseh) slovenskih časopisih in revijah kar celo stran, da bi kadilcem predstavila »manj škodljivo« cigareto mild, da bi jih odvračala od cigaret nemild.

Pa naj še kdo reče kako tež okretost in pravočasnost v naši družbi!

mh

TUDI LETOS BRUCOVANJE

Klub pomurskih študentov iz Maribora prireja to soboto, 16. 4. 1989 ob 20.00 uri v kavarni hotela DIANA tradicionalno prireditvev BRUCOVANJE. Po programu, ki ga pripravljajo študentje, se boste lahko zavrteli ob glasbi, ki jo bo izvajala skupina MOBY DICK. Vstopnina je 10.000 dinarjev, vanjo pa je všteta tudi cena BRUCA.

se

Delavca gozdnega gospodarstva smo našli v gerlinskem gozdu, kjer sta nalagala hlode (gradbeni les). Zaupala sta nam, da se v eni uri da naložiti 20 kubikov, hlode pa naj bi odpeljala na žago v Mačkovec. nj

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Prikriti je hotela nesrečo

V prometnih nesrečah se čedalje bolj opazi udeležba tovornjakov in težkih vozil. Zlasti nevarno je, če so v prometnih nesrečah udeležene cisterne. Naše ceste so ozke in ovinkaste, to pa pri neprimerni hitrosti povzroča nemalokrat prevrnitev vozila. Na srečo sta bili obe cisterne, ki sta se minuli teden prevrnili, prazni.

Prehitro v ovinek

4. aprila se je zgodila prometna nezgoda v Odrancih. Voznik osebnega avtomobila, madžarski državljan Jozef Tolasz, je vozil iz Lendave proti M. Soboti. V Odrancih je prehitro pripeljal v ostri levi ovinek. Začelo ga je zanašati v trenutku, ko je pripeljal nasproti vozniku tovornega avtomobila s cisterno. Slednji je močno zaviral in zapeljal v desni občestni jarek, kjer se je cisterna prevrnila na bok. K sreči je bila cisterna prazna. Škode je za 4 milijone dinarjev.

Izsilil prednost

4. aprila se je zgodila prometna nezgoda pri Lipovcih. Voznik osebnega avtomobila Ivan Košelj iz Brezice je vozil iz Dokležovja proti Lipovcem. V križišču

z magistralno cesto ni upošteval znaka STOP ter tako izsilil prednost pred voznikom osebnega avtomobila Robertom Gönccem iz Doline. Pri trčenju je Gönccovo vozilo odbilo na levo in po prevrnitvi je obstalo na njivi. Škode je za 8,5 milijona dinarjev.

Zaradi nesreče prekinjen promet

6. aprila se je zgodila prometna nezgoda v Nemčavcih. Voznik avtocisterne Danilo Štruc iz Kočevja je vozil iz M. Soboti proti Martjanecem. Pred križiščem z lokalno cesto v Nemčavce je dohitel kolono vozil, v kateri je zadnji voznik zavijal v levo, zaradi česar je zelo zmanjšal hitrost. Zaradi tega je tudi voznik tovornega avtomobila močno zaviral, to pa je povzročilo, da se je vlečno vozilo obrnilo za 90 stopinj na levo v trenutku, ko je iz nasprotni smeri pravilno pripeljal voznik tovornega avtomobila Janez Ficko iz Beznovec. Prišlo je do močnega trčenja, v katerem se je lažje poškodoval sopotnik v Fickovem avtomobilu Anton Vörš iz M. Soboti. Škode je za 610 milijonov dinarjev. Zaradi nesreče je bila cesta zaprta dobri dve uri.

Pobegnili s kraja nesreče

8. aprila se je zgodila prometna nezgoda v Skakovcih. Voznica osebnega avtomobila Marija Bokan iz Skakovca je vozila s Cankove proti domu. Na vaški cesti je dohitela voznika kolesa s motorjem Alojza Gombošja. Zaradi tesnega prehitevanja ga je zbila po cestišču. Voznica je zapustila kraj nesreče in sama popravila poškodbe na vozilu, da bi nezgodo prikrila. Delavci milice so ji dokazali, da je povzročila nezgodo in jo ovadili temeljnemu tožilstvu. Gombošji se je lažje poškodoval.

Nesreča pri rezanju pese

4. aprila se je zgodila huda delovna nezgoda. Deklica R. V. iz Dobrovnika je bila sama doma in se odločila, da bo pred prihodom staršev pripravila krmno peso za živino. Peso je rezala v mlinu, ki ga je poganjal elektromotor, pri tem pa si je pomagala s palico, s katero je potiskala peso v mlin. Valj je potegnil palico v notranjost mlina, z njo pa tudi desno roko deklice in jo hudo poškodoval.

J. D.

30 let turističnega doma v Gornjih Petrovcih

V novi obleki z novim upraviteljem

»V petrovsko-šalovski komuni smo hoteli razvijati turizem, kmetijstvo in industrijo. 1959. leta sem bil na nekem seminarju v Italiji in videl na hribu lep turistični dom, potem pa še Benetke. Takrat sem se odločil, da bomo v Gornjih Petrovcih zgradili ta dom in ob Muri naše Benetke,« je pripovedoval Jože Kolarič, ki je bil tiste čase mlad aktivist prav na območju Gornjih Petrovcov in Šalovec. Začeli so iz nič, vendar so z iznajdljivostjo prepričali kmetijsko zadruzo, da bo imela v kletnih prostorih skladišče sadja (tako so dobili temelje zgradbe), gasilci in lovci so bili zainteresirani za svoje sobe, prav tako pa sindikat za dvorano. In kar je najpomembnejše — navdušeni in zainteresirani so bili tudi ljudje, domačini. Vsak zaposlen je prispeval eno plačo, vodilni dve, opravljenih pa je bilo veliko prostovoljnih ur dela. Kako so zidali tako veliko stavbo v tistih časih, si lahko samo mislimo. Končati bi jo morali do 4. oktobra, do otvoritve nove osnovne šole. In so jo. Zadnji dan je bilo na petrovskem hribu vse, kar je bilo živega, je dejal Jože Kolarič, delal je tudi vsak obrtnik. Čeprav so ga uradno imenovali sindikalni dom, turistični dom in še kaj, so ga ljudje od blizu in daleč vedno imenovali Pindža. In kako je uspeval turizem takrat v teh krajih leta 1959, ko so bile zaprte vse meje in so lahko o tujih turistih le sanjali.

»Kar nekaj let smo imeli dolg. Nikakor ga nismo mogli odplačati, zato smo zaposlili najbolj aktivne mladinke, ustanovili podjetje in najeli posojilo za odplačilo dolga. Kakšne ideje smo imeli tukaj, na prepihu alpskega in panonskega podnebja! Da bi posadili nasade breskev, naredili skakalnico — skratka razviti ta del Goričkega, ki je znan po do-

brih ljudi in hrani, v turistično deželo. Za primerjavo: v Moravskih Toplicah je bila takrat samo vrtina nafte. Že takrat sem govoril, da bo tromeja nekoč odprta. Začelo se je konec šestdesetih let. Današnji turist išče čist zrak in lepo okolje. Ta turistični dom je bil vedno zaseden, ker so ga

Kakor je bilo očitno na prvi pogled (po napisu in urejenosti), bo odslej marsikaj drugače. V tozdu Diana so se odločili, da upoštevajo sklepe delavskega sveta in oddajo vse manjše in manj uspešne objekte v najem zasebnikom. Tako so decembra razpisali natečaj in prijavilo se je kar pet inte-

Petrovsko Pindžo bi skoraj doletela enaka usoda kot stavbo iz stare romske zgodbe, ki je imela pet lastnikov. Jože Kolarič je bil pobudnik gradnje, Helena Pintarič (direktorica tozda Diana) je bdela nad stavbo zadnja leta, Anton Jakoša pa bo skrbel za njo v prihodnje. bhp, foto: nj

ljudje imeli za svojega, za domačega. Domačnost pa je v turizmu vedno pomembna,« je še dejal duhovni oče Pindže Jože Kolarič.

Otvoritev obnovljenega doma so se udeležili tudi številni domačini, ki so 1959. leta pomagali zidati »zgradbo upanja«. Tudi tokrat gre vsa pohvala zaposlenim, da so uspeli končati potrebna dela v mesecu dni in pripraviti otvoritev v četrtek, 6. aprila.

Bernarda B. Peček

Po Komendi sejem na Petanjcih

To bo že drugi po vrsti, razlog pa v dejstvu, da je na številnih kmetijskih gospodarstvih v murski deželi nekoliko vsakovrstne kmetijske opreme, naprav in strojev, ki so odveč oz. ne vedo, kam z njimi. Lani se je na Petanjcih zbralo kakih tisoč ljudi od blizu in daleč in tudi letos — v nedeljo dopoldne ob devetih na petanjskem igrišču — organizator pričakuje podobno udeležbo. Pravzaprav ga je spodbudil sejemski zgled iz Komende, kjer se na veliko trži in pogaja. Vaški predstavniki pravijo, da bo poskrbljeno tudi za prodajo nove kmetijske mehanizacije, zlasti pa so vabljeni tisti, ki se ukvarjajo z domačo obrtjo. B. Ž.

Osnovna šola Prežihov Voranc na Srednji Bistrici je bila gostitelj srečanja mladih združnikov občine Lendava. Tekmovali so iz poznavanja čebelarstva in zdravilnih rastlin, ob koncu pa so si ogledali čebelnjak pri Ciganovih na Gornji Bistrici. Tudi v šoli je bila na ogled razstava o čebelarstvu. Na tekmovanju se je najbolje odrezala druga ekipa bistriške osemletke. Zveza čebelarstev družin občine Lendava je za tekmovalce pripravila praktične nagrade, občinska konferenca ZSMS pa jim je podelila priznanja.

V Murski Soboti pa se medtem pripravljajo na republiško srečanje mladih združnikov, ki bo maja. (Besedilo in posnetek: Jože Graj).

BORCI SO ZASKRBLJENI

Na letni skupščini so se sestali člani krajevne organizacije ZZB Tišina in Gederovci. V organizaciji jih je še 88, od tega dve ženski. Povprečna starost borcev je 70 let.

Borci so vedno bolj zaskrbljeni zaradi dogodkov in položaja v Jugoslaviji. Neugodne gospodarske

razmere močno vplivajo tudi na njihov življenjski standard, saj pokojnine in borčevske dotacije niso velike.

In kaj vse so delali v zadnjem letu člani krajevne borčevske organizacije? Poleg nenehne skrbi za spominsko ploščo narodnega

heroja Ludvika Rogana v Sodiščinih, so organizirali tudi nekaj izletov. Tako so si ogledali prizorišče zadnjega boja Pohorskega bataljona pri Osankarici, obiskali pa so tudi Varaždin in Čakovec.

frku

ZADNJA VEST

DR. ALEKSANDER ŠIFTAR KIDRIČEV NAGRAJENEC

Pomurci imamo od minulega torka še enega Kidričevega nagrajenca, direktorja podjetja Vrtnarija. To najvišje slovensko priznanje za izjemne dosežke na področju znanstveno-raziskovalne dejavnosti je dobil za uvedbo razmnoževanja okrasnih in sadnih rastlin »in vitro« (pod steklom) za pridelavo. »V redni proizvodnji imamo več sort okrasnih brez in praprotni, robid, slečev (rododendron in azaleja) ter vrtnic, v razvoju pa še več sort in nove vrste sadnih in okrasnih rastlin. Razmnoženo je že več kot 100.000 rastlin. Prve rastline, razmnožene po tem postopku, smo prodajali že spomladi 1988. Pričakujemo, da s prodajo ne bomo imeli težav, ker razmnožujemo le tržno zanimive rastline,« je pojasnjeno ob Šiftarjevi inovaciji, ki je ob drugih na ogled na razstavi Inovacije 89 v avli Ljubljanske banke v Ljubljani. Čeprav je dr. Aleksander Šiftar dobil nagrado »samo« za izum oz. tehnično izboljšavo — soboška občinska raziskovalna skupnost ga je namreč predlagala za nagrado iz Kidričevega sklada — je to dovolj prepričljiva potrditev, kako se tudi »na obrobju« da uspešno ukvarjati z znanstveno-raziskovalnim delom. V tem smislu je Šiftarjev dosežek za pomurske razmere toliko vrednejši in pomembnejši. B. Ž.

Na Gornjih Slavetičih so pred dobrim mesecem začeli s kuharskim tečajem. Udeležilo se ga je 24 žensk, precej mladih, pod vodstvom Cilke Sukič. Minulo nedeljo so za konec pripravile še razstavo jedi. Veliko je bilo domačih jedi, za izkustveno pa si bodo privoščile izlet.